

Treball de fi de grau

Títol

**La por als mitjans de comunicació:
Anàlisi del tractament del terrorisme la setmana dels atemptats
de París**

Autor/a

Sergio Ruiz Velasco

Tutor/a

José María Perceval Verde

Departament Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació

Grau Periodisme

Tipus de TFG Recerca

Data 03/06/2016

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	La por als mitjans de comunicació: Anàlisi del tractament del terrorisme la setmana dels atemptats de París		
Castellà:	El miedo en los medios de comunicación: Análisis del tratamiento del terrorismo la semana de los atentados de París		
Anglès:	Fear in media: Study of the treatment of terrorism during the week of the Paris attacks		
Autor/a:	Sergio Ruiz Velasco		
Tutor/a:	José María Perceval Verde		
Curs:	2015/16	Grau:	Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Terrorisme, Por, Mitjans de comunicació
Castellà:	Terrorismo, Miedo, Medios de comunicación
Anglès:	Terrorism, Fear, Media

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	L'estudi pretén descobrir el paper dels mitjans de comunicació en la generació d'un clima de terror després d'uns atemptats terroristes. S'han utilitzat mètodes quantitatius i qualitatius per analitzar el tractament del terrorisme que van fer quatre diaris espanyols la setmana següent als atemptats de París del 13 de novembre de 2015. Els resultats evidencien que, tant per l'elevat nivell d'exposició com pel discurs utilitzat a la informació, els diaris espanyols van contribuir a difondre un sentiment d'inseguretat entre el públic. També s'ha descobert que els atacs de París van eclipsar la resta d'informacions sobre terrorisme aquella setmana.
Castellà:	El estudio pretende descubrir el papel de los medios de comunicación en la generación de un clima de terror después de unos atentados terroristas. Se han empleado métodos cuantitativos y cualitativos para analizar el tratamiento del terrorismo que hicieron cuatro diarios españoles la semana siguiente a los atentados de París del 13 de noviembre de 2015. Los resultados evidencian que, tanto por el elevado nivel de exposición como por el discurso utilizado en la información, los diarios españoles contribuyeron a difundir un sentimiento de inseguridad entre el público. También se ha descubierto que los ataques de París eclipsaron el resto de informaciones sobre terrorismo de la semana.
Anglès:	The aim of the study is to discover the role of the media in the creation of an atmosphere of terror after a terrorist attack. There have been used quantitative and qualitative methods to analyze the treatment of terrorism in four Spanish newspapers the following week after Paris attacks on 13th of November, 2015. The results show that, as much from the high level of exposure as from the used speech in the information, Spanish newspapers contributed to spread an insecurity feeling among the audience. There has also been discovered that the Paris attacks eclipsed the rest of terrorism informations of the week.

Índex

Introducció	3
Marc teòric	4
La teoria de l'agenda-setting	4
Els discursos sobre terrorisme	5
La por als mitjans	9
La competència informativa	10
Context de la setmana analitzada	12
Atemptats de París	12
Altres informacions	15
Metodologia	17
Anàlisi del primer nivell de l'establiment de l'agenda	17
Anàlisi del segon nivell de l'establiment de l'agenda: el discurs .	18
Resultat de l'anàlisi dels diaris	20
Quantitat de peces	20
Espai al diari	22
Anàlisi de les portades	25
L'ús dels gràfics	27
Secció on es troben les peces sobre terrorisme	28
Gèneres periodístics utilitzats	30
Altres dades quantitatives	31
Presència dels atemptats de París	36
Definició dels autors	40
Definició dels atemptats	41
La paraula "terrorisme"	42
Els discursos sobre terrorisme	42

Característiques dels atemptats de la setmana	44
Atemptats de París del 13 de novembre de 2015	44
Atemptats de Beirut del 12 de novembre de 2015	44
Atemptats de Nigèria del 18 de novembre de 2015	45
Comparativa entre els atemptats	45
Conclusions	46
1a hipòtesi: els diaris espanyols van contribuir a difondre la por	46
2a hipòtesi: els atemptats de París van eclipsar la resta d'informacions sobre terrorisme	48
Reptes de futur	48
Bibliografia	50
Annexos	51

Introducció

El terrorisme i la por mantenen una relació molt pròxima. Com el seu propi nom indica, el terrorisme necessita de la por per realitzar els seus objectius, i el mètode més fàcil per infondre-la és probablement la coerció mitjançant la violència o el temor a aquesta violència.

Els principals encarregats d'informar sobre l'activitat terrorista són els mitjans de comunicació, que seleccionen i tracten la informació per que sigui consumida per la població, qui acostuma a creure-s'ho sense qüestionar-ho massa. Per tant, veient el gran poder dels mitjans de comunicació, aquests tenen també una gran responsabilitat a l'hora d'elaborar aquestes informacions, ja que tindran repercussió en la manera que l'audiència es formarà la seva opinió sobre l'activitat terrorista i les reaccions que es generaran entre el públic.

Sembla que el terrorisme necessita la col·laboració dels mitjans de comunicació per assolir els seus objectius. D'altra banda, el fet d'informar sobre el terrorisme també fa créixer immediatament el nombre de consumidors de la informació, ja que l'audiència té un gran interès en estar al corrent de l'última hora d'uns atemptats terroristes. Aparentment, doncs, el terrorisme i els mitjans de comunicació mantenen una relació simbiòtica que contribueix enormement a expandir la sensació d'incertesa i inseguretat després d'uns atemptats.

En aquest estudi, analitzem la cobertura i el tractament que els principals diaris espanyols li van dedicar al terrorisme durant la setmana immediatament posterior als atemptats de París del divendres 13 de novembre de 2015. El nostre treball parteix de la hipòtesi que els mitjans de comunicació espanyols efectivament van contribuir de manera involuntària a generar un sentiment de terror entre la seva audiència. Mitjançant un anàlisi quantitatiu del grau d'exposició de l'activitat terrorista a la premsa espanyola durant aquella setmana i l'estudi qualitatiu del tractament que va rebre el terrorisme, intentarem descobrir si la nostra hipòtesi és certa.

Un altre fet destacable de la setmana escollida per l'anàlisi és que els atemptats de París no van ser els únics atacs terroristes que es van produir al món aquella setmana. No obstant, sí que van ser pràcticament els únics que van aparèixer als mitjans de comunicació. La nostra segona hipòtesi és que els atemptats de París del 13 de novembre de 2015 van rebre una exposició als diaris espanyols molt per sobre del que és habitual en uns atemptats d'aquella mida. En conseqüència, tractarem de conèixer si la nostra segona hipòtesi és encertada i, tant si ho és com si no, intentarem explicar el per què dels resultats obtinguts.

Marc Teòric

Moltes organitzacions terroristes acostumen a fer servir els mitjans de comunicació com a recurs per aconseguir els seus objectius. Els terroristes fan ús de les rutines de producció periodística per enviar els seus missatges, ja sigui el d'atemorir el rival per assolir els seus objectius polítics, o el d'encoratjar partidaris i simpatitzants de la causa de l'organització per que s'uneixi a la lluita.

Un dels mètodes més populars entre aquestes organitzacions per infondre el terror és el dels atemptats terroristes. Aquests poden prendre diverses formes, poden cometre's mitjançant l'ús de diversos tipus d'armes, els objectius poden ser seleccionats o indiscriminats i poden tenir èxit o no, però el que la majoria d'atacs terroristes tenen en comú avui en dia és que busquen convertir-se en un fet noticiable i, per tant, volen aparèixer als mitjans.

Davant d'aquesta premissa, seria fàcil arribar a la conclusió que el terrorisme necessita els mitjans de comunicació per sobreviure i que, per tant, aquests últims són còmplices involuntaris dels terroristes per ajudar a difondre el missatge i facilitar la generació del clima de terror que volen implantar. No obstant, com assegura Miquel Rodrigo a *Los medios de comunicación ante el terrorismo*, aquest pensament és fruit d'una simplificació equívoca. Rodrigo constata que els esdeveniments terroristes són sempre notícia perquè “reuneixen les característiques periodístiques apropiades per ésser seleccionats” (Rodrigo 1991: 32). Aquestes característiques són “La ruptura de la normalitat” i “la capacitat d'ésser comunicat de l'esdeveniment” (Rodrigo, 1991: 32-35).

El que sí que és cert, és que en el moment que els mitjans de comunicació donen cobertura a un esdeveniment terrorista i fan un seguiment continuat de totes les informacions que se'n deriven durant els dies posteriors, li estan donant prou importància com per que aquest ascendeixi fins els primers llocs en l'agenda pública. En aquest context, entra en joc la teoria de l'*agenda-setting*.

La teoria de l'Agenda-setting

Segons Esteban López-Escobar al seu article *Agenda-setting: investigaciones sobre el primero y el segundo nivel*, l'Agenda-setting consisteix en “un mètode empíric per mostrar com els mitjans de difusió aconsegueixen transferir a les seves audiències la llista jerarquizada dels temes o problemes més importants per a la societat” (López-Escobar, 1996: 1). En altres paraules, la teoria de l'*agenda-setting* defineix la relació entre l'agenda dels mitjans de comunicació i les preocupacions de l'audiència. Aquesta teoria, per tant, explicaria per què quan un esdeveniment terrorista determinat és àmpliament cobert pels mitjans de comunicació, aviat esdevé una de les principals preocupacions de la societat.

A *Estableciendo la agenda. El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*, Maxwell McCombs afirma que “Els mitjans construeixen i presenten al públic un pseudo-entorn que modela de forma significativa la manera que aquest veu el

món” (McCombs, 2006: 58). Aquesta influència, segons McCombs, es produeix a dos nivells: el primer a través del que ell anomena “selecció dels objectes d’atenció” i el segon mitjançant els “atributs amb els que es representen aquests objectes” (McCombs, 2006: 139).

El primer dels nivells de McCombs es basa en els aspectes quantitatius de les peces periodístiques. Al seu llibre, McCombs (2006: 24-25) indica que, mitjançant la seva situació al diari i la manera com es presenta el contingut de la peça, els diaris destaquen les notícies que consideren més importants, traslladant aquestes preferències a la imatge que es farà el lector de la seva pròpia agenda. En conseqüència, una informació d’un diari cridarà més l’atenció i serà entesa per l’audiència com important si es troba a la portada o a les primeres pàgines, si ocupa un espai considerable a les pàgines i si el text està acompanyat per una imatge gran.

D’altra banda, el segon nivell, que fa referència als “atributs” amb els que es presenta la informació, va més enllà. Aquest nivell valora els elements qualitatius de la notícia, els adjectius que s’utilitzen per descriure els fets i especialment la rellevància que el mitjà li dona a cadascun d’ells. En paraules de McCombs, “l’atribut és un terme genèric que engloba tota la gamma de propietats que caracteritzen un objecte” (McCombs, 2006: 139). Així doncs, el segon nivell comporta l’existència d’una “agenda d’atributs” paral·lela a l’agenda del primer nivell.

Però l’ús d’un atribut o altre en una informació ve determinat per la idea que el mitjà vol transmetre a l’audiència. Tal i com explica McCombs (2006: 169), els “atributs” contribueixen a crear un “enquadrament”, és a dir, una imatge concreta dels fets. Aquest “enquadrament” ja no es basa només en quins adjectius o característiques atorguem als subjectes de la informació, sinó que contribueix a generar un discurs que influirà en la manera de pensar del públic. En aquest sentit, el segon nivell de McCombs (2006: 173-174) apunta que els mitjans no només fixen els principals temes de preocupació de l’audiència, sinó que també determinen la perspectiva o solucions cap a la qual l’audiència probablement es decantarà.

Els discursos sobre terrorisme

Com hem apuntat anteriorment, els mitjans de comunicació construeixen una realitat sobre les informacions i la transmeten i difonen mitjançant un o diversos enquadraments o discursos. En el cas del terrorisme, hi poden existir diversos interessos que poden fer que els mitjans, conscients de la seva influència sobre el públic, informin d’una manera o altra. Miquel Rodrigo, a *Los medios de comunicación ante el terrorismo* (1991: 73-115), distingeix quatre tipus de discursos generals sobre terrorisme als mitjans de comunicació: “jurídic”, “patològic”, “polític” i “militar”. Cal destacar que, com Rodrigo (1991: 80) explica, en un mateix text poden coexistir característiques de diversos discursos.

El discurs jurídic

Segons Rodrigo (1991: 93-99), el discurs jurídic considera el terrorisme com una disfunció social i el criminalitza, transmetent la idea que s'ha d'eradicar. Els textos que defensen el discurs jurídic fan èmfasi en l'escalada de violència, la imprevisibilitat dels terroristes i l'alarma social que generen i a continuació proposen mesures per mantenir l'ordre i la seguretat. Com el seu nom indica, la definició de terrorisme d'aquest discurs es regeix pel que marca la llei i, per tant, determina que l'activitat terrorista és un acte de violència il·legal, distingint-la d'altres tipus de violència "legal" com, per exemple, l'exercida per l'Estat.

El discurs jurídic de Rodrigo no té en compte les motivacions socials, polítiques i econòmiques dels terroristes. Tampoc fa referència a la legitimitat o no de la violència. Tan sols tracta el terrorisme com una ruptura de l'ordre. Així doncs, el mitjà tracta de despolititzar el terrorisme, tot i que, paradoxalment, en la seva informació fa servir fonts governamentals, oferint-li involuntàriament un caràcter polític.

Els atributs més utilitzats en aquest tipus de discurs són els que descriuen directament i objectivament els atacs, sense entrar en cap mena de valoració política, i els que criminalitzen els autors. Per tant, a l'hora de descriure els autors, els atributs més utilitzats en aquest discurs són adjectius com "criminals", "delinqüents", "segrestadors" o "assassins". Segons Rodrigo, el discurs jurídic és el més utilitzat pels diaris espanyols per informar sobre l'activitat terrorista.

El discurs patològic

Tal i com exposa Rodrigo (1991: 99-107), pels defensors del discurs patològic el terrorisme és producte d'una pertorbació psicològica del perpetrador. Qualsevol mena de discurs provinent dels terroristes és desqualificat i considerat com un fals saber. També es pot arribar a desresponsabilitzar els perpetradors per la seva condició de malalts. Aquest discurs, per descomptat, dissimula el caràcter polític i social del terrorisme.

Segons aquesta mena de discurs, la violència i l'agressivitat és una conducta innata en l'ésser humà i, per tant, cal controlar-la. Així doncs, es compara la conducta agressiva dels humans amb la dels animals. No obstant, degut a la nostra condició d'animals racionals, aquesta agressivitat és tractada com una malaltia que es pot curar.

El focus d'atenció en el discurs patològic ja no és la llei, sinó el subjecte que comet un acte violent. Els principals defensors d'aquest discurs acostumen a ser els científics, metges i psicòlegs, que tracten de descriure la personalitat psicològica dels terroristes. D'altra banda, els periodistes i polítics intenten atacar qualsevol aspecte positiu del terrorisme. Alguns dels termes més utilitzats en aquest discurs serien "bojos", "malalts", "irracionals", "violents", "radicals" o "fanàtics". Rodrigo indica al seu llibre que aquest discurs és més comú als articles d'opinió que a la resta de gèneres periodístics.

El discurs polític

La característica principal del discurs polític de Miquel Rodrigo (1991: 107-115) és que defineix el terrorisme com a violència política. Aquest discurs acostuma a tenir en compte les motivacions polítiques i la simbologia dels atemptats terroristes. Per tant, es polititza l'activitat terrorista i, en conseqüència, pot donar peu a deslegitimar el sistema polític vigent i a plantejar-se la negociació política com a solució. D'aquesta manera, aquest discurs passa per alt la vessant criminal del terrorisme i entén la violència com a part d'un procés polític. En definitiva, el discurs polític planteja que, en algunes ocasions, la finalitat pot justificar els mitjans.

Aquest discurs planteja que la violència sempre ha estat present a la història de la humanitat i que aquesta és omnipresent a les institucions polítiques. Així doncs, es fa entendre que la violència i la política estan relacionades i que una no existiria sense l'altra. Per tant, tal i com explica Rodrigo, “en aquest discurs el terrorisme no seria més que una manifestació, si es vol límit, de la violència inherent a l'activitat política” (Rodrigo, 1991: 111).

Els autors d'aquest discurs solen ser, d'una banda estudiosos com politòlegs i sociòlegs, polítics que no estan al poder i periodistes, i de l'altra persones que volen canviar el sistema, ja sigui des de la perspectiva dels que recolzen la violència política o des de la d'aquells que critiquen la ineficàcia del sistema per combatre el terrorisme. Alguns termes utilitzats en aquest tipus de discurs serien “activistes”, “màrtirs”, “herois” o “militants”. Miquel Rodrigo també destaca el fet que els diaris espanyols sempre intentin dissimular el caràcter polític del terrorisme, el que suposaria que es tractaria d'un discurs poc present als mitjans de comunicació.

El discurs militar

L'últim dels discursos sobre el terrorisme de Miquel Rodrigo (1991: 115-123) és el militar, que, en última instància, vol dotar l'activitat terrorista d'un estatus bèl·lic. Per tant, el terrorisme seria una forma concreta de fer la guerra i, com a tal, requeriria una resposta militar de l'Estat que rep l'atemptat.

Segons Rodrigo, els defensors d'aquest discurs són detractors del sistema polític establert i, per tant, recolzen el terrorisme per exercir el que consideren “violència legítima” en resposta a la “violència il·legítima” i opressora de l'Estat. No obstant, durant l'última dècada, s'ha demostrat que aquest argument no és vàlid quan es tracta d'analitzar la informació sobre terrorisme islàmic als mitjans occidentals. Aquests, tot i que poden defensar la intervenció militar de l'Estat com a resposta a la violència, no acostumen a considerar el terrorisme islàmic com una manera de fer “violència legítima”, sinó tot el contrari. Així doncs, quan es tracta de terrorisme islàmic, es canvien els papers i l'Estat passa a ser l'oprimit, mentre que els islamistes són el terror opressor. Per tant, el discurs militar contemporani pel que fa referència a aquest tipus concret de terrorisme, acostuma a considerar el terrorisme com una manera il·legítima de fer la guerra, però, en tot cas, com un acte de guerra que requereix una resposta armada de l'exèrcit.

Aquest discurs, quan es refereix al terrorisme islàmic, l'acostumen a pregonar els més atemorits per l'activitat terrorista. Davant el desconeixement de quan i on es produirà el proper atac i que un mateix podria ser-ne la propera víctima, es reclama que sigui l'exèrcit qui prengui el control de la situació i defensi els ciutadans atacant el grup terrorista si és necessari. Alguns dels qualificatius utilitzats en aquesta mena de discurs són "enemics", "exèrcit", "soldats" o "guerrillers".

Cal destacar, però, que *Los medios de comunicación ante el terrorismo* és un llibre del 1991 i que, des de llavors, han sorgit noves maneres de fer terrorisme i, en conseqüència, també han aparegut altres maneres d'informar sobre el tema. Per això, introduïrem dos nous discursos que creiem que els mitjans de comunicació utilitzen, però que no estan recollits per Miquel Rodrigo al seu llibre: el discurs "policial" i el "solidari".

El discurs policial

El discurs policial pren característiques del jurídic i el militar, formant-ne així un de nou. El discurs policial comparteix amb el jurídic el fet que l'activitat terrorista és un acte delictiu, però al contrari del que expressa el jurídic, el policial considera el terrorisme una activitat criminal excepcional que requereix mesures extraordinàries per ser combatut. Ara bé, no es parla en cap moment de guerra com en el cas del discurs militar, sinó que s'emmarca l'activitat terrorista dins dels desordres interns de l'Estat. Per tant, es demana que l'Estat actuï en tots els mitjans que tingui al seu abast, ja sigui declarant l'Estat d'emergència, el d'excepció o inclús defensant les grans batudes policials. En qualsevol cas, es defensa la limitació de les llibertats individuals en benefici de l'ordre i la protecció de l'Estat.

Com en el cas del discurs militar, el policial el defensen aquells que estan atemorits per l'activitat terrorista. No obstant, els defensors d'aquest discurs no volen sentir a parlar de la paraula guerra. Així doncs, el lèxic utilitzat en aquest discurs acostuma a ser similar al que es fa servir en el discurs jurídic. Les fonts policials, els polítics i els periodistes acostumen a ser els principals impulsors del discurs policial.

El discurs solidari

L'últim tipus de discurs, el solidari, també vol combatre el terrorisme, però en comptes de fer-ho des de l'alternativa bel·licista, ho fa des de la lluita contra la por que intenta difondre el terrorisme en la societat. Així doncs, es defineix l'activitat terrorista a partir de la simbologia i el terror. Segons aquest discurs, els terroristes volen acabar amb els drets i llibertats i, per tant, defensa l'exercici d'aquests drets i llibertats per demostrar als terroristes que no han aconseguit que la por penetri en ells.

Els discurs solidari va comptar amb un ressò especial després dels atemptats del gener de 2016 contra el setmanari satíric *Charlie Hebdo*. Ràpidament, en paral·lel al condol per les víctimes, va sorgir un moviment de resistència al terrorisme que va produir innumerables mostres de solidaritat a les xarxes socials i nombroses mobilitzacions als carrers, a les que es van sumar els representants polítics francesos i molts caps d'Estat.

Tal i com expressa el diari britànic *The Guardian* a l'entrevista a Emmanuel Todd titulada *Emmanuel Todd: the French thinker who won't toe the Charlie Hebdo line*, aquestes mobilitzacions es van produir per “mostrar la unitat nacional i la resistència, defensant no només la llibertat, la igualtat i la fraternitat, sinó també la tolerància” (Todd, 2015). Ara bé, Emmanuel Todd (2015) també critica aquesta conducta per no haver estat discutida i haver creat una ideologia inqüestionable que marginava aquells que condemnaven el terrorisme però alhora tampoc estaven d'acord amb les publicacions de *Charlie Hebdo* en que es reia de l'islam. Així doncs, una altra de les característiques del discurs que hem anomenat solidari és que es presenta com inqüestionable i desprestigia qualsevol altre discurs que dubti d'ell.

Els termes que contribueixen a generar aquest discurs serien similars als del discurs patològic, amb la diferència que, en comptes d'apuntar cap a la integritat psíquica dels autors, dubtarien de la integritat moral dels mateixos. Per tant, alguns adjectius presents en el discurs solidari serien “deshumanitzats”, “sense pietat”, “freds” o “indesejables”.

La por als mitjans

Veiem, doncs, que els mitjans de comunicació no només exposen en més o menys mesura una informació segons el grau d'importància que aquests li concedeixen, sinó que fan exactament el mateix amb els atributs i els enquadraments, és a dir, els diversos punts de vista que aquella informació suscita.

Quan es tracta d'informar sobre el terrorisme, sembla lògic pensar que un alt grau d'exposició als mitjans implicarà un augment de l'alarma social i la sensació de vulnerabilitat de l'audiència, traduint-se en por. De fet, James Igoe Walsh, al seu treball *Media Attention to Terrorist Attacks: Causes and Consequences*, explica que “hi ha evidències considerables que la cobertura del terrorisme augmenta la por i l'ansietat i que aquests canvis emocionals influencien la preferència d'alguns membres del públic per polítiques de contra terrorisme que es basen en la força” (Walsh, 2010: 2). Tot indica, doncs, que una alta exposició d'informació sobre terrorisme als mitjans genera emocions similars a les citades als discursos jurídic, militar i policial. En conseqüència, podríem dir que són aquests els discursos, juntament amb els atributs relacionats amb ells, els que generarien la por que busquen crear els terroristes amb els seus atemptats.

Llavors, si els mitjans estan contribuint indirectament a la causa terrorista amb la difusió de la informació de la violència política, per què ho fan? La resposta a aquesta pregunta es troba a les rutines de producció periodística. Al seu article, James Igoe Walsh (2010: 5) enumera cinc criteris que criden l'atenció dels mitjans de comunicació i que, quan una informació les incorpora, acostumen a rebre una àmplia cobertura: ocorren sobtadament sense que ningú ho esperi, engloben un conflicte, afecta a objectius seleccionats o simbòlicament importants, es poden atribuir les causes a algú i provoca un fort sentiment de por. Així doncs, queda clar que els mitjans de comunicació no tenen més remei que informar del fet quan aquest engloba algunes de les característiques esmentades anteriorment. En el cas del terrorisme, aquesta necessitat d'informar és encara més forta, ja que es tracta d'uns fets que compten amb els cinc criteris i, en conseqüència, no es poden passar per alt.

Ara bé, quan conflueixen dos o més atemptats terroristes en el mateix temps i en zones del planeta totalment diferents, els criteris de Walsh deixen de ser tan evidents. Doncs, que fa que els mitjans de comunicació cobreixin àmpliament un acte terrorista concret en detriment d'altres de similars?

La competència informativa

La informació proveïda pels mitjans de comunicació està sempre dirigida a una audiència concreta, delimitada normalment per un territori. Dins aquell territori hi acostumen a haver altres mitjans amb el mateix públic objectiu. Això vol dir que existeix una competència informativa que els obliga a cobrir temes similars per evitar així cedir audiència als competidors. A *Estableciendo la agenda: el impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*, Maxwell McCombs fa ús de la metàfora de la ceba per explicar el procés d'establiment de l'agenda dels mitjans de comunicació. Segons McCombs (2006: 191), hi ha tres factors que contribueixen a l'establiment de l'agenda. El més influent són les rutines periodístiques, ja comentades anteriorment. En segon pla, hi ha els altres mitjans i, en última instància, es troben les altres fonts informatives. Ens interessa especialment la segona capa, la que fa referència a la influència de la resta de mitjans de comunicació.

Segons McCombs (2006: 221), els periodistes, els mitjans de comunicació i les empreses informatives prenen nota de la feina dels seus companys de professió, especialment d'aquells amb més prestigi, generant així una informació uniforme i redundant. Aquesta homogeneïtat, però, no es troba només en el primer nivell de l'agenda mediàtica, sinó també en l'agenda d'atributs, provocant que l'enquadrament o discurs utilitzat a la majoria de mitjans sigui molt similar (McCombs, 2006: 223).

Això explicaria per què, quan es produeix un atemptat terrorista o un esdeveniment d'una magnitud similar, la majoria de diaris acostumen a publicar informacions molt similars durant les setmanes següents. Ara bé, els mitjans de comunicació no són els únics que competeixen per la informació sobre terrorisme. A *Media Attention to Terrorist Attacks*, James Igoe Walsh (2010 :6) cita l'autor John L. Scott, qui l'any 2001 explicava que una exposició massa alta de violència als mitjans feia decreixer l'interès de l'audiència en aquella mena d'informacions i que per això els mitjans limitaven la cobertura del terrorisme. Com expressa Walsh (2010: 6), si això fos cert, significaria que els grups terroristes també competeixen per prendre prou rellevància amb l'objectiu d'aparèixer als mitjans. I doncs, quins criteris fan servir els mitjans de comunicació per decidir quina activitat terrorista és més rellevant que les altres?

En el seu estudi anomenat *Terrorism and the Media*, Michael Jetter esmenta alguns dels factors que desmarquen les activitats terroristes que acaparen més atenció als diaris dels Estats Units de la resta d'informacions relacionades amb la violència. Segons Jetter (2014: 20), els atemptats suïcides són els més mediàtics. Un altre factor destacat és el geogràfic, especialment des dels atemptats de l'onze de setembre a Nova York. Com més llunyans siguin els fets, menys atenció acaparen (Jetter 2014: 28). El mateix estudi també estipula que el nombre de víctimes dels atemptats és irrellevant a l'hora de

determinar l'atenció mediàtica que rebran. També és indiferent si l'operació terrorista ha tingut èxit o no (Jetter 2014 : 22).

A més, també prenen importància els factors econòmics, ja que Jetter (2014: 269) explica que els atemptats reben més cobertura als mitjans de comunicació nord-americans si es produeixen a un país amb el que els Estats Units manté bones relacions comercials. D'altra banda, l'estudi (Jetter, 2014: 30) també assegura que els atacs a països amb governs d'esquerres reben més atenció que els que tenen llocs a governs de dretes. Ara bé, afegeix que si el govern és de centre, l'impacte mediàtic serà molt més alt (Jetter, 2014: 33). Al mateix temps, si aquell govern manté bones relacions diplomàtiques amb els Estats Units, la cobertura serà encara major (Jetter, 2014: 30). Si a sobre es tracta d'atacs a alguna de les democràcies occidentals, encara rebran més atenció (Rohner & Frey, 2007: 140). L'anàlisi de Jetter (2014: 22) també destaca que si la regió atacada no és religiosa, és probable que els mitjans de comunicació hi dediquin més atenció. Altres dades que aporta l'estudi són que els diaris nord-americans cobreixen amb més intensitat els atemptats a estats més grans, més pobres i menys democràtics (Jetter, 2014).

Com hem especificat anteriorment, les dades aportades per Michael Jetter fan referència només als mitjans de comunicació dels Estats Units. No obstant, en aquest estudi veurem si els principals diaris espanyols també compleixen pautes similars. Durant una setmana escollida a consciència, veurem quin ha estat l'acte terrorista que ha ocupat més espai i analitzarem què el diferencia de la resta d'activitats similars. També comprovarem, entre altres, el nivell d'exposició de la violència terrorista a les pàgines d'aquests diaris i els discursos més utilitzats a les seves peces periodístiques.

Context de la setmana analitzada

La setmana escollida per realitzar l'anàlisi dels cinc diaris és la que va del dissabte 14 fins el divendres 20 de novembre de 2015. Aquesta ha estat triada a consciència degut a la cadena d'atemptats terroristes que va patir París a mans de membres de l'Estat Islàmic. Per aquelles dates, també es van produir atacs a altres regions, però aquests van quedar eclipsats pel xoc i l'alarma social que els atemptats de París van causar a tot el món occidental. En resposta, els mitjans d'Occident els van donar màxima cobertura, en detriment de la resta d'informacions de caràcter internacional.

A continuació repassaré les principals informacions que omplien les pàgines dels diaris espanyols durant aquella setmana.

Atemptats de París

El **dissabte 14** de novembre, tots els mitjans occidentals obrien amb imatges de les víctimes dels atemptats de París. Al vespre del divendres 13, quan els ciutadans francesos eren al carrer gaudint de l'inici del cap de setmana, la ciutat va ser víctima d'una sèrie d'atemptats terroristes. Els atacs, que es van produir als districtes X i XI de la ciutat, van començar a les 21:16h quan un assaltant es va immolar prop de l'Estadi de França, on s'estava disputant un partit internacional entre les seleccions de futbol de França i Alemanya. Pocs minuts després hi tindrien lloc dos explosions més. Gairebé simultàniament, un cotxe amb individus armats va disparar contra la gent que hi havia a les terrasses dels restaurants Le Petit Cambodge, La Belle Équipe i el bar Le Carillon. El més greu dels atemptats, però, seria el que va tenir lloc a la sala de festes Bataclan, on estava tenint lloc un concert de la banda nord-americana Eagles of Death Metal. Els terroristes van entrar a la sala i van començar a disparar contra els assistents. Molts dels presents van fugir, però els atacants aconseguirien prendre més de 100 hostatges. L'assalt va durar fins gairebé la 1h de la nit, quan l'últim dels membres d'Estat Islàmic que mantenia el setge va morir i la policia va poder accedir al recinte. En total van morir 130 civils i 7 terroristes i van quedar ferides 415 persones.

Aquell mateix dissabte, els diaris informaven dels fets i relataven de manera emotiva l'experiència dels presents a la Sala Bataclan durant l'atac o el moment en que els assistents al partit entre les seleccions de França i Alemanya sortien de l'estadi mentre cantaven la Marsellesa. A més, també feien referència al decret de l'estat d'excepció a França, l'augment del control a les fronteres, l'ampli desplegament policial i militar amb el que va respondre de manera immediata el govern francès i les reaccions a la resta del món, amb declaracions de líders mundials i l'augment de l'alerta per amenaça terrorista a tot el món occidental. En el cas d'Espanya, l'alerta terrorista va pujar fins el nivell 4.

El **diumenge 15** de novembre, a mesura que l'agenda internacional s'omplia de minuts de silenci i homenatges a les víctimes dels atemptats, els mitjans se'n feien ressò amb imatges de familiars i amics dels assassinats lamentant la mort dels seus éssers estimats. Igual que va passar després dels atemptats del gener a la seu del setmanari satíric

Charlie Hebdo, començava a néixer un clima de solidaritat amb les víctimes a tot el món occidental. Els informes policials també anaven revelant cada cop més informació, permetent els diaris escriure cròniques i reportatges més detallats sobre els fets, utilitzant fonts policials i de testimonis dels atacs. Entre aquestes informacions, els mitjans destacaven la troballa d'un passaport d'un refugià sirià que pertanyia a un dels atacants, posant el punt de mira sobre el col·lectiu dels refugiats. D'altra banda, l'Estat Islàmic va reivindicar l'autoria dels atemptats i el govern francès, en resposta, declarava públicament que els atacs havien estat un "acte de guerra" i anunciava una resposta implacable. A més, els mitjans a Espanya anunciaven que diversos espanyols van ser testimonis dels atacs, un d'ells resultant mort. Mentrestant, les condemnes internacionals se succeïen i les converses per iniciar un procés de pau a Síria s'acceleraven.

A Espanya, per la seva banda, saltava l'alarma en saber-se que alguns dels islamistes implicats en els atacs podrien haver creuat a territori espanyol. A més, el Pacte Antigihadista tornava a sortir a la llum quan el líder de Ciutadans demanava unir-s'hi. Inicialment, aquest pacte havia estat firmat pel Partit Popular i el Partit Socialista Obrer Espanyol després dels atemptats del gener d'aquell mateix any a la seu del setmanari satíric Charlie Hebdo i feia oficial el compromís dels dos partits majoritaris a Espanya per col·laborar per lluitar contra el terrorisme gihadista. Als diaris espanyols, a més, aquests atemptats i les respostes francesa i internacional monopolitzaven els anàlisis i les columnes d'opinió dels diaris espanyols.

El **dilluns 16** de novembre, els mitjans informaven que un dels autors dels atacs podria haver escapat i que França havia donat una ordre de captura internacional sobre ell. Al mateix temps, França, amb el suport dels Estats Units, iniciava una campanya de bombardejos sobre el territori controlat per l'Estat Islàmic al·legant que ho feia en defensa pròpia. Pel que fa a les investigacions policials, aquestes anaven avançant i apuntaven aquest cop al barri de Molenbeeck de Brussel·les, on suposadament s'havien ideat els atacs. Aquell barri, a més, es presentava com el punt de reclutament de gihadistes més important d'Europa. En relació amb les víctimes, els mitjans espanyols anunciaven que dos dels ciutadans espanyols que s'havien donat per morts durant les últimes hores, havien escrit a les xarxes socials assegurant que encara eren vius, limitant-se així el nombre de morts espanyols a una sola víctima. També començaven a sorgir reportatges sobre el procés de captació d'islamistes radicals entre la població musulmana d'Europa i l'estratègia terrorista internacional de l'Estat Islàmic. Mentrestant, els actes i les declaracions de condemna al terrorisme continuaven tenint lloc a Catalunya, Espanya, França i la resta del món.

Dimarts 17 es revelava la cara del que es va considerar l'ideòleg dels atemptats, Abdelhamid Abaaoud, un membre de l'Estat Islàmic de nacionalitat belga que havia viscut tota la vida al barri de Molenbeeck i que podria trobar-se a Síria. Al parlament francès, s'aprovava canviar la constitució per augmentar la vigilància i el control policial i allargar l'estat d'excepció fins el febrer de l'any següent. També s'informava de diverses actuacions policials al barri de Molenbeeck de Brussel·les i a tota França. En el panorama internacional, França tractava de sumar Rússia a la coalició internacional contra l'Estat Islàmic al temps que enviava un portaavions a la costa oriental del Mediterrani per intensificar els bombardejos sobre l'Estat Islàmic.

A Espanya, el president Mariano Rajoy evitava implicar-se directament en el conflicte siríà i oferia suport indirecte a França en forma d'augment d'efectius a les operacions africanes en que ja treballava juntament amb França. D'aquesta manera, els francesos podien desplaçar efectius a l'Orient Mitjà. D'altra banda, les mostres de suport i el condol amb les víctimes dels atemptats continuava ocupant gran part de l'espai informatiu als mitjans. En els esports, el gabinet de crisi belga decidia a última hora suspendre el partit internacional entre Espanya i Bèlgica que s'havia de jugar a Brussel·les aquella mateixa nit degut a la creixent amenaça d'un nou atemptat i els jugadors espanyols se'n tornaven a casa. D'altra banda, diversos artistes musicals cancel·laven les seves gires per Europa.

Dimecres 18 de novembre, la premsa informava que França i Rússia havien arribat a un acord per coordinar-se en una lluita conjunta contra l'Estat Islàmic i manifestaven la seva voluntat de sumar els Estats Units al pacte. A més, França aconseguia que, per primer cop, la Unió Europea activés la clàusula de defensa mútua, per la qual els països europeus es comprometien a ajudar-lo en la seva lluita. En aquest context, el debat sobre els refugiats tornava al capdavant de l'agenda de la Unió Europea i alguns països es negaven a complir el programa de repartiment d'estrangers.

Pel que fa a Espanya i Catalunya, les investigacions policials sobre els possibles gihadistes també s'intensificaven, així com augmentava la vigilància policial. També augmentava el nombre d'espanyols morts als atemptats, fins un total de tres. A tot això, el debat internacional al voltant dels atemptats continuava produint declaracions de diversos líders polítics i col·lectius i les investigacions policials anaven ampliant la informació sobre els atemptats i els seus autors. Així doncs, al nombre de terroristes implicats s'hi sumava un novè gihadista que també podria haver escapat. En esports, a Anglaterra es disputava un partit entre la selecció local i la francesa, en que, abans de començar, el públic cantava la Marsellesa en solidaritat amb les víctimes de París. Paral·lelament, un altre partit internacional, concretament el que havien de disputar les seleccions d'Alemanya i Holanda a Hannover, es suspenia degut a una nova amenaça terrorista. A la mateixa ciutat també s'evacuava una sala de concerts per la troballa d'un objecte sospitosos. A més, de cara al partit entre el FC Barcelona i el Reial Madrid que s'anava a disputar el dissabte, els mitjans anunciaven un augment considerable de les mesures de seguretat per evitar qualsevol ensurt.

El dia següent, **dijous 19** de novembre, els diaris obrien amb una operació policial a gran escala a París. La policia francesa localitzava i assaltava els pisos on suposadament es planejaven nous atemptats pels pròxims dies, situats al centre de la localitat de Saint-Denis, a nou quilòmetres de París. En l'operació, que es va estendre durant vuit hores i que va resultar en un tiroteig i diverses explosions, es van detenir vuit presumptes terroristes i hi van morir uns altres dos. D'altra banda, al mateix temps que el Front Nacional començava a guanyar suport com a conseqüència de la creixent islamofòbia, el govern francès ja començava a plantejar-se la imposició de restriccions permanents als ciutadans que tornessin a la Unió Europea i algunes mesures de control exhaustiu sobre els sospitosos de ser gihadistes. A més, la Unió Europea manifestava la seva voluntat d'establir una legislació més restrictiva sobre la possessió d'armes de foc i continuaven succeint-se les diverses opinions al panorama internacional sobre com calia actuar després dels atacs a París. Els diaris també continuaven informant sobre els

bombardejos francesos a Síria, les negociacions amb Rússia sobre la intervenció militar al territori controlat per l'Estat Islàmic, l'intent de tornar a la normalitat a París i els actes de solidaritat amb els atemptats a tot el món.

Mentrestant, a Espanya, en vista de les imminents eleccions del 20 de desembre, el govern no volia fer cap moviment polític sense un consens entre els principals partits de l'oposició. Alhora, Ciutadans es manifestava a favor d'una intervenció militar terrestre sobre Síria i Podemos oferia col·laboració fora del Pacte Antigihadista. En esports, la tensió generada al voltant del clàssic arrel dels atemptats de París es calmava lleugerament, però es mantenien les altes mesures de seguretat per evitar riscos.

Divendres 20 de novembre s'informava que Abdelhamid Abaaoud, qui es creia l'ideòleg dels atemptats i una de les personalitats importants de l'Estat Islàmic, havia mort durant l'operació policial del dimecres 18 a la localitat de Saint-Denis. Els diaris repassaven la seva vida, remarcant que no es tractava del típic perfil de terrorista marginal. D'altra banda, s'anunciava que França finalment optava per retallar les llibertats dels ciutadans per tal d'afavorir la seguretat al país. A tot això, els francesos responien amb la resignació i l'acceptació de l'estat de guerra. A més, la Unió Europea acceptava més restriccions a les seves fronteres. A Espanya, el govern tornava a manifestar la seva proposta de rellevar les tropes franceses a les seves missions a l'Àfrica per permetre'ls centrar-se en les seves operacions a Síria. En esports, els diaris especificaven quines serien les mesures que es trobarien els espectadors per accedir al Bernabeu per poder assistir al partit entre el FC Barcelona i el Reial Madrid, que tindria lloc el dia següent.

Altres informacions

Pel que fa a la resta d'informacions d'aquests dies, dos setmanes abans, concretament el 31 d'octubre, 224 persones havien mort en el sinistre d'un avió d'una companyia russa a la península del Sinaí, a Egipte. Uns dies més tard, la branca egípcia de l'Estat Islàmic reconeixia la seva autoria en l'atac. Més tard, just el dia abans dels atemptats de París, un doble atac suïcida de l'ISIS a Beirut, la capital del Líban, havia matat 43 persones.

El dia 14, alhora que els diaris informaven exhaustivament sobre els atemptats de París que havien tingut lloc aquella matinada, també destacaven, tot i que en menor mesura, una victòria de les tropes kurdes sobre l'Estat Islàmic a l'Iraq. D'altra banda, mostraven la mort de John el Gihadista, un terrorista famós pels seus vídeos en que decapitava occidentals, a mans d'una operació conjunta entre els Estats Units i el Regne Unit. El dia següent, se sabia també que Abu Nabil, el líder de la branca de l'Estat Islàmic a Líbia, havia mort en una altra operació americana.

Dilluns 16 de novembre havia tingut lloc una reunió del G-20 a Turquia. En conseqüència, el dia següent els mitjans informaven de les controvèrsies generades al voltant dels atemptats i de com tractar la Guerra de Síria i l'amenaça de l'Estat Islàmic. El G-20 també va fer un pas endavant per que, a partir de llavors, els pactes en matèria de canvi climàtic tinguessin força legal.

Dimecres 18, Rússia reconeixia que el sinistre del seu avió al Sinaí havia estat un atemptat, mentre que Egipte assegurava que les causes encara no eren clares. El mateix dia, el Regne Unit anunciava que reforçaria la seva potencia militar contra l'ISIS. Aquell mateix dia tenien lloc dos atemptats a Nigèria que, tot i deixar 57 morts, passaven gairebé desapercebuts als mitjans.

Durant aquets dies, els diaris també informaven sobre la carrera per guanyar les eleccions presidencials a l'Argentina i les negociacions entre Les FARC i el govern colombià per establir una treva definitiva. La crisi dels refugiats és un altre dels aspectes que omplien les pàgines dels diaris aquests dies. Els atemptats de París havien complicat encara més la situació dels refugiats sirians, ja que aquests van fer que molts ciutadans i alguns governs comencessin a mostrar-se reticents a continuar acollint-ne.

A Espanya, mentrestant, prenia importància el debat sobre la independència de Catalunya. Es repassaven les negociacions entre Junts pel Sí i la CUP per formar un govern i es donava veu a les opinions dels anti independentistes. També prenia importància la campanya electoral per les eleccions generals del 20 de desembre, en relació amb la qual sorgien diverses informacions sobre els quatre partits principals: PP, PSOE, C's i PODEMOS. Els diaris també informaven sobre diversos casos de corrupció, especialment el dels Pujol. D'altra banda, també es feia ressò de la degradació del monument dedicat a les víctimes dels atemptats de l'11-M de l'estació d'Atocha i les queixes dels familiars dels difunts. Aquest dia, a més, va coincidir amb el Dia Internacional de la Infància i, en conseqüència, els diaris van dedicar un bon espai a reportatges relacionats amb els nens.

Metodologia

L'objecte d'estudi són els quatre diaris generalistes amb més lectors a l'Estat espanyol segons les dades de l'últim Estudi General de Mitjans de 2015 (AIMC, Febrer-Novembre 2015: 6), que són El País, El Mundo, El Periódico i La Vanguardia. Cal destacar que s'han analitzat les edicions catalanes d'aquestes publicacions.

Com hem esmentat anteriorment, la setmana escollida per l'anàlisi és la que s'inicia el dissabte 14 de novembre de 2015 i acaba el divendres 20 de novembre de 2015. Es tracta d'una setmana escollida a consciència pels atemptats terroristes perpetrats per l'Estat Islàmic que van tenir lloc el divendres 13 de novembre de 2015 a París, els quals van propiciar que aparegués un volum molt gran d'informació sobre aquests fets als mitjans de comunicació. Per aquelles dates, també es van produir altres atacs terroristes a diferents regions del món, però aquests van aparèixer poc als mitjans.

Pel que fa a la selecció de les peces periodístiques, s'han escollit totes aquelles informacions que impliquin algun tipus de violència política asimètrica, és a dir, en que una organització fa ús de la violència contra una institució més gran per una causa política degut a la impossibilitat d'enfrontar-s'hi en igualtat de condicions. Per tant, no posem el focus en si es dona la condició de terroristes als implicats o no, sinó en els mètodes utilitzats pels perpetradors, ja que els mitjans no sempre defineixen els actes terroristes com a tals (Jetter, 2014: 6).

No obstant, no només s'han seleccionat els textos que informen directament dels atacs, sinó que també recollim totes les peces periodístiques que es derivin d'alguna mena de violència política asimètrica. Així doncs, també ens interessen les reaccions polítiques a uns atemptats, les mobilitzacions socials, les investigacions policials, les negociacions de pau amb milícies, etc.

Anàlisi del primer nivell de l'establiment de l'agenda

En aquest nivell de l'estudi, analitzarem quantitativament la presència de la violència política asimètrica en els principals diaris espanyols durant la setmana immediatament posterior als atemptats de París.

El primer pas és observar les portades de les publicacions. Ens interessa principalment la comptabilització del nombre de peces que hi ha i comparar-les amb el nombre de peces relacionades amb el terrorisme. Un altre factor que hem recollit ha estat l'espai que ocupen les informacions sobre terrorisme a les portades, així com la mida de les fotografies d'aquelles peces, si es que n'hi ha. Cal remarcar que a l'hora de mesurar l'espai de les informacions a la portada, es tenen en compte la capçalera, els marges i la publicitat de la pàgina. Per tant, encara que el tema del terrorisme monopolitzi la portada, l'espai que ocuparà mai serà del 100% de la mateixa.

A continuació, es recullen les dades de les peces periodístiques de les pàgines interiors dels diaris. De nou, s'agafa la informació relacionada amb la mida dels textos i les imatges que els acompanyen, si n'hi ha. De la mateixa manera que en el cas de la

portada, els marges, la publicitat i la capçalera es tenen en compte. Tot i així, és possible que una sola peça suposi el 100% o més d'una pàgina, el que significaria que aquell text ocupa un gran espai i és present a dos o més pàgines. Un cop mesurades les peces i les fotografies relacionades, es comparen les dades per descobrir quin espai relatiu ocupen aquestes últimes a la peça. En el cas que cap fotografia acompanyi el text, també es pren nota.

Un altre aspecte que recollim és la pàgina a la que es troba la peça periodística. Gràcies a això, podem saber algunes dades com el nombre de pàgines que compten al menys amb un text relacionat amb el terrorisme, la primera pàgina del diari on s'informa sobre aquest tipus de violència i la primera pàgina on apareix la primera peça informativa no relacionada amb el terrorisme.

També s'anota la secció on està inclosa la informació. Ens interessa conèixer el nombre de pàgines amb les que compta la secció i el nombre de peces que inclou, així com l'espai absolut i relatiu que ocupen les informacions sobre terrorisme dins d'aquella secció. Les pàgines dedicades exclusivament a la publicitat no es comptabilitzen quan es tracta d'analitzar el nombre de pàgines de la secció, però sí que s'inclouen en el nombre total de pàgines dels diaris. A l'hora d'anomenar les seccions dels diaris, hem agafat com a referència les de La Vanguardia, ja que cada diari compta amb una divisió diferent. Així doncs, les seccions a tenir en compte són: Internacional (que també inclou la secció "Tema del dia" de El Periódico pel seu predomini d'informacions internacionals i l'anomenada "Perimer plà" de El Mundo, dedicada exclusivament als atemptats de París), Política (anomenada "Espanya" a El País i El Mundo), Opinió (que incorpora les seccions "Pàgina 2" de El País i La Vanguardia), Cultura (que acull també les seccions "Pantalles"), Esports, Economia (que rep el nom d'"Economia i negocis" a El País), Tendències (anomenada "Gent" a El País i "Societat" a El Periódico i El Mundo) i la Contraportada.

Tot seguit, cal analitzar el gènere periodístic utilitzat en la informació. Distingim entre set gèneres diferents: notícia, crònica, reportatge, article d'opinió, editorial, carta al director i entrevista.

Finalment, l'última variable quantitativa a determinar és diferenciar entre informacions que tracten els atemptats de París o se'n deriven i peces originades a partir d'altres activitats terroristes. Un cop recollida aquesta dada, s'analitza l'espai que ocupen aquestes informacions per separat i es comparen per conèixer quin percentatge ocupen els atemptats de París sobre el conjunt dels diaris i sobre el total de l'espai dedicat al terrorisme.

Anàlisi del segon nivell de l'establiment de l'agenda: el discurs

Tot seguit s'analitza el tractament qualitatiu que els mitjans li donen a la informació sobre terrorisme. Així doncs, comencem llistant els atributs que s'utilitzen per definir les autors de l'atemptat, d'una banda, i els propis fets, de l'altra. A continuació, comptem el nombre de textos analitzats que fan servir aquells termes. Cal destacar que hem passat per alt els termes més objectius que queden al marge de qualsevol discurs valoratiu. Per tant, paraules com "autors" o "perpetradors, per exemple, no han estat

l·listades juntament amb els atributs que defineixen els autors dels atemptats. De la mateixa manera, a l'hora de referir-se als fets, els mots "atemptat" o "atac", entre altres de similars, no han estat recollides en aquest estudi.

A l'hora de l·listar els atributs, aquells que són massa semblants entre ells han estat recollits sota un mateix mot. Així, els termes "delinqüent" i "delinqüència", quan es refereixen als perpetradors dels atacs, es recollirien sota l'atribut "delinqüents". El mateix passaria amb les paraules "brutalitat" i "brutal", les quals es recollirien sota l'atribut "brutalitat" si totes dues tracten de descriure els atemptats.

Cal fer una menció especial a la paraula "terrorisme", ja que és recollida al marge de la resta. Abans hem explicat que no analitzem només els textos qualificats com a terrorisme als diaris, sinó tots aquells que fan referència a algun tipus de violència política asimètrica, ja que els mitjans de comunicació no sempre descriuen el terrorisme com a tal. Per aquesta raó, ens interessa saber el nombre de peces que empen la paraula "terrorisme" o qualsevol terme derivat. En el cas d'aquest mot, no distingim si fa referència als fets o als autors, ja que entenem que el fet d'utilitzar la paraula "terrorisme", implica que s'estan definint els autors com a terroristes i els fets com a actes terroristes.

En última instància, ens fixem si les peces periodístiques relatives al terrorisme reuneixen característiques d'un o més dels sis discursos exposats anteriorment. Si és així, s'anota per després fer una comparativa entre els discursos utilitzats. En el cas que una peça no es pugui catalogar en cap dels discursos, també es pren nota. És important tenir en compte que un mateix text pot recollir característiques de més d'un discurs.

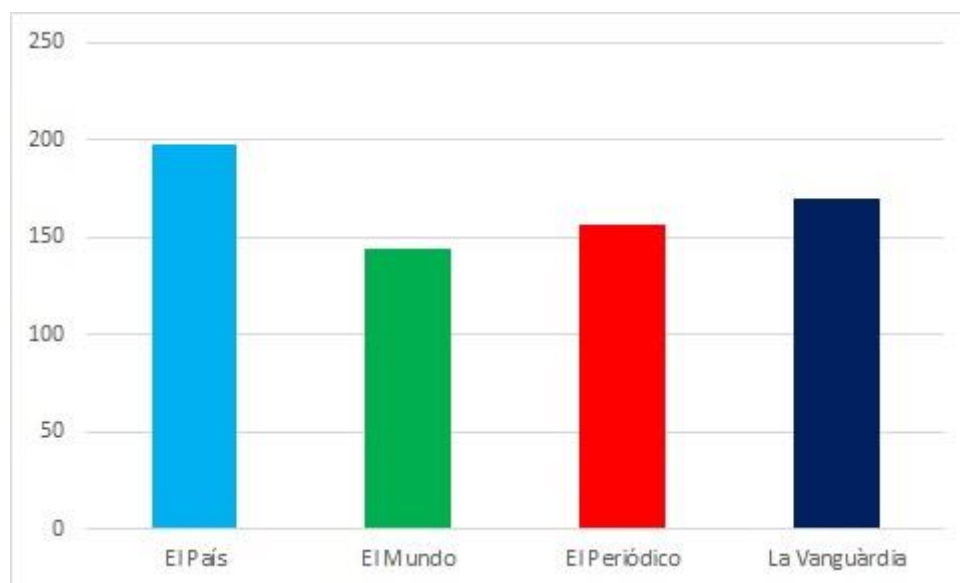
Resultats de l'anàlisi dels diaris

L'anàlisi de les informacions publicades als diaris El País, El Mundo, El Periódico i La Vanguardia durant la setmana escollida mostren, a primera vista, una sobreexposició dels fets ocorreguts a París el 13 de novembre de 2015 i les peces periodístiques que se'n deriven. Les primeres pàgines, on acostumen a trobar-se les seccions d'internacional, estan gairebé monopolitzades pels atemptats de París, deixant poc espai per la resta d'informacions. Les peces periodístiques relacionades amb els atacs a la capital francesa, tot i que semblen ser-hi presents a gairebé totes les parts dels diaris, aparentment estan més concentrades a les primeres pàgines i a les portades, on l'impacte es molt més gran. A continuació exposem els resultats obtinguts a l'estudi.

Quantitat de peces

En total s'han analitzat 668 peces periodístiques aparegudes als quatre diaris escollits durant la setmana del 14 al 20 de novembre de 2015. El nombre total d'informacions relacionades amb el terrorisme durant la setmana varia segons el diari, tot i que, en general, aquest quantitat és molt alta en tots quatre mitjans.

Gràfic 1. Nombre total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

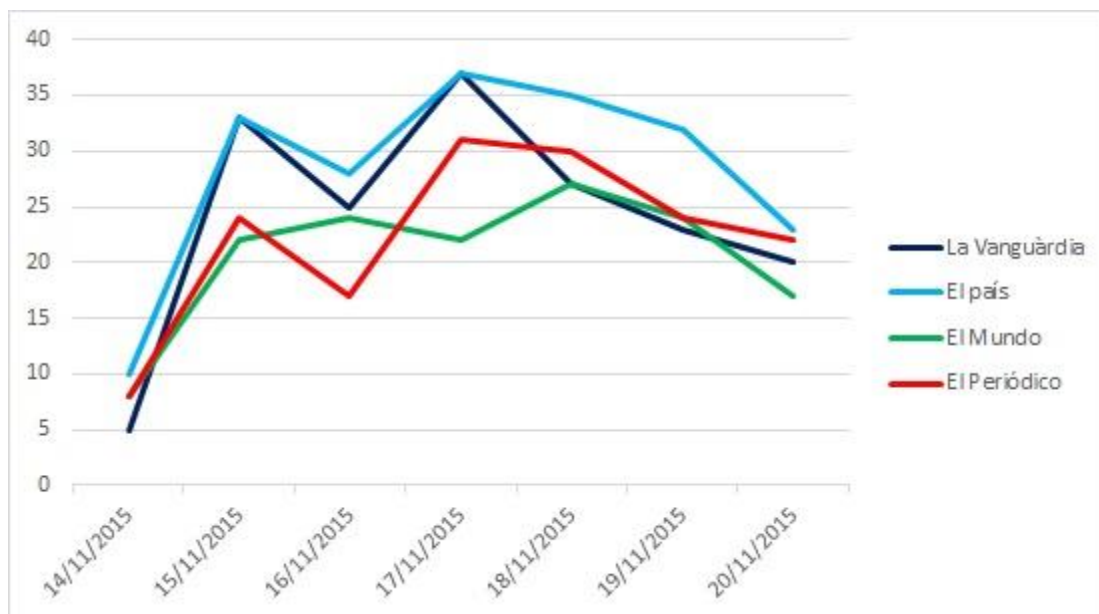

Al Gràfic 1 trobem que El País és, amb diferència, el diari que va comptar amb més informacions sobre terrorisme o derivades d'uns actes terroristes durant la setmana estudiada, amb un total de 198 peces. El segueixen a certa distància La Vanguardia, amb 170, i El Periódico, amb 156. L'últim és el diari El Mundo, a les pàgines del qual hi ha 144 peces periodístiques sobre terrorisme. Si fem la mitjana entre els quatre diaris, obtenim un resultat de 167 textos que tracten el terrorisme per cadascun d'ells. És

destacable el fet que, mentre que El País es desmarca de la resta, la diferència entre els altres tres mitjans de comunicació és petita.

Si a les dades anteriors hi afegim la variable dels dies, obtenim el següent resultat.

Gràfic 2. Evolució del nombre total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

Si interpretem les dades que aporta el Gràfic 2, descobrim que el nombre de peces periodístiques amb presència del terrorisme el dissabte 14 de novembre és molt baix en comparació a la resta de dies, amb una mitjana de 8 peces per diari. En canvi, tots quatre mitjans experimenten un pic el dia següent, 15 de novembre, amb una mitjana de 28 textos per diari. Aquesta tendència pot ser deguda a que els atacs de París es van produir la nit del 13 de novembre, just quan el diaris espanyols eren a punt de tancar les seves rotatives. Això, sumat a la incertesa de les primeres hores dels atacs, va fer que els diaris probablement no tinguessin temps més que de canviar unes quantes pàgines amb la poca informació que hi havia fins llavors. L'endemà, els mitjans ja van poder incloure tota la informació del moment dels atemptats i del dia següent i, en conseqüència, el grau d'exposició va ser molt alt.

El nombre de peces periodístiques analitzades baixa, en general, el dilluns 16 de novembre, amb una mitjana de 24 peces. La tendència de El Mundo, en canvi, continua alçista el dilluns. El dimarts, en canvi, mentre que El Mundo disminueix el nombre de peces dedicades a l'activitat terrorista, els altres tres diaris experimenten el pic més alt de la setmana. En conseqüència, la mitjana d'aquest dia també és la més alta de la setmana, amb una exposició de 32 notícies per diari. Aquest segon pic coincideix amb el dia que les portades dels diaris obrien amb la proposta del govern francès de reformar la Constitució per atorgar més poder al Govern i així poder combatre millor l'Estat Islàmic.

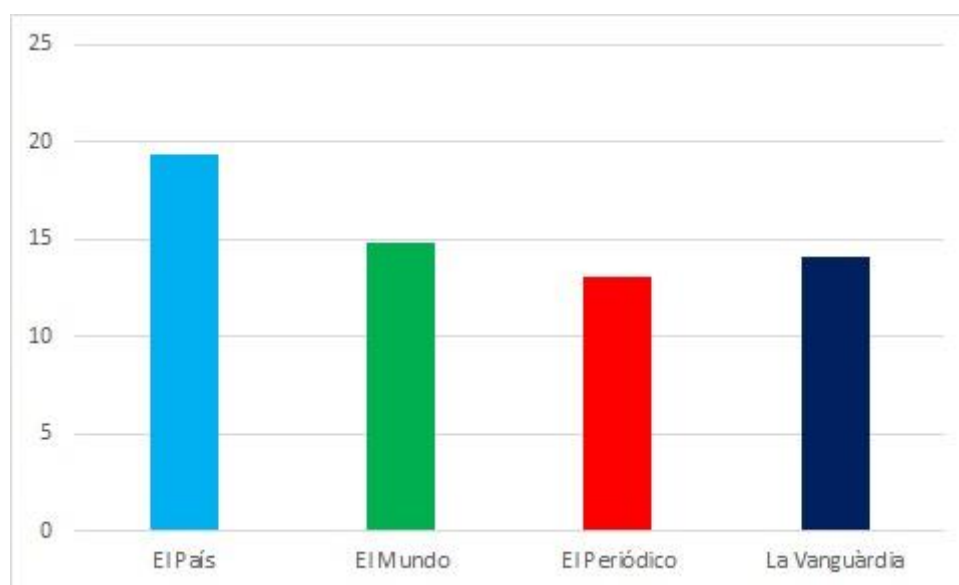
A partir del dimecres 18 de novembre, la tendència general és a la baixa. No obstant, El Mundo experimenta el segon pic aquest dimecres, començant la tendència baixista el dijous 19 de novembre. Cal destacar que, durant tota la setmana, el diari El Mundo sembla anar un dia endarrerit respecte la tendència general dels altres tres diaris

En tot moment es El País el que presenta una quantitat més alta de peces, només sent igualat per La Vanguardia els dies 15 i 17 de novembre, coincidint amb els dos pics de la setmana. Pel que fa a El Periódico, la seva tendència a partir del dimecres 18 de novembre és menys baixa que la de La Vanguardia, superant-la en nombre de peces periodístiques sobre terrorisme durant aquests tres dies. El Mundo, per la seva banda, és gairebé sempre l'últim. No obstant, el dilluns 16 de novembre se situa per sobre de El Periódico, degut a que, mentre que la resta de diaris baixa en nombre de textos analitzats, El Mundo experimenta un dels seus pics. D'altra banda, com hem dit, el segon pic de El Mundo té lloc el dimecres 18 de novembre, quan la resta de diaris comencen la seva tendència baixista. Aquest dia, El Mundo comparteix l'última posició amb La Vanguardia i el dia següent la supera. Tot i així, l'últim dia El Mundo torna a ser el que compta amb menys peces periodístiques derivades de l'activitat terrorista.

Espai al diari

Tot i que el nombre absolut de notícies derivades de l'activitat terrorista és una dada indicativa, el que millor expressa el nivell d'exposició d'aquest tema és el percentatge de l'espai que ocupa a tot el diari. El mesurament d'aquest espai té en compte dades que el de la simple suma de peces periodístiques no recull, com el nombre de pàgines del diari, la dimensió de les mateixes, o la mida dels espais publicitaris. El Gràfic 3 compara el grau d'exposició entre els quatre diaris estudiats.

Gràfic 3. Percentatge total del terrorisme al diari entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

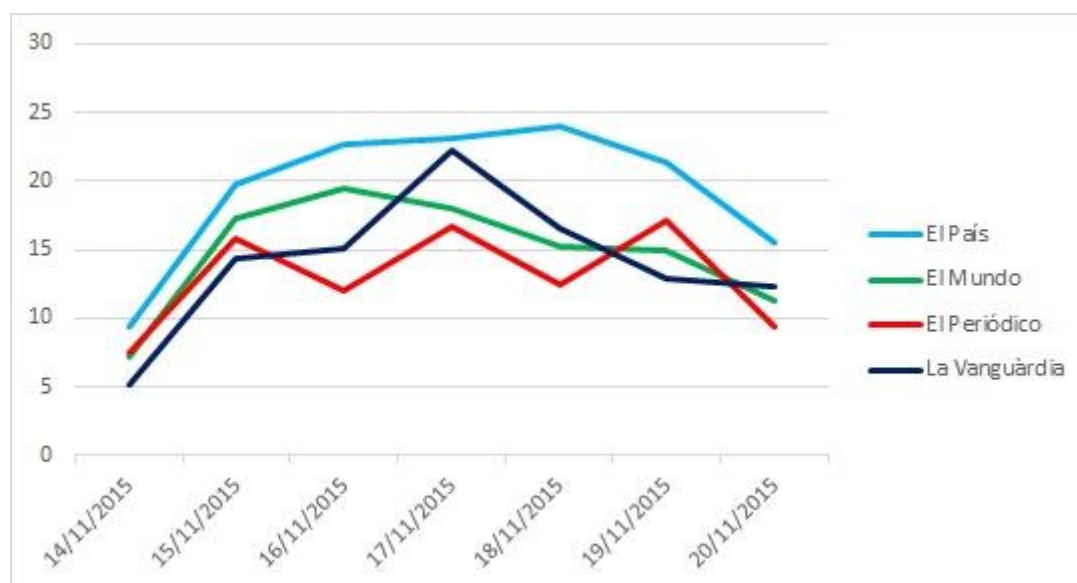

El Gràfic 3 mostra una exposició molt alta del terrorisme durant la setmana analitzada. Veiem que El País no és només el diari amb més peces periodístiques sobre terrorisme, sinó també on aquestes ocupen un espai més gran, arribant a un 19% del total. A certa distància es troba El Mundo amb un 15%. Això indica que, tot i ser el que comptava amb menys textos analitzats, en general aquests són més llargs i ocupen un espai més gran que a El Periódico i La Vanguardia que, tot i comptar amb més informacions sobre terrorisme, estan per sota de El Mundo en espai total al diari. L'espai a El Periódico és del 13%, mentre que a La Vanguardia és del 14%. L'espai mitjà dedicat al terrorisme durant tota la setmana als quatre diaris estudiats és del 15%.

És important emfatitzar que, a l'hora de calcular l'espai de les pàgines, s'han tingut en compte els marges, les capçaleres i la publicitat. Tan sols les capçaleres i els marges ja suposen entre el 25% i el 22% depenent del diari. En conseqüència, les dades indiquen que el terrorisme és el tema més destacat de la setmana, suposant més d'una quarta part del diari en el cas de El País i una mica menys a la resta.

El percentatge d'espai total del terrorisme als diaris també varia al llarg de la setmana. A continuació mostrem un gràfic amb l'oscil·lació de l'exposició d'aquesta temàtica al llarg dels set dies estudiats.

Gràfic 4. Evolució del percentatge total del terrorisme al diari entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

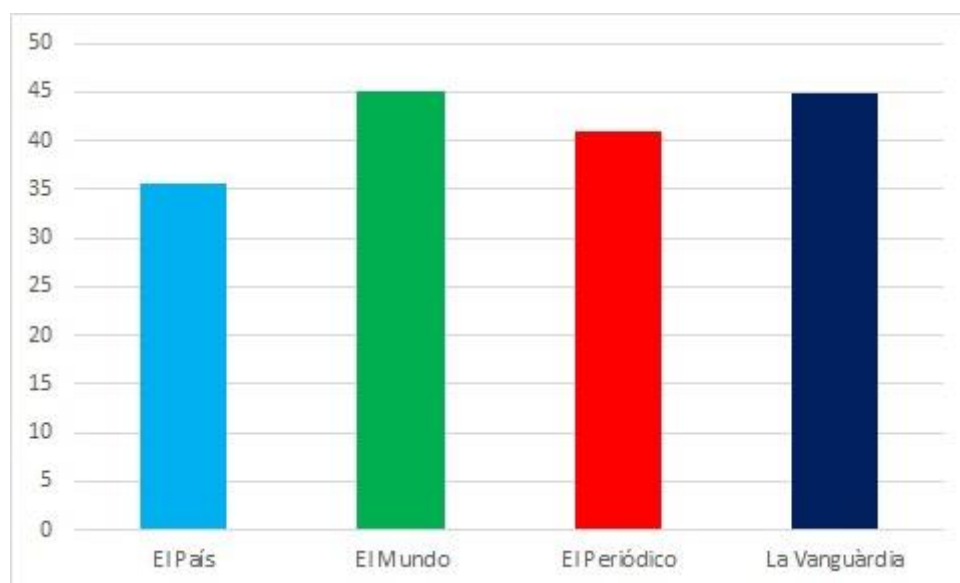
Com era d'esperar, els resultats del Gràfic 4 exposen que El País està en tot moment per sobre. El diari segueix una tendència ascendent fins el dimecres 18 de novembre, quan experimenta el seu pic del 24%. Els dos dies posteriors, la tendència comença a descendir. Per la seva banda, el diari El Mundo experimenta una tendència similar, tot i que el seu pic es troba al dilluns 16 de novembre, coincidint amb el seu primer pic en nombre absolut de peces periodístiques analitzades. A partir del dimarts 17 de novembre, però, l'espai del terrorisme a El Mundo és cada cop inferior.

La Vanguardia també segueix una tendència ascendent fins arribar al seu pic el dimarts 17 de novembre, el dia que també experimenta el seu pic més alt en nombre absolut de peces periodístiques sobre terrorisme. Com en els dos casos anteriors, després del pic, la tendència comença a disminuir fins l'últim dia. La Vanguardia destaca per ser el diari que compta amb una diferència més alta entre el seu punt més baix i el més alt. Així doncs, entre el dissabte 14 de novembre, en que tan sols comptava amb 5 informacions relacionades amb el terrorisme que tan sols suposaven el 5% del diari, i el dimarts 17 de novembre, quan arribava a 37 peces i al 22% de l'espai total del diari, hi ha una diferència enorme.

Finalment, el cas de El Periódico és el més fluctuant. En total experimenta tres pics allarg de la setmana, tots tres d'un percentatge similar. El primer té lloc el diumenge 15 de novembre, amb un 16% d'espai dedicat al terrorisme, coincidint amb el seu primer pic en nombre absolut de peces estudiades. El segon i el tercer tenen lloc el dimarts 17 i el dijous 19 de novembre, en que el terrorisme arriba al 17% d'exposició a tot el diari. El pic de dimarts 17 de novembre no és estrany, ja que té lloc el mateix dia que El Periódico experimenta el seu segon pic en nombre absolut d'informacions. Ara bé, el del dijous 19 de novembre és especial perquè ocorre un dia en que el diari comptava amb menys peces periodístiques relacionades amb el terrorisme, el que indica que aquell dia el mitjà va apostar per menys peces, però més llargues.

Per tractar de comprobar si les suposicions anteriors eren certes, també hem volgut fer la mitjana de l'espai d'aquestes peces. És necessari destacar que entre les 668 peces que s'han analitzat, hi havia textos de mides molt variades. Alguns ocupaven varies pàgines i altres tan sols eren unes poques línies. A la següent gràfica es mostren els resultats del càlcul de la mitjana de l'espai que omplen les peces periodístiques sobre terrorisme a cada diari.

Gràfic 5. Espai mitjà de les peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris

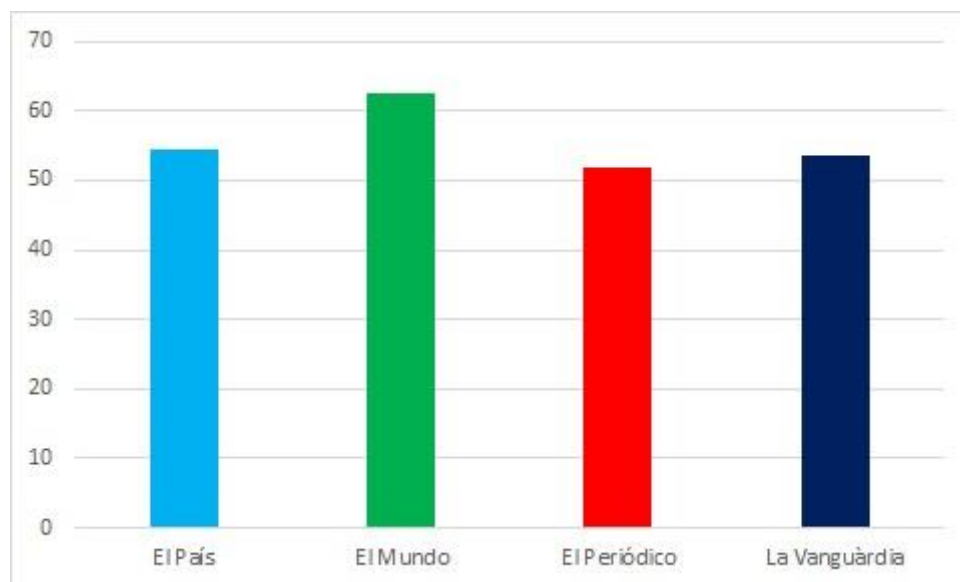

Com es pot veure, La Vanguardia i El Mundo són els diaris on aquest tipus de peces ocupen més espai de mitjana a la pàgina, suposant un 45% d'aquesta en cadascun dels casos. Ben a prop es troba El Periódico, en que aquest percentatge és del 41% i en últim lloc està El País, amb un espai mitjà de les peces relacionades amb el terrorisme del 36% de la pàgina. La mitjana de totes quatre publicacions és del 42%. Cal destacar que el percentatge que ocuparia una peça de de pàgina sencera seria d'entre el 75% i el 78% segons el diari, ja que els càlculs utilitzats tenen en compte els marges i la capçalera. En conseqüència, tant el 45% de La Vanguardia i de El Mundo com el 41% de El Periódico suposen més de mitja pàgina. L'únic amb una mitjana inferior a mitja pàgina seria El País, que no hi arriba per molt poc.

Anàlisi de les portades

Com hem explicat anteriorment, les portades dels diaris són el que crida més l'atenció a l'audiència. Les publicacions col·loquen allò que és d'estricta actualitat a la portada i el públic ho interpreta com els temes més importants del dia, influint així en la seva manera de percebre la realitat. En conseqüència, una intensa exposició del terrorisme a la portada contribuirà a transmetre a l'audiència que aquesta és un dels problemes més importants als que s'enfronta el país. El següent gràfic il·lustra la presència del terrorisme durant la setmana.

Gràfic 6. Percentatge mitjà de l'espai que ocupa el terrorisme a les portades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

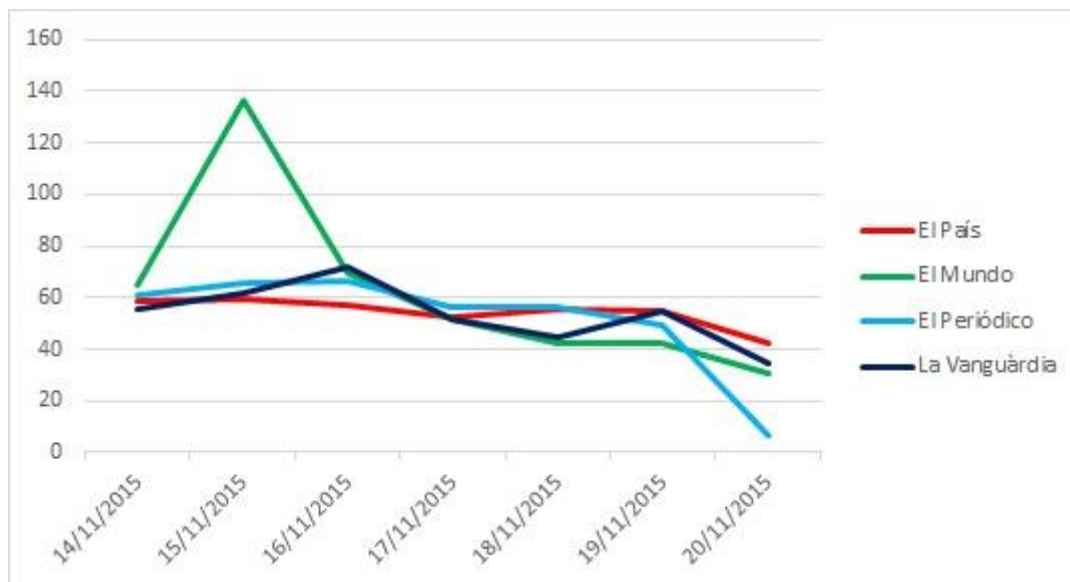
El Gràfic 6 revela que, de mitjana, tots els diaris se situen per sobre del 50%. Com en els càlculs anteriors, també hem tingut en compte els marges, les capçaleres i la publicitat a l'hora d'agafar aquestes dades. Per tant, aquests percentatges tant elevats indiquen que l'espai que tots quatre mitjans li donen al terrorisme a les seves portades

durant la setmana analitzada és de gairebé de pàgina sencera, només permetent la presència d'una o dos peces petites més.

Entre els quatre, destaca El Mundo amb una mitjana del 63% de la portada dedicat al terrorisme. El segueixen El País i La Vanguardia, amb un 54% d'espai de terrorisme a la primera pàgina cadascún. I en l'últim lloc es troba El Periódico, en que aquestes informacions suposen el 52% de l'espai de la portada. Com veiem, tot i que El Mundo presenta una exposició molt més alta que la resta, entre els altres tres no existeix una diferència molt gran. L'espai mitjà del terrorisme a les 28 portades analitzades és del 56%.

També ens interessa l'evolució de la presència del terrorisme a les portades dels diaris al llarg de tota la setmana. El Gràfic 7 ho il·lustra.

Gràfic 7. Evolució del percentatge total d'espai que ocupa el terrorisme a les portades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

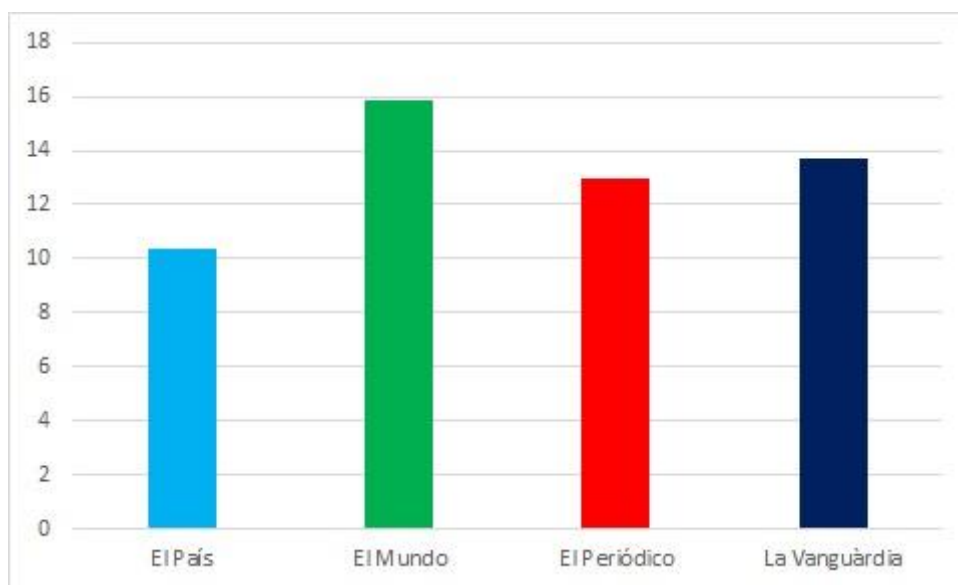
Al gràfic anterior veiem que la tendència de tots quatre diaris és molt similar al llarg de la setmana. En general, trobem que la presència del terrorisme a les portades comença alta el dissabte 14 de novembre en aparèixer els atemptats terroristes de París de la nit anterior com una notícia d'última hora. Diumenge, la tendència pateix generalment un petit increment degut a l'augment de la informació rebuda sobre els atacs. De les dades de totes les portades d'aquell diumenge, en destaca la de El Mundo, que dedica una portada de doble pàgina als atemptats de París.

L'únic diari que continua atorgant més espai al terrorisme a la seva portada a partir del dilluns 16 de novembre és La Vanguardia que, al contrari que la resta, tornarà a patir un augment el dijous 19 de novembre per finalment acabar descendint.

L'ús dels gràfics

Les imatges també juguen un paper destacat a l'hora de cridar l'atenció del públic. Com més gran i impactant sigui aquesta, la peça que acompanya serà percebuda com més important. D'entre totes les informacions analitzades, moltes no tenien cap fotografia i en altres aquesta ocupava més de la meitat de la peça. El gràfic següent mostra les dades recollides en relació amb el tamany de les fotografies dins les peces periodístiques.

Gràfic 8. Percentatge mitjà d'espai dels gràfics a les peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

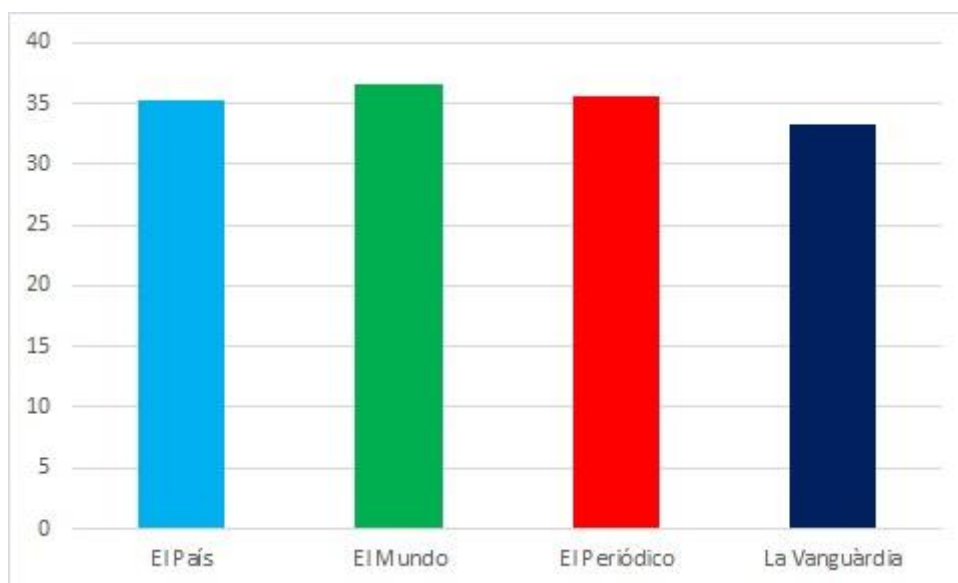

El Gràfic 8 no evidencia masses diferències entre els quatre diaris en el que es refereix a l'ús de les imatges per acompanyar textos sobre terrorisme. En tots quatre diaris les xifres són baixes degut a que aquest càlcul té en compte també les peces sense gràfics.

Per sobre de la resta en destaca El Mundo, on les imatges ocupen una mitjana del 16% a les peces periodístiques sobre terrorisme. En segon lloc hi ha La Vanguardia, amb un 14% d'espai mitjà dels gràfics. El segueix El Periódico, en que aquests suposen una mitjana del 13% de les informacions sobre terrorisme. En l'última posició hi ha El País, amb una mitjana de tan sols un 10%. L'espai mitjà de les imatges a les seves informacions entre els quatre diaris és del 13%.

No obstant, aquestes dades no són del tot representatives si el que volem és saber la mida de les imatges a les peces que sí que compten amb gràfics, ja que, com hem dit, els càlculs emprats al Gràfic 8 tenen en compte les informacions sense imatges. Per tant, el proper gràfic mostra el mateix càlcul però, en comptes d'estar fet sobre el total de les peces analitzades, ha estat elaborat sobre el total de peces amb imatges.

Gràfic 9. Percentatge mitjà d'espai dels gràfics a les peces sobre terrorisme amb imatges entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

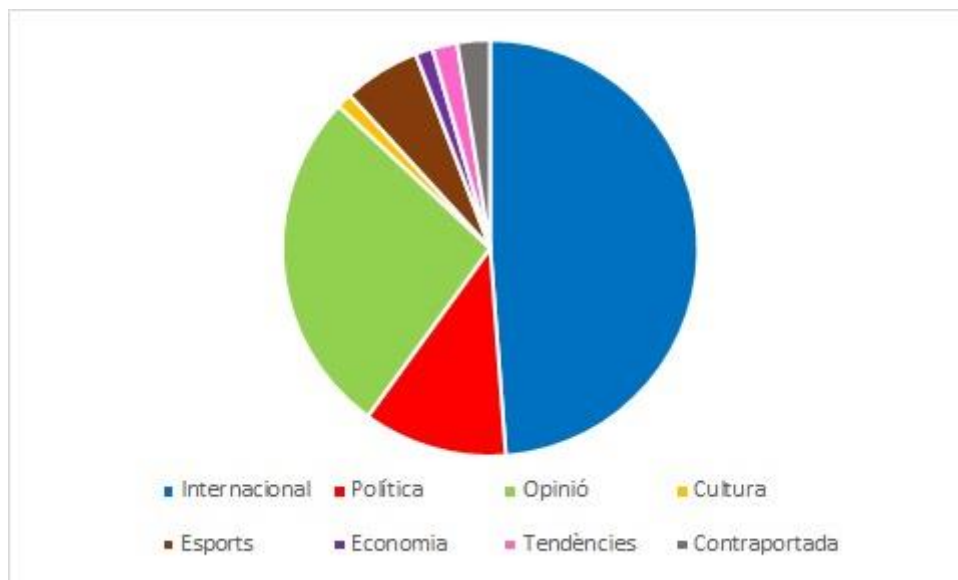

Amb aquesta nova fórmula, observem que les xifres són més altes, situant-se en tots quatre casos al voltant del 35%. Tot i així, continuen sense haver-hi masses diferències entre les publicacions analitzades. Podem observar que El Mundo, on la mitjana d'espai que ocupen les imatges a les peces amb gràfics és del 37%, continua sent lleugerament capdavanter. Tot seguit hi ha El Periódico i El País, en que l'espai mitjà de les imatges és del 36% i el 35% respectivament. El diari on aquesta mitjana és més petita és La Vanguardia, situant-se al 33%. Per acabar, la mitjana dels quatre diaris és del 35%.

Secció on es troben les peces sobre terrorisme

La secció en la que es troba la peça contextualitza la informació. A partir de la secció, podem saber a quins aspectes afecta aquella informació. El fet que la informació s'hagi pogut trobar en més o menys mesura en totes les seccions, indica que el terrorisme va afectar tots els àmbits de la vida pública durant aquella setmana. El gràfic següent ens mostra la distribució de les informacions en les diverses seccions.

Gràfic 10. Percentatge total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per seccions

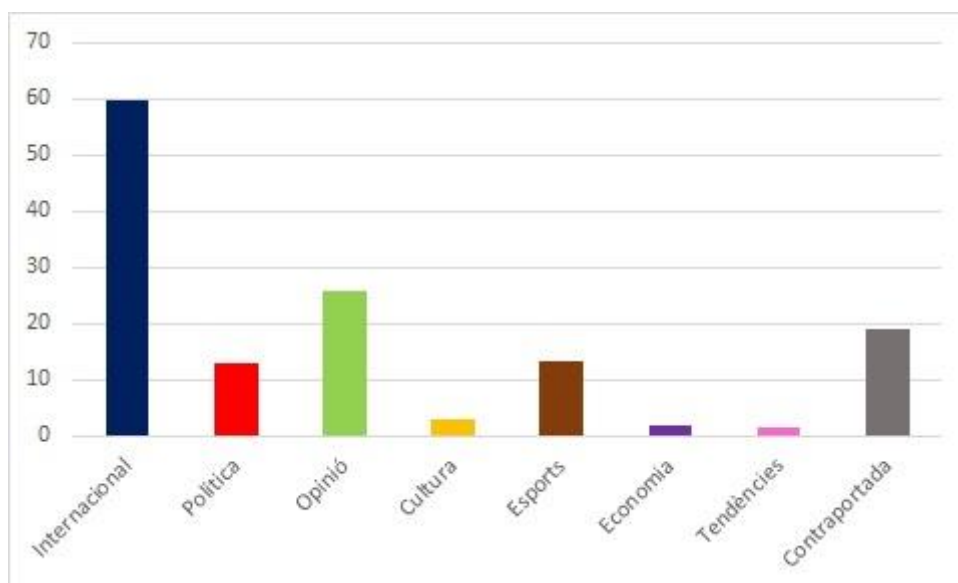

Com s'observa al Gràfic 10, la majoria de peces sobre terrorisme de la setmana es troben a la secció d'Internacional, amb un 49% del total. Es tracta d'un resultat lògic, ja que els atemptats es van produir fora de l'Estat espanyol. No obstant, destaca la quantitat de peces a la secció d'opinió que es van generar després dels atemptats de París, arribant al 27%. Els mateixos atemptats també van suscitar reaccions a la política espanyola, evidenciant-se en l'11% que s'observa a la gràfica.

Pel que fa a la resta, la quarta posició l'ocupa la secció d'Esports, amb un 6%. És estrany que el terrorisme afecti l'esport, però aquesta dada és deguda a que una part dels atemptats es van produir al voltant d'un estadi de futbol i les reaccions posteriors als atacs van provocar cancel·lacions d'altres partits entre seleccions. És estrany, doncs, que, tot i que el major nombre de morts es va produir a una sala de concerts i l'estrès dels dies posteriors també va portar a la cancel·lació de gires i concerts a Europa d'artistes importants, la secció de Cultura es trobi a l'última posició juntament amb la d'Economia, amb un 1% cadascuna. A la secció de Tendències i les Contraportades, el nombre també és molt baix, amb un 2% i un 3% respectivament. El cas de la Contraportada és especial, ja que pel fet de comptar només amb una pàgina per diari, no pot incloure masses peces.

No obstant, de nou hem d'anar a buscar els resultats més fiables a la quantitat d'espai que ocupen les peces a les seves respectives seccions, ja que només amb el nombre de notícies per secció no podem saber el grau d'exposició real. Per tant, a continuació veiem un gràfic amb la presència relativa del terrorisme a les pàgines de les diverses seccions.

Gràfic 11. Percentatge d'espai que ocupa el terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per seccions

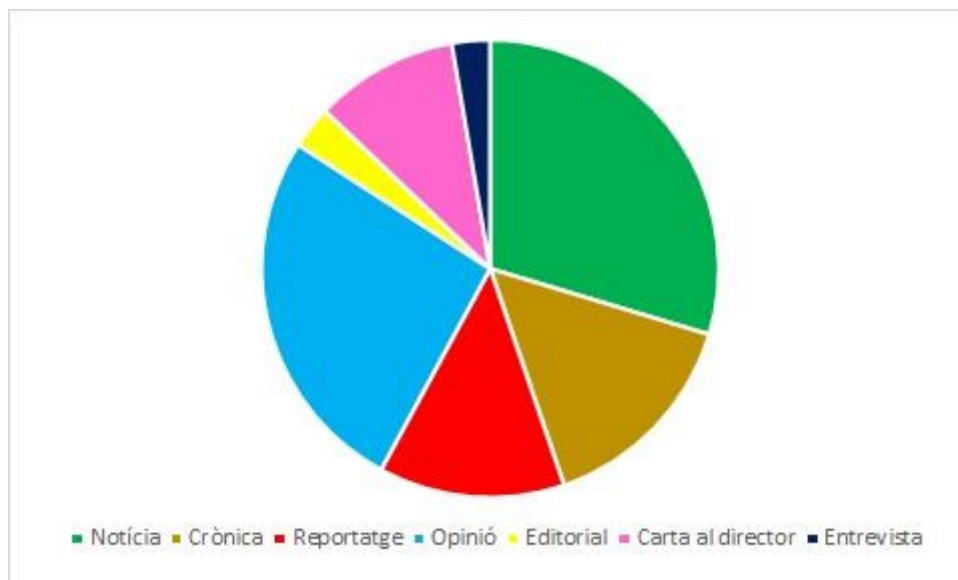
En general, els resultats són força similars als del Gràfic 10. Novament la secció d'Internacional és, amb molta diferència, la que compta amb un percentatge més alt de terrorisme, amb un 60%. Degut a que també s'han comptabilitzat els marges i la capçalera, això vol dir que la secció d'Internacional està gairebé dedicada exclusivament al terrorisme i les seves conseqüències durant tota la setmana. La segona és la secció d'Opinió amb un 26% de l'espai de les seves pàgines dedicat a l'activitat terrorista. Això implica que aproximadament la tercera part de l'espai a la secció d'Opinió està format per peces que parlen sobre terrorisme.

Destaca la tercera posició de la Contraportada, que dedica un 19% del seu espai a aquest tipus de violència. Com hem explicat abans, això és degut a que es tracta d'una secció amb una sola pàgina a cada diari, fent que unes poques peces facin pujar molt el percentatge. Tot seguit es troben les seccions de Política i d'Esports, amb un 13% cadascuna. Als últims llocs hi són les seccions de Cultura, amb un 3%, i les d'Economia i Tendències, amb un 2% totes dues.

Gèneres periodístics utilitzats

L'ús d'un gènere periodístic o altre suposa una preferència pels gèneres informatius o pels interpretatius. Així doncs, una presència més gran de gèneres com la notícia, el reportatge, l'entrevista o la crònica significaria un predomini dels gèneres informatius, mentre que un nombre més alt dels gèneres d'opinió, editorial o carta al director, implicaria un predomini dels gèneres interpretatius. Al següent gràfic s'observa la distribució dels gèneres periodístics a les peces analitzades.

Gràfic 12. Percentatge total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per gèneres periodístics

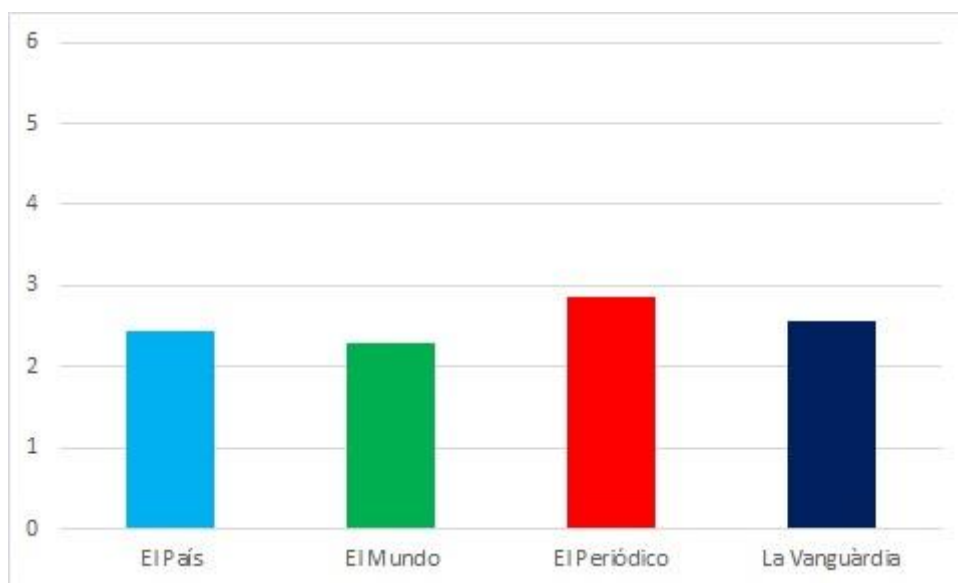
Al Gràfic 12 observem un predomini dels gèneres informatius. El gènere més nombrós és el de la Notícia, que representa un 30% de les informacions relacionades amb el terrorisme de la setmana. El segueix d'a prop el gènere d'Opinió, amb un 26%. La Crònica és el tercer, suposant un 15% del total de textos sobre terrorisme. El següent és el Reportatge amb un 13%. Les Cartes al director són a la cinquena posició amb un 10%. Al final es troben l'Entrevista i l'Editorial, amb un 3% cadascun. En conseqüència, si sumem els percentatges corresponents, obtenim que els gèneres informatius suposen un 61% del total de peces periodístiques, mentre que els interpretatius representen el 39%.

Cal destacar que les peces informatives en general acostumen a ocupar un espai més gran que les interpretatives. Per tant, el predomini numèric de les peces informatives permet deduir un predomini també en l'espai que aquetes ocupen al diari.

Altres dades quantitatives

A més de les dades recopilades fins ara, ens interessa recollir-ne d'altres que també poden ser representatives a l'hora de fixar l'agenda de primer nivell. En primer lloc estudiarem la primera pàgina a la que acostumen a trobar-se les primeres peces dedicades al terrorisme. El Gràfic 13 ho il·lustra.

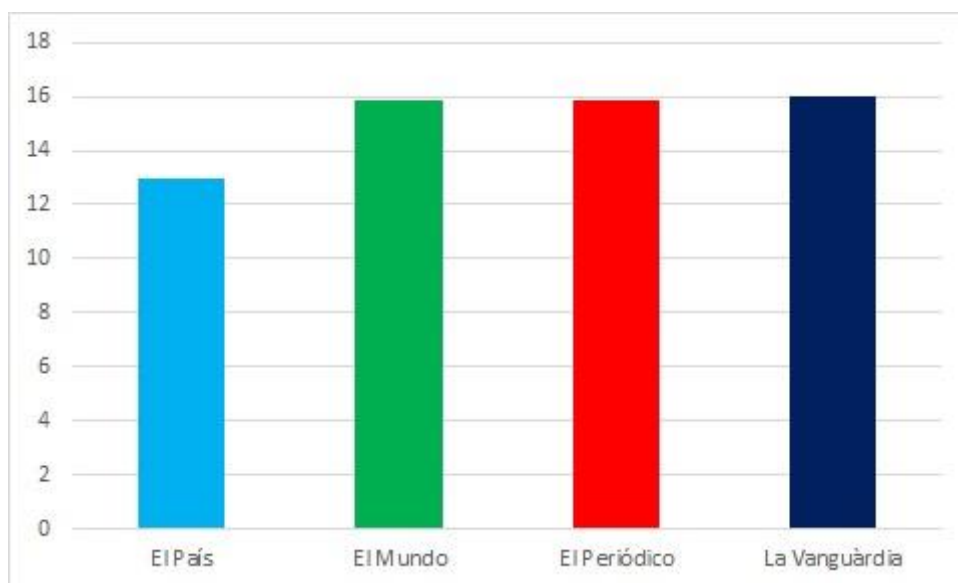
Gràfic 13. Mitjana de la pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

En general, el Gràfic 13 mostra molta uniformitat en les primeres pàgines on es troba la primera informació sobre terrorisme. Així doncs, en el cas de El País i El Mundo, aquesta peça es trobaria de mitjana a la segona pàgina, mentre que en el de El Periódico i La Vanguardia, estaria situada a la tercera. És remarcable el fet que per realitzar la gràfica s'han exclòs els gèneres interpretatius i s'ha començat a comptar a partir de la primera notícia, reportatge o crònica.

Una altra dada encara més interessant és la de la primera pàgina de la publicació on es pot trobar la primera informació que no està relacionada amb el terrorisme. Per aquest càlcul tampoc s'han tingut en compte els gèneres interpretatius. El Gràfic 14 il·lustra la mitjana de pàgines on es troben les primeres peces informatives no referents al terrorisme per diaris.

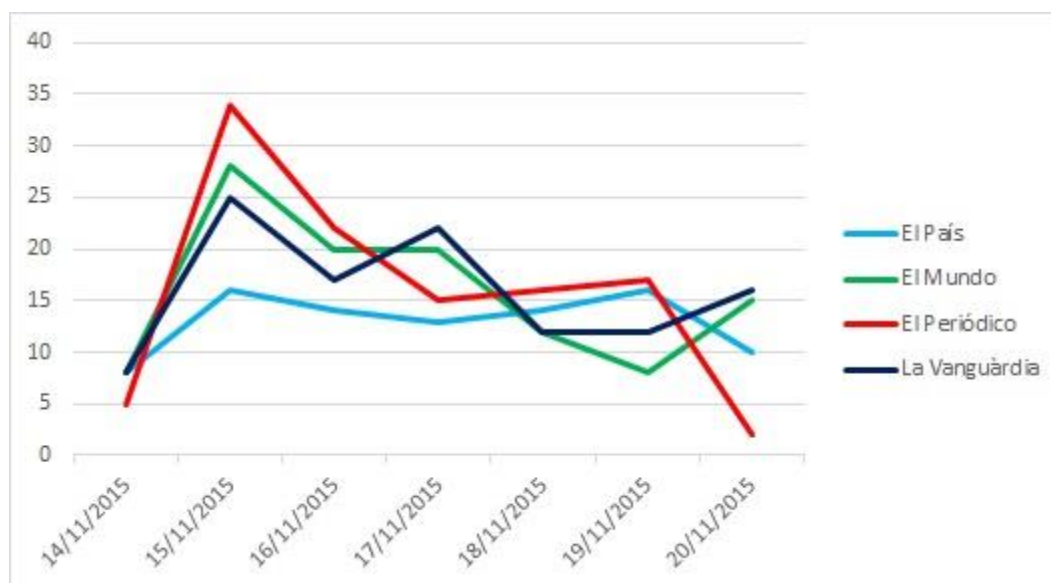
Gràfic 14. Mitjana de la pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

Els nombres del Gràfic 14 també són força parells. El Mundo, El Periódico i La Vanguardia es troben tots tres a la primera posició, situant-se la primera informació no referent al terrorisme a la pàgina 16 de mitjana en tots tres casos. L'únic diferent és El País, en que aquesta peça es troba més propera a la portada, concretament a la pàgina 13 de mitjana. Relacionant les dades de tots quatre diaris, trobem que la primera peça informativa no referent al terrorisme es troba a la pàgina 15 de mitjana.

Si s'estudia l'evolució d'aquesta dada en cadascun dels diaris al llarg de la setmana, trobarem quins dies el terrorisme va tenir més protagonisme. El següent gràfic ho revela.

Gràfic 15. Evolució de la pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

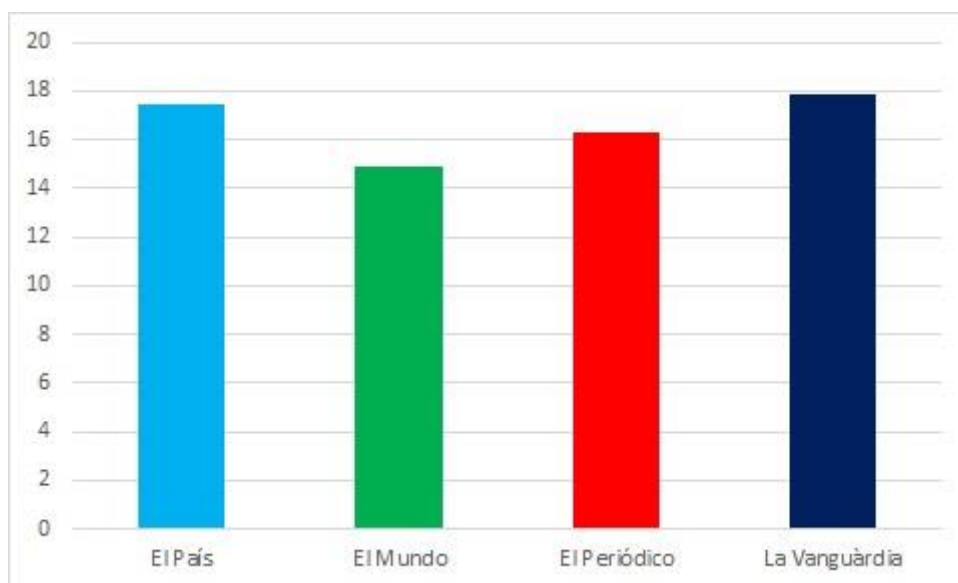

En tots quatre diaris, la tendència del Gràfic 15 comença baixa el dissabte 14 de novembre i assolix el seu pic més alt el dia següent, quan els diaris van poder informar plenament sobre el que havia ocorregut divendres a la nit a París. A partir del dilluns 16 de novembre, però, la tendència comença a descendir fins al final. Els únics que assolixen un nou pic són La Vanguardia el dimarts 17 de novembre, tot i que més moderat, i El País el dijous 19 de novembre, que iguala el pic del diumenge 15.

El diari que presenta més variacions és El Periódico, que compta amb el pic més alt i també el punt més baix. Així doncs, mentre que el diumenge 15 de novembre no trobem la primera informació no referent al terrorisme fins la pàgina 34, el divendres 20 de novembre aquesta peça es troba a la pàgina 2. El País, per la seva banda, presenta una tendència molt regular que fluctua entre les pàgines 8, com a punt més baix, i 16 com al més alt. Les variacions de El Mundo també són destacables, tenint com a punt més alt la pàgina 28 i la pàgina 8 com al més baix. Finalment, La Vanguardia té la pàgina 25 com a punt més alt i la pàgina 8 com al més baix.

Finalment, l'última dada significativa per mesurar la presència del terrorisme als diaris analitzats és el nombre de pàgines on hi podem trobar al menys una peça periodística dedicada al terrorisme. El Gràfic 16 mostra la mitjana de pàgines on hi ha informacions sobre terrorisme per diaris.

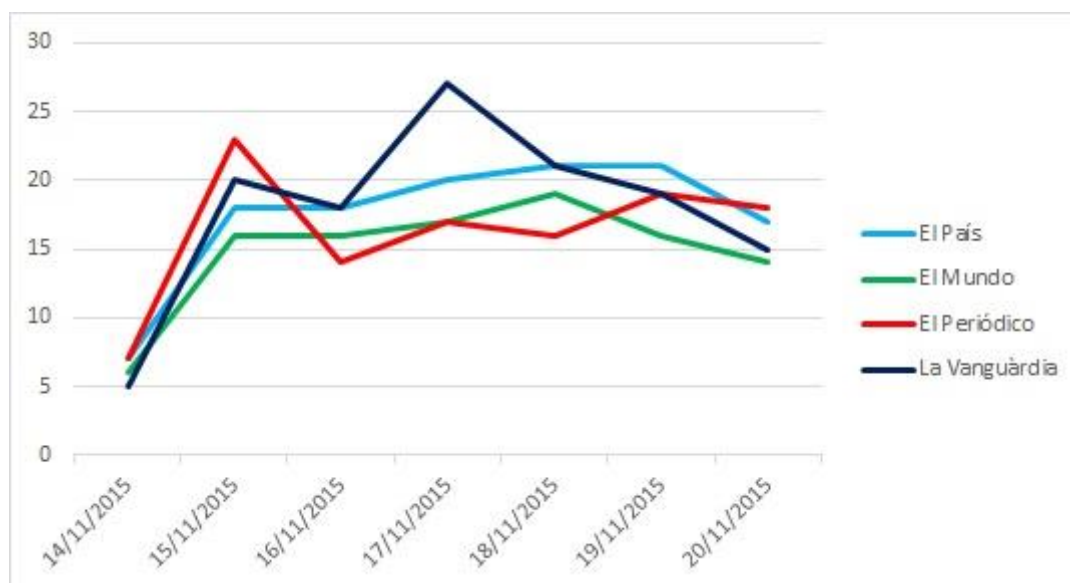
Gràfic 16. Mitjana del nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

Com podem veure al Gràfic 16, el nombre de pàgines amb peces periodístiques dedicades al terrorisme és en general molt elevat. Cal destacar també que la diferència entre tots quatre diaris no és massa gran. En primer lloc es troba La Vanguardia, amb una mitjana de 18 pàgines amb al menys una informació sobre terrorisme. En segon lloc hi ha El País, amb una mitjana de 17 pàgines. El segueix El Periódico amb 16 pàgines sobre terrorisme de mitjana i en última posició hi ha El Mundo amb 15 pàgines. La mitjana entre tots quatre diaris al llarg de tota la setmana és de 17 pàgines amb textos relacionats amb terrorisme.

Al llarg de la setmana, però, el nombre de pàgines on hi ha peces sobre terrorisme varia segons el dia i el diari. El gràfic que hi ha a continuació mostra les fluctuacions en aquest nombre de pàgines durant la setmana.

Gràfic 17. Evolució de la mitjana del nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

Al Gràfic 17 advertim que, excepte el dissabte 14 de novembre, la resta de dies el nombre de pàgines amb informacions sobre terrorisme als quatre diaris és generalment alt. La Vanguardia és el que registra el nombre més alt. La seva tendència experimenta dos pics, el primer dels quals es produeix el diumenge 15 de novembre, arribant a les 20 pàgines on es tracta el terrorisme. El segon i més alt té lloc el dimarts 17 de novembre, on registra fins a 27 pàgines amb al menys una peça relacionada amb el terrorisme. A partir de llavors, inicia una tendència a la baixa durant la resta de la setmana.

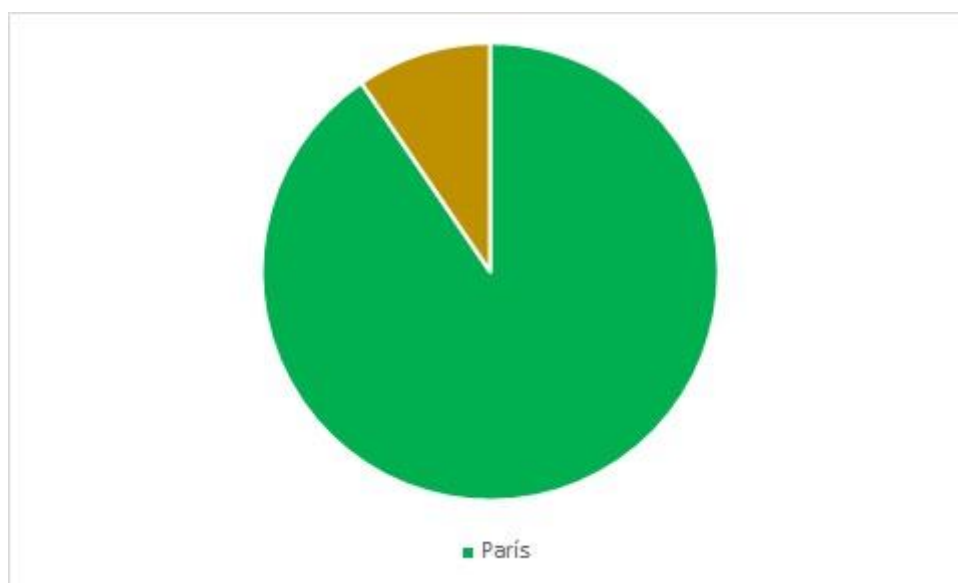
El Periódico, per la seva banda, experimenta el seu pic més alt el diumenge 15 de novembre, amb 23 pàgines amb al menys una peça sobre terrorisme. A partir de llavors comença una tendència amb alts i baixos que el porta a comptar amb dos pics més. El primer es produeix el dimarts 17 de novembre, quan disposa de 17 pàgines amb informació sobre terrorisme. D'altra banda, el segon apareix el dijous 19 de novembre, quan registra 19 pàgines amb terrorisme.

Les tendències de El País i El Mundo són més regulars. Tots dos diaris inicien una tendència alcista i registren un sol pic cadascun. El Mundo té el seu el dimecres 18 de novembre, comptant aquell dia amb 19 pàgines amb peces sobre terrorisme. El pic de El País, per la seva banda, té lloc també dijous 18 de novembre i es manté durant el dia següent, comptant tots dos dies amb 21 pàgines que informen sobre terrorisme.

Presència dels atemptats de París

Hem destacat en diverses ocasions que els atemptats de París de la nit del divendres 13 de novembre van tenir un gran impacte als mitjans de comunicació. Per aquesta raó, també hem analitzat quin va ser el grau d'exposició d'aquests atemptats al llarg de la setmana. Al següent gràfic veiem la quantitat de peces periodístiques analitzades relacionades amb els atemptats de París en comparació amb la resta.

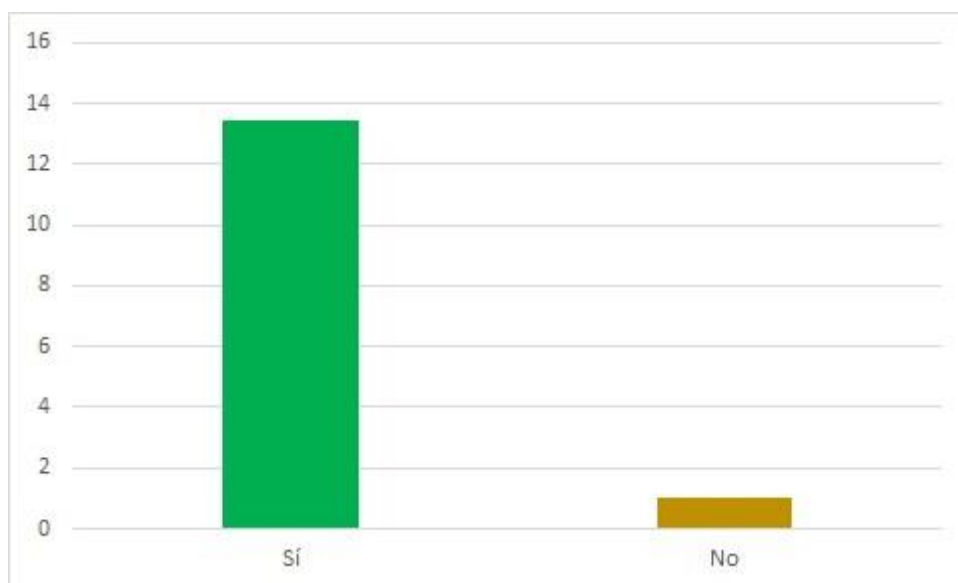
Gràfic 18. Percentatge total de peces sobre els atemptats de París entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 sobre el total de peces sobre terrorisme

El Gràfic 18 mostra unes xifres molt reveladores. Com s'observa, el nombre de peces que fan referència als atemptats de París és del 90% del total de textos sobre terrorisme al llarg de tota la setmana. La resta d'informacions relacionades amb el terrorisme tan sols suposa un 10%.

No obstant, és encara més important conèixer l'espai que ocupen els atemptats de París als diaris. Si es fa la mitjana de l'espai dedicat als atemptats de París i a la resta d'informacions sobre terrorisme al llarg dels set dies analitzats, s'obtenen els resultats següents.

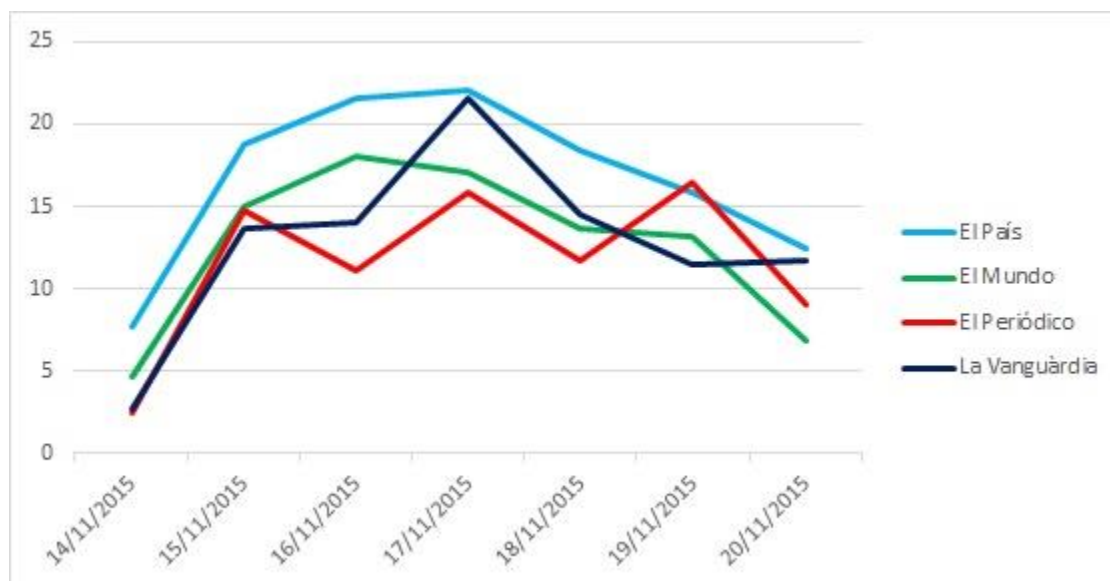
Gràfic 19. Percentatge total de l'espai dedicat als atemptats de París entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 sobre el total de l'espai dels diaris

Al Gràfic 19 trobem de nou que la diferència entre els atemptats de París i la resta de la informació sobre terrorisme de la setmana és molt gran. Així doncs, els fets de la nit del 13 de novembre a la capital francesa representen, de mitjana, un 13% de la totalitat de l'espai dels diaris. Per la seva banda, la resta de peces sobre terrorisme tan sols arriba a l'1%. Veiem, doncs, que els atemptats de París van eclipsar la resta d'atemptats que es van produir per aquelles dates.

Pel que fa a l'espai que ocupen els atemptats de París a cada diari al llarg de tota la setmana, trobem que el percentatge també varia segons el dia. La gràfica següent ho il·lustra.

Gràfic 20. Evolució del percentatge total de l'espai dedicat als atemptats de París entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 sobre el total de l'espai dels diaris per diaris i per dies

Al Gràfic 20 s'observa una exposició molt alta dels atemptats de París a tots els diaris durant tota la setmana, superant-se el llindar del 10% del total del diari gairebé tots els dies, amb les úniques excepcions del dissabte 14 de novembre, degut a la falta d'informació quan van tancar les redaccions, i de El Periódico i El Mundo el divendres 20 de novembre. Degut a que els atacs de París representen el 90% de les peces periodístiques dedicades al terrorisme aquella setmana, les tendències dels diaris en aquesta gràfica són molt similars a les del Gràfic 5, que mostrava el percentatge total d'espai dedicat a les peces relacionades amb el terrorisme al llarg de tota la setmana.

Les xifres de El País destaquen per sobre de la resta. És el diari que, en tot moment, ofereix un espai més gran a les informacions sobre els atemptats de París. La seva tendència és ascendent fins el dimarts 17 de novembre, quan experimenta el seu pic amb un 22% del diari dedicat als atacs a la capital francesa. A partir del dia següent, la publicació inicia una tendència descendent fins l'últim dia analitzat.

La tendència que segueix La Vanguardia és similar, tot i que amb més diferència entre el punt més elevat i el més baix. El seu punt més baix és el dissabte 14 de novembre, quan els atemptats de París tan sols representen un 3% de la totalitat del diari. Durant els dies següents, La Vanguardia experimenta una tendència ascendent fins arribar al seu pic el dimarts 17 de novembre, amb un 22% equiparable al de El País. A partir del dia següent, la publicació també comença a disminuir l'espai que dedica als atacs a la capital francesa.

Per la seva banda, el Mundo experimenta el seu pic el dilluns 16 de novembre, amb un 18% d'exposició dels atemptats de París. A partir del dimarts, la seva tendència també descendeix fins el final. Pel que fa a El Periódico, com en el Gràfic 5, torna a comptar amb tres pics. El primer té lloc el diumenge 15 de novembre amb un 15% i el segon i el

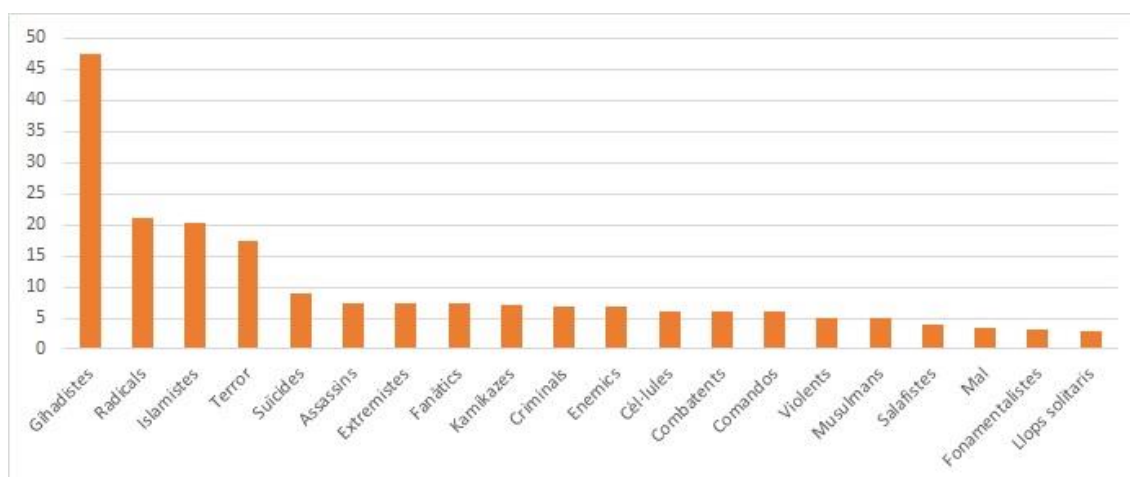
tercer ocorren el dimarts 17 i el dijous 19 de novembre respectivament, amb un 16% de presència dels atemptats de París tots dos dies.

Com en els càlculs anteriors, aquests càlculs tenen en compte els marges, les capçaleres i la publicitat. Per tant, un 22% com el que experimenten El País i La Vanguardia el dimarts 17 de novembre, implica gairebé una tercera part de tot l'espai del diari.

Definició dels autors

Després d'analitzar els textos dels quatre diaris, en total hem trobat 147 atributs que es fan servir al menys una vegada al llarg de tota la setmana. Davant la impossibilitat de descriure'ls tot, hem seleccionat els 20 termes més utilitzats per definir els autors dels atacs. El gràfic següent mostra aquests 20 termes segons el percentatge de peces analitzades que els fan servir.

Gràfic 21. Top 20 dels atributs més utilitzats per descriure els perpetradors dels atacs fets servir a les peces analitzades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015

D'entre tots els atributs que apareixen al Gràfic 21, en destaca la paraula “Gihadistes”, estant present al 47% dels textos analitzats. La segueixen a molta distància els termes “Radicals”, “Islamistes” i “Terror”, apareixent al 21%, el 20% i el 18% de les peces sobre terrorisme respectivament. La cinquena és la paraula “Suïcides”, que es troba al 9% de les informacions. La resta de termes que apareixen a la gràfica compten amb una presència similar, variant entre el 7% i el 3%.

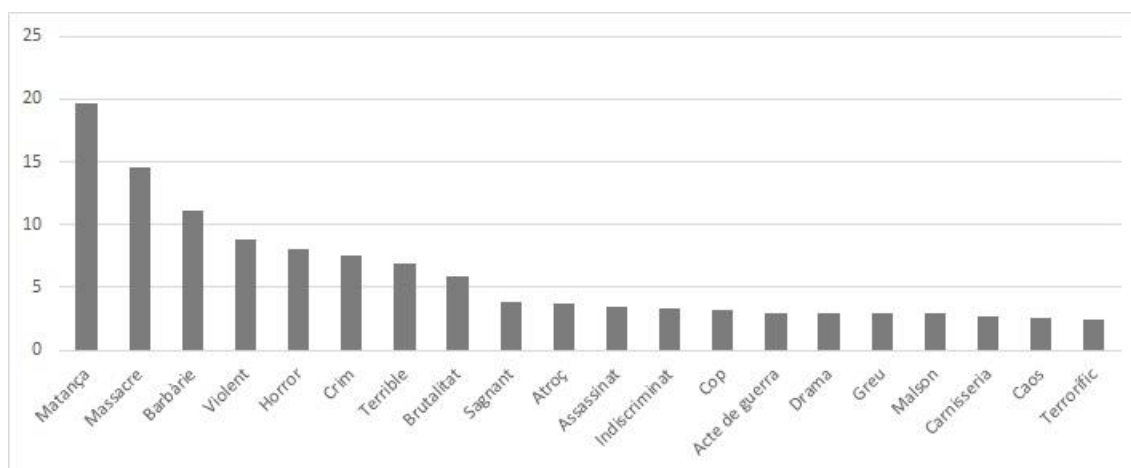
Pel que es pot veure al gràfic, hi ha un predomini dels termes relatius als discursos militar, jurídic i patològic. També hi són presents els discursos policial i solidari, ja que el vocabulari emprat en aquests és similar al dels discursos jurídic i patològic respectivament. Destaca el fet que no hi hagi cap terme que faci referència al discurs polític entre els 20 atributs més utilitzats per descriure els perpetradors dels atacs.

D'altra banda, també observem que al gràfic hi és present la paraula “Musulmans”, la qual podria respondre a una voluntat de vincular l'islam i els musulmans amb el terrorisme de l'Estat Islàmic.

Definició dels atemptats

Pel que fa als atributs emprats per definir els atacs, hem trobat un total de 111 paraules diferents, de les quals també n'hem seleccionat 20. El gràfic que hi ha a continuació mostra els 20 termes més utilitzats pels diaris estudiats alhora de definir l'activitat terrorista.

Gràfic 22. Top 20 dels atributs més utilitzats per descriure els atacs fets servir a les peces analitzades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015

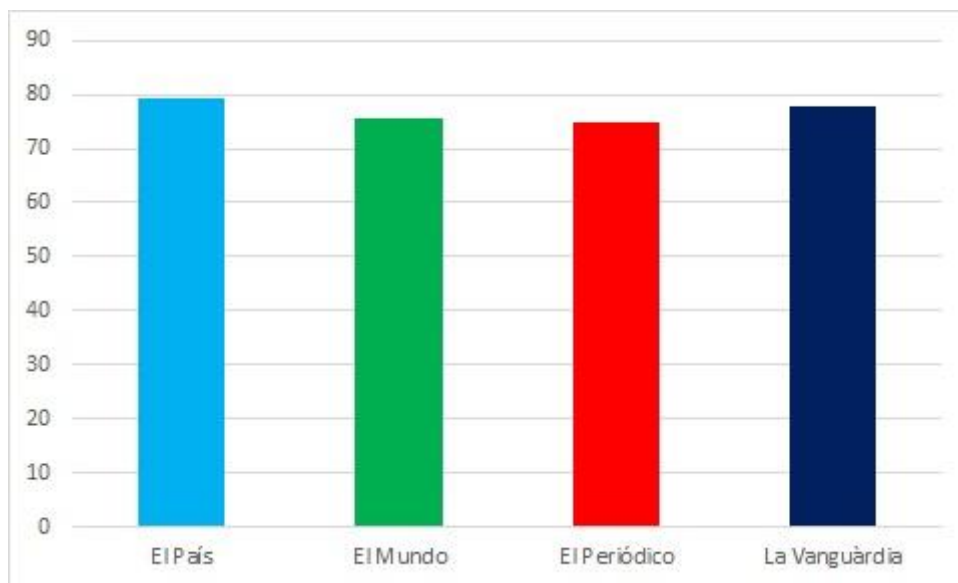
Les dades del Gràfic 22 mostren que la paraula “Matança” és la més utilitzada quan es tracta de descriure els atacs terroristes, estant present al 20% del total d'informacions analitzades. Tot seguit hi ha el terme “Massacre”, q. La tercera és la paraula “Barbàrie”, que apareix a l'11% dels textos sobre terrorisme. La segueixen els mots “Violent”, “Horror”, “Crim”, “Terrible” i “Brutalitat”, amb percentatges que oscil·len entre el 8% i el 6% sobre el total de peces analitzades. La resta d'atributs que han entrat en aquesta classificació varien la seva presència entre el 4% i el 2% dels textos sobre terrorisme.

S'observa que, de nou, els atributs relacionats amb els discursos militar, jurídic, solidari i patològic són els més utilitzats. El discurs polític, en canvi, no està present en cap de les dos classificacions d'atributs. Cal destacar que, al contrari del que ocorre amb els atributs que descriuen els perpetradors, en aquesta classificació sembla que existeix una voluntat de remarcar la desproporcionalitat dels actes i de l'horror viscut a París aquella nit.

La paraula “Terrorisme”

Com s’ha explicat anteriorment, és important donar un tracte especial a l’atribut “Terrorisme”, ja que permet saber quines peces periodístiques defineixen l’activitat terrorista com a tal i quines no. El gràfic següent il·lustra el percentatge de peces sobre terrorisme que utilitzen la paraula “Terrorisme” o qualsevol dels termes derivats.

Gràfic 23. Percentatge de peces analitzades que fan servir la paraula “Terrorisme” entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

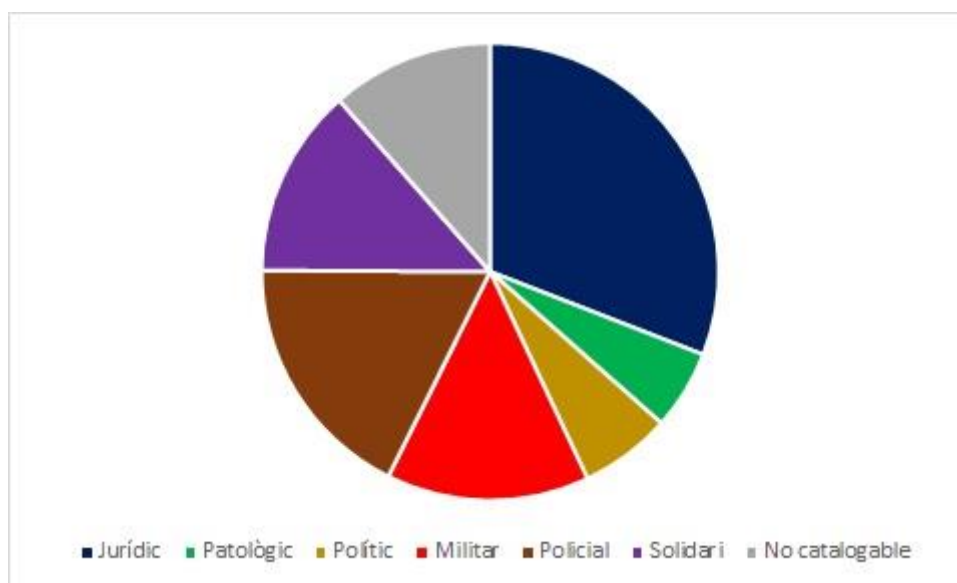

El Gràfic mostra que gran part de les peces estudiades defineixen l’activitat terrorista com a tal als seus textos. No hi ha massa diferències entre les quatre publicacions analitzades, sent la primera El País, amb un 79% d’informacions que inclouen aquesta paraula, i l’última El Periódico, en que aquest percentatge és del 75%. Aquest terme, a més, és utilitzat un total de 1934 vegades, una mitjana de 484 vegades per cadascuna de les publicacions durant tota la setmana, i una mitjana de 69 vegades per diari i dia. Això indica que, especialment en el cas dels atacs de París, que suposen el 90% de les peces sobre terrorisme analitzades, els diaris espanyols no dubten a l’hora de definir els atemptats i els perpetradors amb la paraula “Terrorisme”.

Els discursos sobre terrorisme

Finalment, un altre dels aspectes més indicatius a l’hora d’establir el segon nivell de l’agenda mediàtica és l’enquadrament o el discurs que utilitzen els mitjans a l’hora de tractar el terrorisme. El següent gràfic mostra el grau d’utilització dels diversos discursos sobre terrorisme als quatre diaris estudiats.

Gràfic 24. Percentatge d'utilització dels discursos sobre terrorisme a les peces analitzades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015

En general, el Gràfic 24 mostra un predomini del discurs jurídic per sobre de la resta, amb un 39% de peces periodístiques sobre terrorisme que el fan servir. No obstant, també hi ha una forta presència dels discursos policial, amb una presència del 22%, militar, amb un 18%, i solidari, amb un 17%. Els discursos polític i patològic són els menys utilitzats, amb només un 8% i un 7% respectivament. A l'hora d'efectuar l'anàlisi també s'han tingut en compte aquells textos que no es podien catalogar dins de cap discurs, els quals representen un 14% del total de les peces sobre terrorisme.

Després d'analitzar els atributs per descriure tant els autors com els atacs, no sorprèn el predomini dels discursos jurídic, policial, militar i solidari. També era previsible la poca presència del discurs polític. No obstant, destaca el fet que, tot i que entre els atributs emprats n'hi ha una bona part relacionats amb el discurs patològic, aquest mateix discurs és el menys emprat a l'hora d'enquadrar el text.

També és remarcable que els tres discursos que anteriorment hem descrit com els que més poden contribuir a generar un sentiment de por entre la població, siguin també els tres més utilitzats pels diaris estudiats. Això significa que, en siguin conscients o no, aquestes publicacions realment sí que contribueixen a difondre la por entre el públic.

Característiques dels atemptats de la setmana

S'ha vist que els atemptats de París van eclipsar la resta d'informacions sobre terrorisme. En la competència dels grups terroristes per cridar l'atenció, el guanyador van ser l'Estat Islàmic amb els seus atacs a la capital francesa. Però quines característiques reuneixen aquests atacs per que hagin estat considerats prou importants per la premsa espanyola com per deixar de banda la resta d'atacs de la setmana? Quins dels factors esmentats a l'estudi de Jetter fan que els atemptats de París s'enduguin el 90% de la cobertura sobre terrorisme i ocupin de mitjana fins a un 13% del total de l'espai del diari?

Atemptats de París del 13 de novembre de 2015

Els atemptats de París que es van produir la nit del divendres 13 de novembre van ser tot un èxit pels terroristes, ja que van matar 137 persones i van deixar fins a 415 ferits. Els atacants gairebé tots hi van deixar la vida durant els atemptats, o sigui que podem considerar-los com uns atacs suïcides, fet que contribuiria a generar molta atenció mediàtica.

Pel que fa a les característiques del país atacat, França, es tracta d'un país de molt interès pels mitjans de comunicació espanyols, ja que és un estat fronterer amb Espanya. Les relacions comercials amb el veí són bones. L'any 2015, Espanya va importar de França un valor de 32.515 milions d'euros i en va exportar fins a 31.600 milions. Això revela una balança comercial negativa amb els francesos (Oficina Económica y Comercial de España en París, 2016). En l'àmbit de la política, el Govern francès s'autodefineix com un partit progressista, reformista i socialista. Per tant, a la teoria es pot classificar com un govern d'esquerres. Cal destacar també que França és una de les principals democràcies occidentals i les seves relacions diplomàtiques amb Espanya són molt bones degut a la pertanyença de tots dos a la Unió Europea. Pel que fa a la seva mida, França és un país gran amb 66.952.000 habitants i una densitat de població de 98,8 hab./km². D'altra banda, es tracta d'un estat laic. Tots els aspectes esmentats fins ara farien que, segons l'estudi de Jetter, els atemptats de París comptessin amb una cobertura mediàtica molt gran. No obstant, França també té característiques que contribuirien negativament a fomentar aquesta cobertura, com el seu elevat nivell de vida i la seva evolucionada democràcia.

Observem, doncs, que els aspectes que fonamenten una gran cobertura dels atacs terroristes de París són molt més grans que els que justificarien una poca atenció mediàtica. Tot seguit compararem aquestes dades amb les dels altres països atacats durant la setmana per descobrir si efectivament la sobreexposició dels atemptats de París està justificada, en detriment de la resta d'atacs terroristes de la setmana.

Atemptats de Beirut del 12 de novembre de 2015

Un dia abans dels de París, uns terroristes suïcides van atacar la capital del Líban deixant prop de 43 morts i entre 200 i 240 ferits. Les relacions comercials d'Espanya

amb el Líban son inferiors a les que té amb França. En allò relatiu a les exportacions, l'any 2013 Espanya només va ser el 13è país exportador al Líban, mentre que va ser el 17è estat importador del mateix país (Oficina económica y Comercial de España en Beirut, 2014). D'altra banda, el país està governat per un president independent considerat un moderat, o sigui que podem entendre que el Líban compta amb un govern de centre. El Líban tot i ser una democràcia, no és un país occidental i les relacions diplomàtiques amb Espanya no són tan bones com les que tenen els espanyols amb els francesos. Cal destacar que es tracta d'un país molt dividit entre musulmans i cristians, tot i que els musulmans són majoria. No es tracta d'un estat massa gran, amb només 4.200.00 habitants i 358 hab./km². Finalment, el Líban és un país més aviat pobre i amb una cultura democràtica més jove que la francesa.

Atemptats de Nigèria del 18 de novembre de 2015

Pocs dies després dels atacs de París, un altre atemptat suïcida, aquest cop a Nigèria, matava 57 persones i en feria 80. La balança comercial espanyola amb Nigèria és molt inferior a la que té amb França. L'any 2011, l'últim any del qual l'Oficina Econòmica i Comercial d'Espanya a Lagos té dades, Espanya va importar més de 12.000 milions d'euros de Nigèria. Les dades de les exportacions no estan recollides a l'informe, però van ser inferior a les importacions (Oficina Económica y Comercial de España en Lagos, 2012). Pel que fa a l'orientació política del partit governant, no hem trobat una descripció exacta, però sabem que el partit s'autodenomina progressista. No obstant, de les bases del partit que apareixen a la seva pàgina web, podem deduir que es tracta d'un govern de centre. Efectivament, Nigèria no és una democràcia occidental i les relacions diplomàtiques amb Espanya no són tan bones com les que tenen els espanyols amb França. També sabem que nigèria és un estat molt gran, amb 185.925.553 habitants i una densitat de població de 201,3 hab./km². molt dividit entre musulmans i cristians. Finalment, coneixem que és un país pobre i amb una cultura democràtica menys antiga que la francesa.

Comparativa entre els atemptats

Veiem doncs, que, segons l'estudi de Jetter, no són les característiques dels atemptats el que influiria en que els mitjans de comunicació espanyols es decantessin per un o altre atemptat. Els factors que més semblen influir en la decisió dels mitjans de comunicació espanyols de donar més cobertura a un o altre atac terrorista són els de les relacions econòmiques i diplomàtiques amb el país atacat, en els que França s'imposa amb molta diferència al Líban i Nigèria. Un altre dels fets relacionats amb més cobertura mediàtica segons Jetter i que sembla complir-se és que França, al contrari que els altres dos països, és una democràcia occidental.

No obstant, Nigèria té a favor que és un país més gran, més pobre i menys democràtic que França. No obstant, l'orientació política del partit governant al país que ha estat víctima d'un atemptat, el nombre d'habitants, el nivell econòmic i el grau de cultura democràtica dels estats semblen quedar en segon pla.

Conclusions

Primera hipòtesi: els diaris espanyols van contribuir a difondre la por

L'anàlisi de les dades recollides als quatre diaris estudiats durant la setmana posterior als atemptats de París del divendres 13 de novembre de 2015 revelen una sobreexposició de peces relacionades amb el terrorisme, especialment en aquelles que parlen sobre els fets de París. El nombre absolut de notícies sobre terrorisme als quatre diaris és molt gran, concretament de 668 peces periodístiques. També és molt gran l'espai que ocupen aquestes informacions a les publicacions estudiades, arribant a suposar un 13% del total de l'espai analitzat. La mida de les peces estudiades en general també és molt gran, la majoria de les quals supera la mitja pàgina.

A les portades, el terrorisme també és el principal protagonista, ja que el 56% de l'espai de les primeres pàgines està dedicat a aquest tema. Aquesta dada mostra que el terrorisme va ser el principal focus d'atenció de la setmana i va monopolitzar el primer lloc a l'agenda mediàtica establida per la premsa, fet que va contribuir a que també escalés fins el primer lloc de l'agenda pública.

Els gràfics als diaris són utilitzats per destacar unes peces sobre les altres i cridar l'atenció dels lectors. Durant la setmana estudiada, la mitjana de la mida de les imatges dins les peces amb gràfics era del 35% i, si s'incloïen també les informacions que no anaven acompanyades amb gràfics, aquesta mitjana descendia fins el 13%. És especialment rellevant la primera dada, la qual indica que, de mitjana, les peces periodístiques amb gràfics estaven acompanyades per una imatge que ocupava més d'una tercera part de la mida total del text.

Pel que fa a les seccions, és normal que les d'Internacional i d'Opinió siguin les que comptin amb més peces sobre terrorisme durant una setmana en que no hi ha hagut atemptats a Espanya. No obstant, és interessant el descobriment que l'activitat terrorista ha suscitat moltes reaccions a la política i els esports. També és sorprenent que el terrorisme estigui present en més o menys mesura a totes les seccions, fet que dona a entendre que és present en tots els aspectes de la vida pública.

L'estudi dels gèneres periodístics utilitzats també ha estat indicatiu, ja que trobem que predominen les peces informatives, és a dir, les notícies, els reportatges i les cròniques.

Les dades recollides també ens ensenyen que la majoria de les peces sobre terrorisme acostumen a trobar-se a les primeres pàgines. Cal recordar que els diaris acostumen a situar les informacions que creuen més importants a les primeres pàgines. Així doncs, les mitjanes dels diversos diaris on apareixen les primeres informacions sobre terrorisme es troben entre les pàgines 2 i 3. D'altra banda, en relació amb la posició de la primera peça no relacionada amb el terrorisme, la mitjana es troba a la pàgina 15, el que significa que, de mitjana, tota la informació que hi ha als diaris fins la pàgina 15 és dedicada al terrorisme. Finalment, pel que fa al nombre de pàgines on s'hi troba al menys una peça sobre terrorisme, és destacable que la mitjana es trobi a les 17 pàgines. Això vol dir que, en general, acostuma a haver-hi al voltant de 17 pàgines amb informació sobre terrorisme.

Generalment no hi ha masses diferències entre els quatre diaris analitzats pel que fa al grau d'exposició del terrorisme durant la setmana. No obstant, si posem el focus en la transformació d'aquesta variable al llarg dels set dies estudiats, podem observar que el dimarts 15 de novembre i el dijous 17 de novembre són els que, en general, presenten un grau d'exposició del terrorisme més alt. En el cas del dimarts, coincideix amb el primer dia que les redaccions van poder comptar amb prou informació com per oferir una àmplia cobertura als atemptats de París. D'altra banda, el dijous 17 és el dia que la premsa obria amb la proposta d'Hollande de reformar la Constitució per poder, segons ell, combatre millor el terrorisme.

Veiem, doncs, que els resultats de l'anàlisi quantitatiu, el que ofereix les dades de l'establiment de l'agenda mediàtica de primer nivell, exposen un grau d'exposició del terrorisme molt elevat durant tota la setmana. El fet que el terrorisme es situï a la primera posició de l'agenda pública i, en conseqüència, que s'estableixi com la principal preocupació dels mitjans i també de l'audiència, fa que els mitjans contribueixin indirectament a l'augment de la sensació d'ansietat i estrés entre la població.

Si passem als resultats de l'anàlisi qualitatiu, trobem que els discursos sobre terrorisme predominants durant la setmana són els que contribueixen a generar la sensació de malestar i por. Aquests són els discursos jurídic, policial i militar. No obstant, és especialment significativa la forta presència del vocabulari referent al discurs patològic. Això ens indica que, tot i que hi ha una voluntat de criminalitzar i condemnar els atemptats, alhora es vol remarcar que els terroristes no només són delinqüents, sinó que també són bojos irracionals que no saben el que fan. Tot i així, a l'hora de mesurar la presència del discurs patològic com a enquadrament de la informació a les peces analitzades, descobrim que és l'últim posicionat.

D'altra banda, el discurs polític té una presència insignificant tant en el que es refereix al vocabulari emprat pels diaris com pels discursos utilitzats. Això vol dir que els principals diaris generalistes espanyols no volien donar massa importància a les motivacions dels terroristes ni, molt menys, oferir-li l'estatus de violència política al terrorisme. Pel que fa al discurs solidari, veiem que la seva presència és significativa. També hem trobat que, tot i que no és majoritària, hi ha una certa voluntat de vincular el terrorisme de la setmana, especialment els atemptats de París, amb l'islam i els musulmans en general.

En relació amb la definició dels actes terroristes com a tals, hem trobat que la taxa d'ús del terme "Terrorisme" a les peces estudiades és del 75%. La dada indica que, en general, els diaris no tenen cap inconvenient a l'hora de referir-se a l'activitat terrorista amb aquesta paraula.

Així doncs, les dades dels anàlisis del primer i el segon nivell de l'establiment de l'agenda mediàtica confirmen la nostra primera hipòtesi, que apuntava que els mitjans de comunicació espanyols havien fomentat l'alarma social i havien difós el sentiment de por entre els lectors. Una exposició del terrorisme exagerada i l'ús dels discurs més vinculats a remarcar la inseguretat i el terror, van fomentar que aquella setmana la por al terrorisme s'estengués entre la població espanyola.

Segona hipòtesi: els atemptats de París van eclipsar la resta d'informacions sobre terrorisme

A l'estudi dels quatre diaris també hem trobat que les informacions derivades dels atemptats de París suposen el 90% del total de les peces periodístiques analitzades. Al mateix temps, l'espai mitjà dedicat als atacs a la capital francesa durant aquella setmana és proper al 13%, enfront de l'1% al que amb prou feina arriben la resta de peces sobre terrorisme.

Aquestes dades, doncs, demostren que, tot i que van existir altres peces sobre terrorisme durant aquella setmana, la major part de les informacions analitzades van estar dedicades als atemptats de París. Això vol dir que es confirma la nostra segona hipòtesi, que feia referència a una sobreexposició dels atemptats de París que va deixar gairebé a l'anonimat la resta d'atacs terroristes que s'havien produït per aquelles dates en diferents parts del món.

Per tal de saber-ne les raons, hem estudiat les característiques d'alguns dels atemptats i dels països atacats. En primer lloc hem trobat que els fets que els atemptats es produeixin a una democràcia occidental i que la víctima sigui un país fronterer amb Espanya amb el qual es mantenen bones relacions diplomàtiques i comercials, són molt rellevants a l'hora que els diaris es decantin per informar sobre els atemptats de París en detriment de la resta d'atacs.

D'altra banda, a la mostra estudiada no eren rellevants altres aspectes com els de la grandària del país, el nivell econòmic i el grau de democràcia de l'estat atacat. Finalment, un altre aspecte que ha passat desapercebut ha estat l'orientació política del govern del país atacat.

Així doncs, deduem que un dels criteris més importants pels diaris espanyols a l'hora d'exposar uns fets terroristes sobre uns altres és la proximitat territorial entre el país atacat i Espanya. Això vol dir que, com més proper geogràficament sigui el país atacat, més alt serà el grau de cobertura que rebrà. Les relacions diplomàtiques i econòmiques també són importants, ja que, com més bones siguin amb Espanya, més interès tindran els mitjans espanyols en informar sobre uns actes terroristes al territori amistós.

Reptes de futur

Els resultats de l'estudi semblen indicar que pels mitjans de comunicació espanyols no és el mateix un atemptat terrorista a l'Àfrica o a l'Orient Mitjà que als països occidentals. Encara que es tractin d'atacs similars, els primers són tractats per sobre com fets passatgers totalment aliens a nosaltres. En canvi, els atacs a Occident reben una cobertura desmesurada i se'ls dona una condició de fets transcendents, contribuint així a augmentar l'alarma social que els propis atemptats generen.

A l'hora de donar cobertura al terrorisme, els punts de vista oficials i l'espectacularitat acostumen a primar per sobre del rigor periodístic i els treballs d'investigació. Els diaris analitzats van dedicar molt poc espai a explicar l'origen del conflicte i, en canvi, van posar molts esforços en informar sobre la situació de vulnerabilitat que patia Europa en aquell moment i la possibilitat de nous atacs terroristes imminents. Es va generar una

atmosfera caòtica i paranoica en que ningú sabia què estava passant ni què passaria l'endemà.

Ja hem dit que els mitjan de comunicació tenen molt poder sobre l'opinió pública i, per tant, també tenen una gran responsabilitat. És evident que cal comunicar els riscos de nous atemptats, però emfatitzant-ho massa, com va ocórrer la setmana dels atemptats de París, es corre el risc de crear el pànic entre el públic. Si en comptes de centrar-se en aquests aspectes els mitjans de comunicació ressaltessin l'origen del conflicte i informessin sobre els valors dels terroristes i els seus mòbils sense tractar-los de bojos, és a dir, s'utilitzés més el discurs polític, es permetria al públic conèixer el que està succeïnt realment, contribuint així a calmar la por generada inicialment pels atacs.

La imatge d'uns psicòpates criminals i bojos amb l'únic objectiu d'assassinar tots els europeus és molt pertorbadora. En canvi, la perspectiva d'algú que lluita per una causa, encara que pugui ser considerada il·legítima, és molt menys aterridora. L'audiència ha de conèixer per què els terroristes provoquen atemptats, no només per tractar la por, sinó també per poder combatre el terrorisme. Una societat desinformada és vulnerable, però una societat concient de les causes del terrorisme té la capacitat de lluitar contra ell.

Tristament, és probable que aquest tipus d'atemptats terroristes es tornin a repetir en un futur i que els mitjans de comunicació hagin de tornar a informar de les víctimes. No obstant, amb el seu poder sobre l'establiment de l'agenda pública, els mitjans tenen la capacitat de fer front al terror amb una cobertura apropiada i proporcionada. Deixar de ser una eina del terrorisme i convertir-se en un obstacle pel mateix és a les mans dels propis mitjans de comunicació.

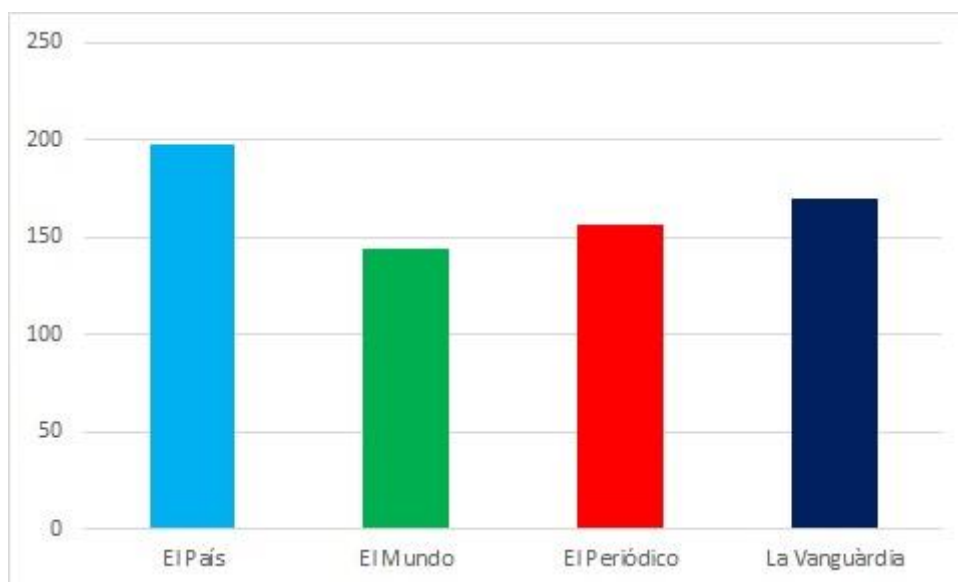
Bibliografía

- Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación. (2015). *Estudio General de Medios: año móvil febrero a noviembre 2015*.
- Jambu, J. (10 de Març de 2016). *DAECH: la monnaie comme arme*. Obtenido de Association Française d'Histoire économique: afhe.hypotheses.org/8669
- Jetter, M. (2014). *Terrorism and the Media*. Bonn: IZA Discussion Papers.
- López-Escobar, E. (1996). Agenda-setting: investigaciones sobre el primero y el segundo nivel. *Comunicación y sociedad*.
- Lumbaca, S., & Gray, D. H. (2011). The Media as an Enabler for Acts of Terrorism. *Global Security Studies*.
- McCombs, M. (2006). *Estableciendo la agenda: el impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica.
- Oficina económica y Comercial de España en Beirut. (2014). *Informe Económico y Comercial: Líbano*.
- Oficina Económica y Comercial de España en Lagos. (2012). *Informe Económico y Comercial: Nigeria*.
- Oficina Económica y Comercial de España en París. (2016). *Informe económico y comercial: Francia*.
- Rodrigo, M. (1991). *Los medios de comunicación ante el terrorismo*. Barcelona: Icaria Editorial.
- Rohner, D., & Frey, B. S. (25 de Maig de 2007). *Blood and ink! The common-interest-game between terrorists and the media*. Obtenido de http://www.bsfrey.ch/articles/C_471_07.pdf
- Said, E. W. (2005). *Cubriendo el islam: cómo los medios de comunicación y los expertos determinan nuestra visión del resto del mundo*. Barcelona: Debate.
- Scott, J. L. (2001). Media congestion limits media terrorism. *Defence and Peace Economics*, 215-227.
- Todd, E. (28 de Agost de 2015). Emmanuel Todd: the French thinker who won't toe the Charlie Hebdo line. (A. Chrisafis, Entrevistador)
- Todd, E. (2015). *Who is Charlie? Xenophobia and the Middle Class*. Cambridge: Polity Press.
- Walsh, J. I. (2010). *Media Attention to Terrorist Attacks: Causes and Consequences*. Institute for Homeland Security Solutions. Obtenido de Institute for H.

Annexos

Gràfics

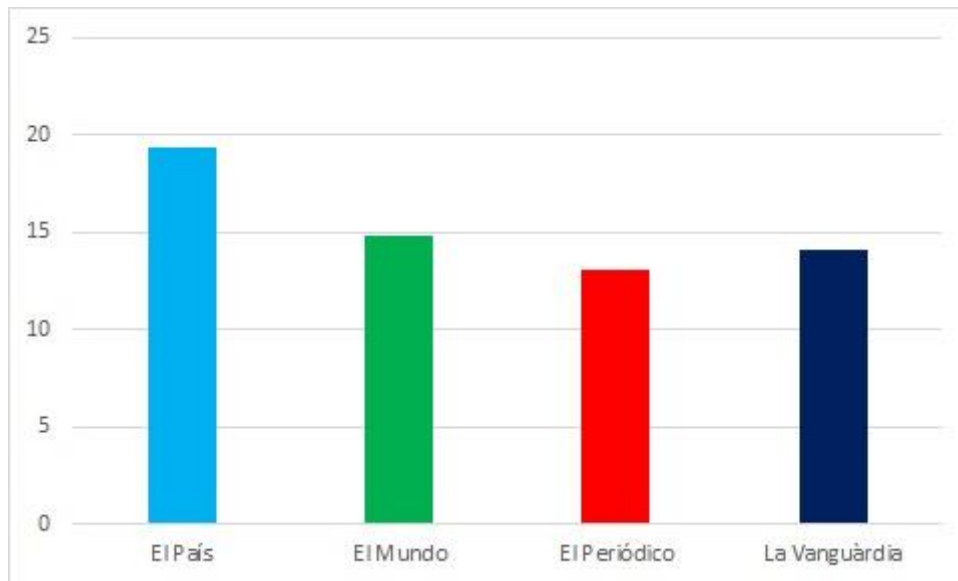
Gràfic 1. Nombre total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

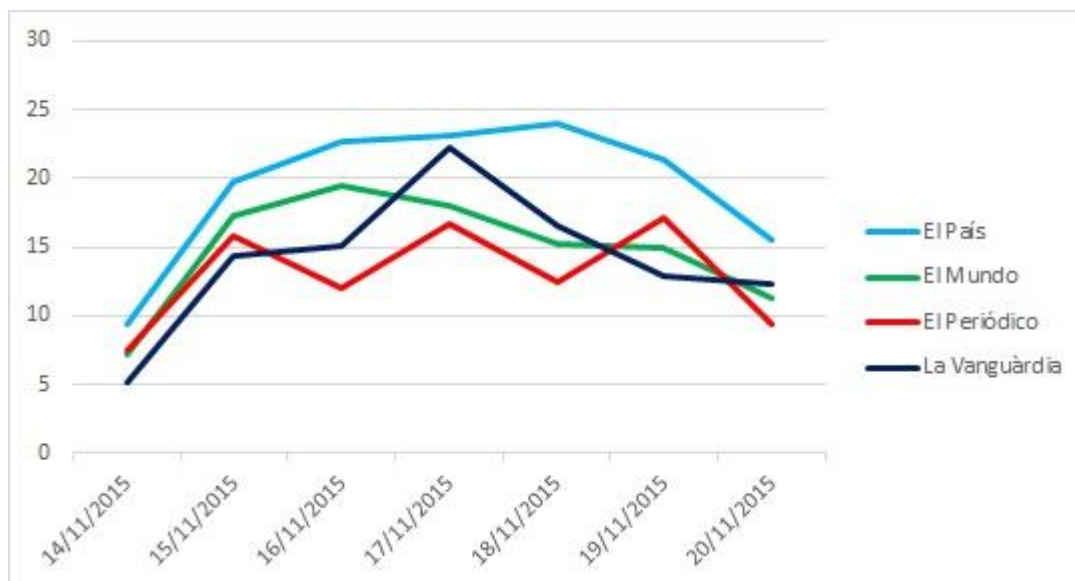
Gràfic 2. Evolució del nombre total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

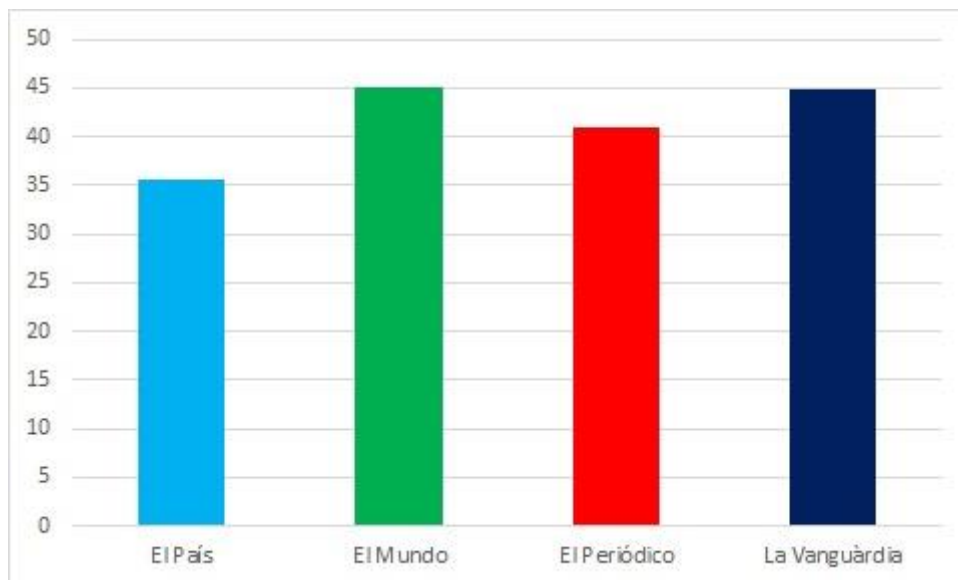
Gràfic 3. Percentatge total del terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris

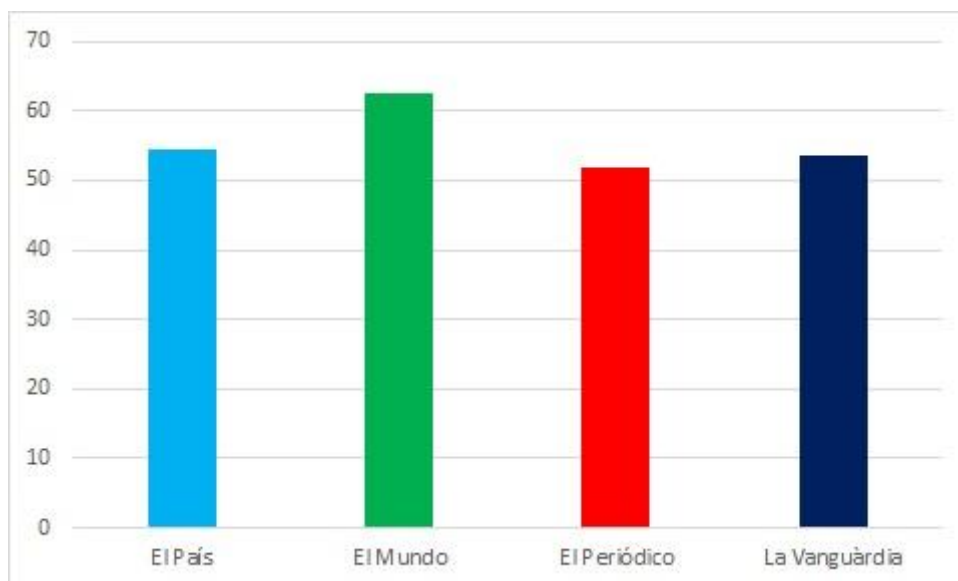
Gràfic 4. Evolució del percentatge total del terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris i per dies

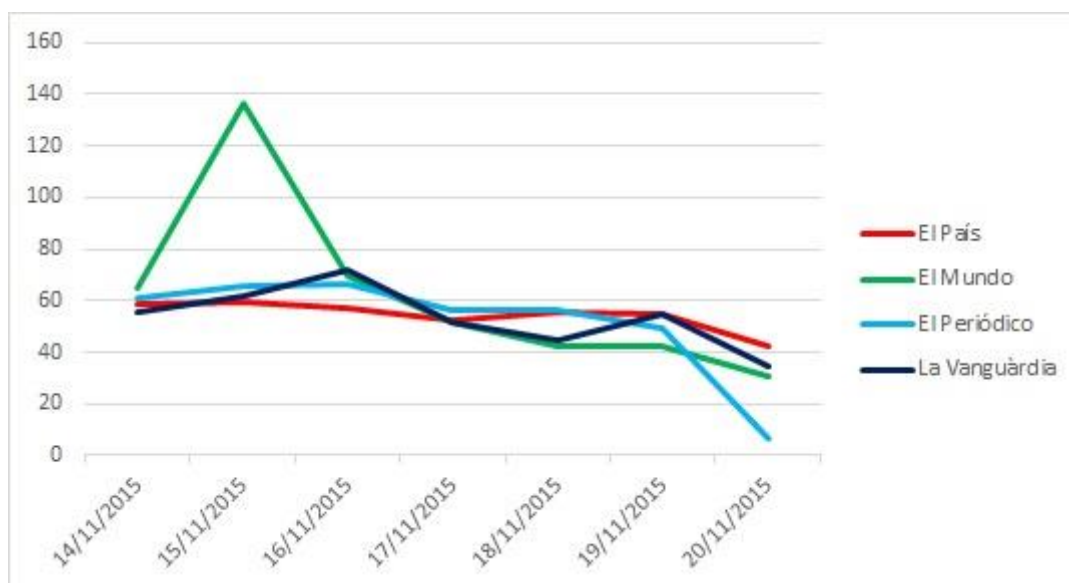
Gràfic 5. Espai mitjà de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris

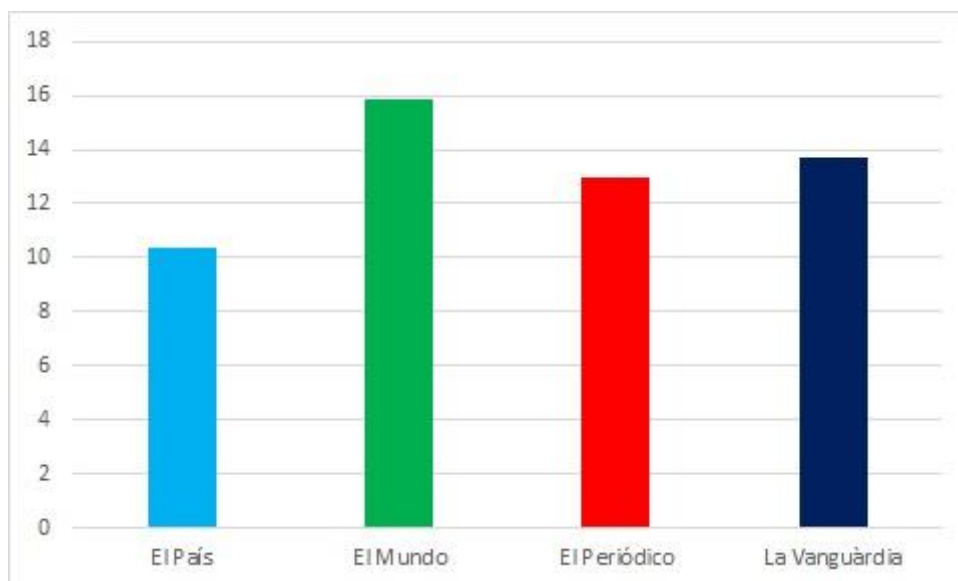
Gràfic 6. Percentatge mitjà de terrorisme a les portades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris

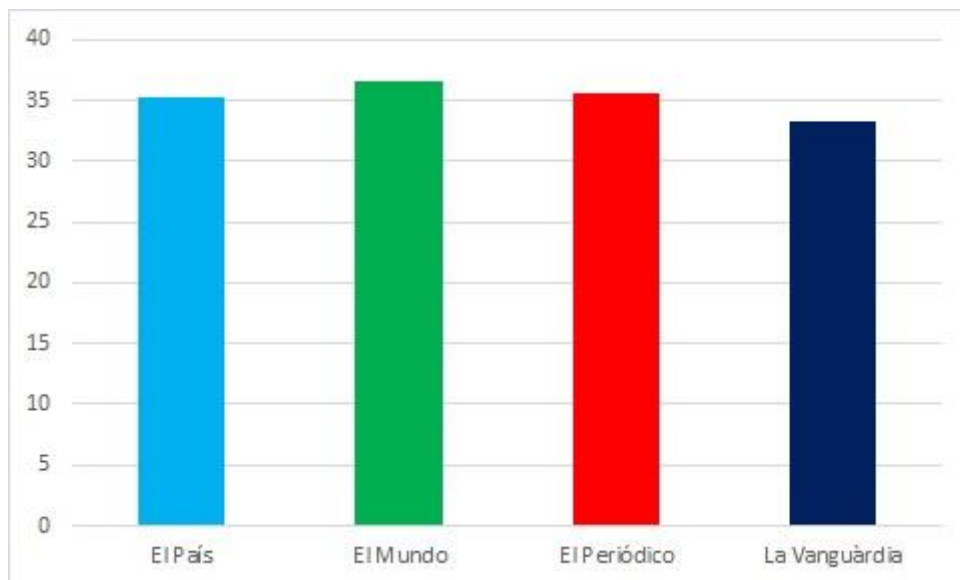
Gràfic 7. Evolució del percentatge total del terrorisme a les portades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris i per dies

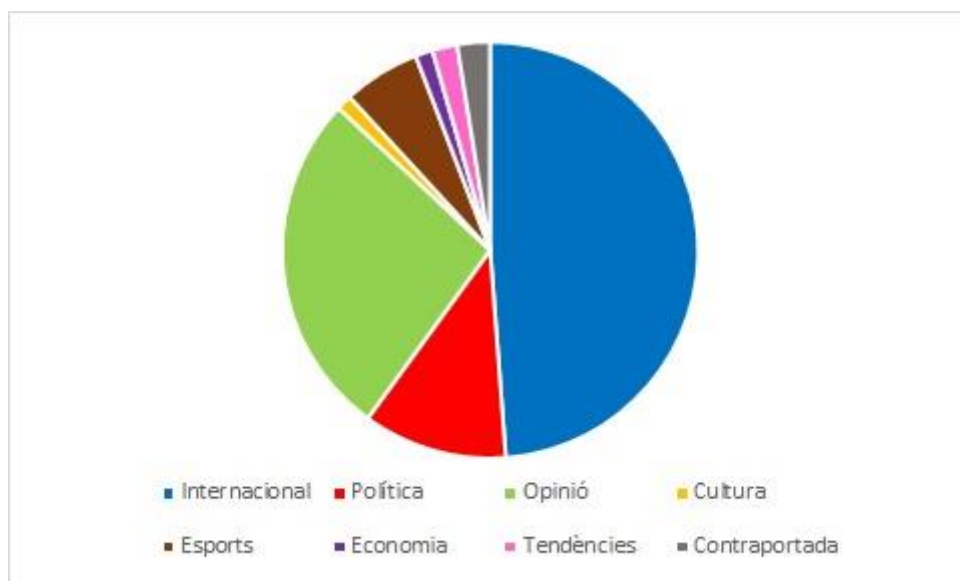
Gràfic 8. Percentatge mitjà d'espai dels gràfics a les peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris

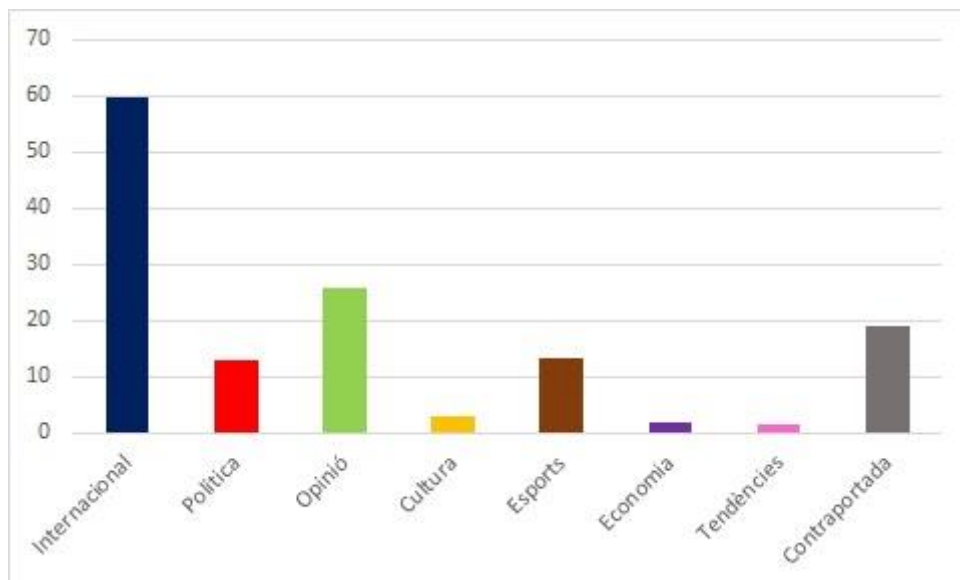
Gràfic 9. Percentatge mitjà d'espai dels gràfics a les peces sobre terrorisme amb imatges entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diraris

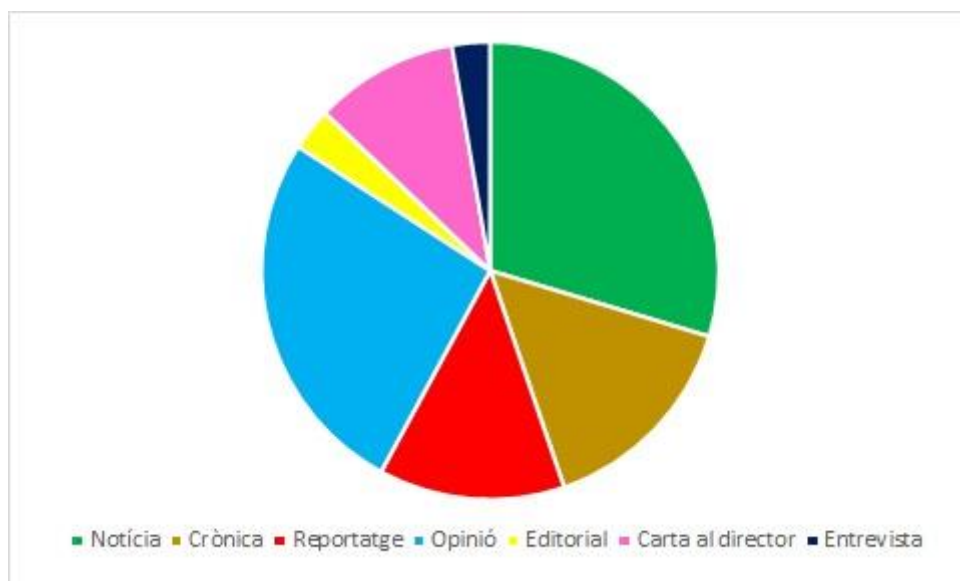
Gràfic 10. Percentatge total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per seccions

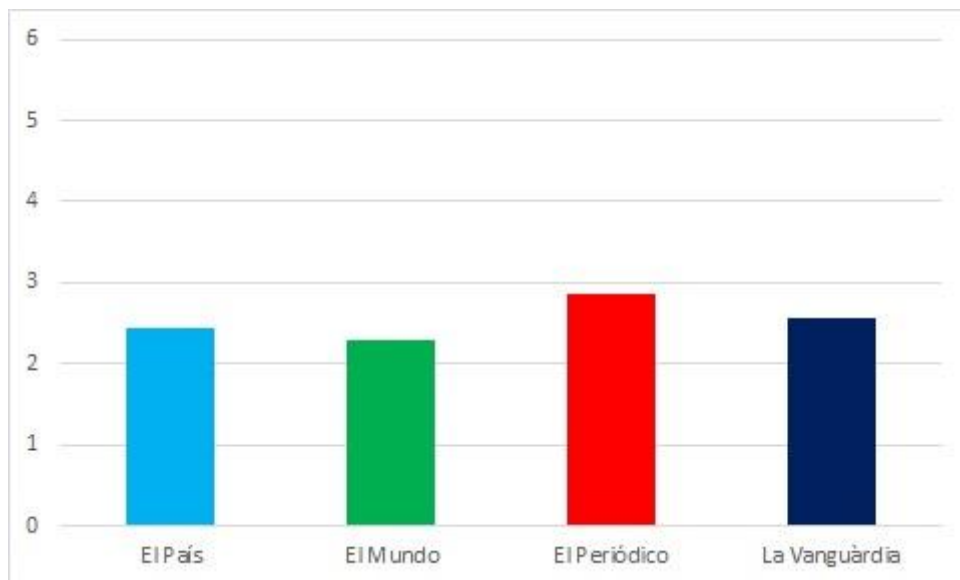
Gràfic 11. Percentatge d'espai relatiu del terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per seccions

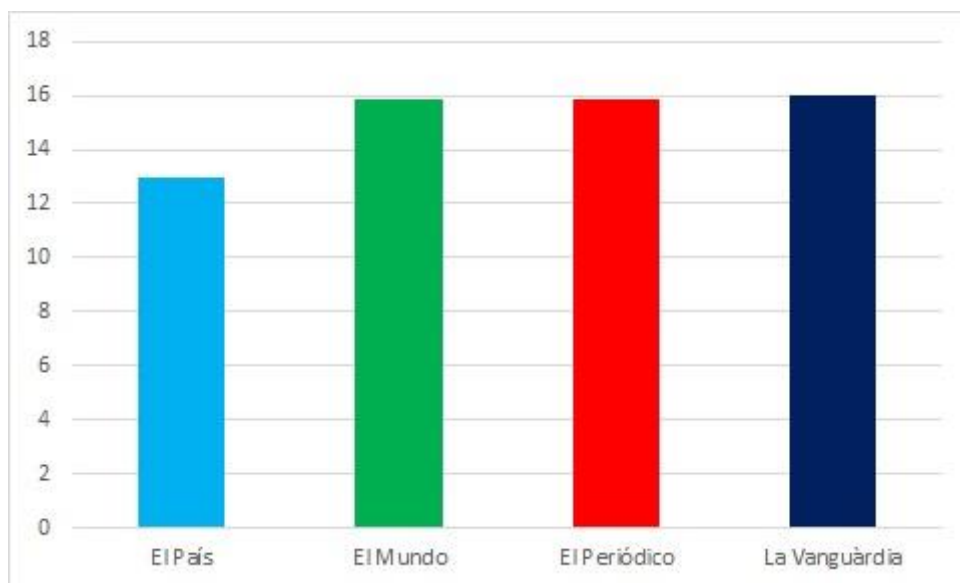
Gràfic 12. Percentatge total de peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per gèneres periodístics

Gràfic 13. Mitjana de la pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

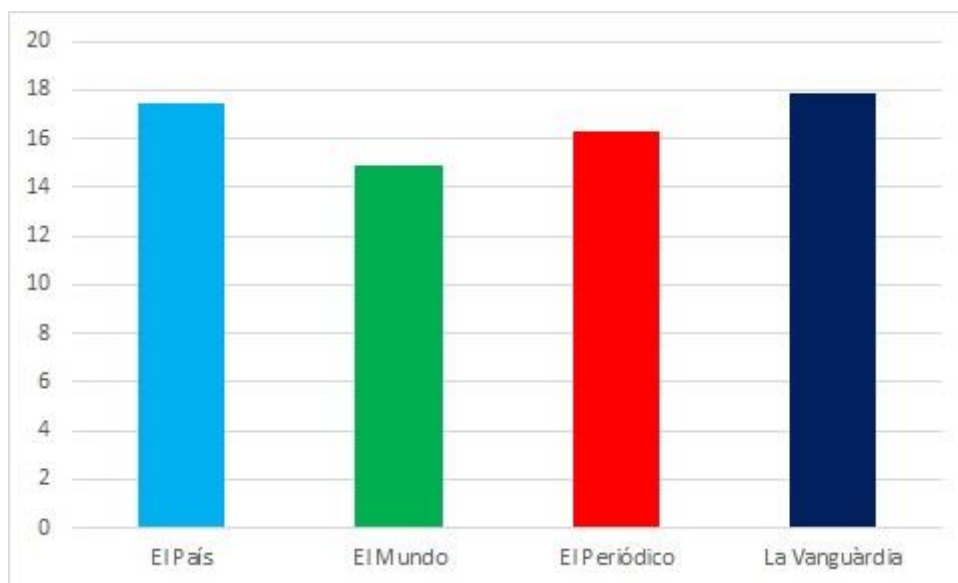
Gràfic 14. Mitjana de la pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

Gràfic 15. Evolució de la pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

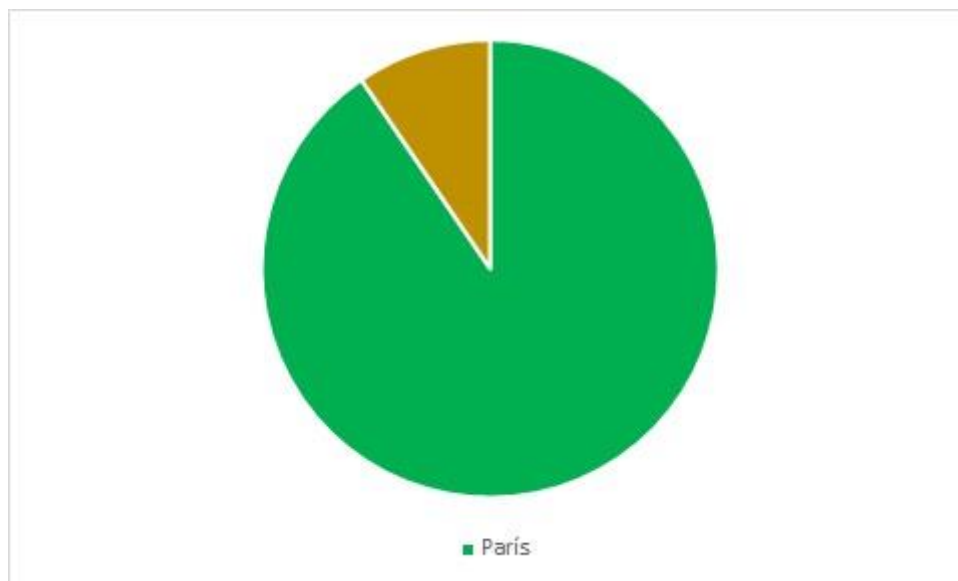
Gràfic 16. Mitjana del nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

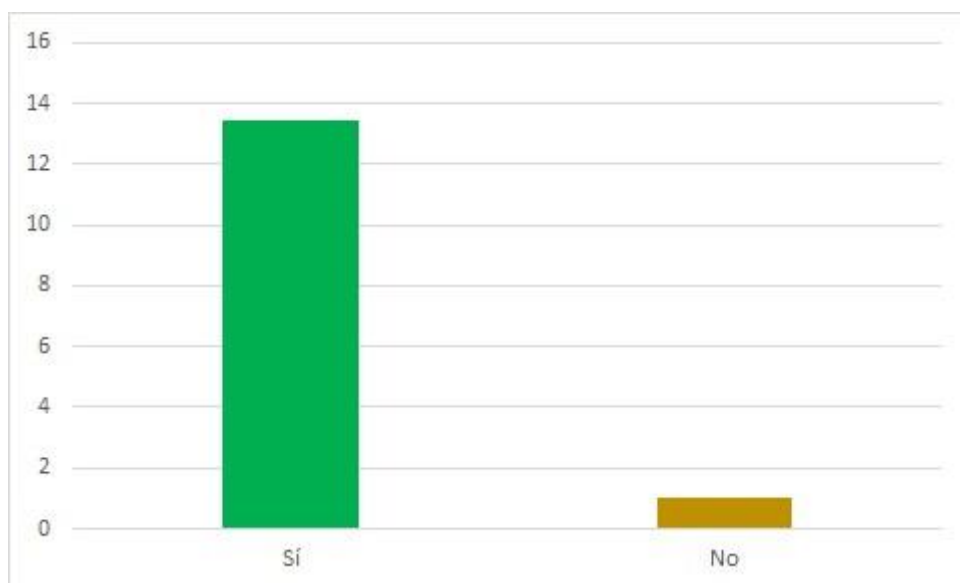
Gràfic 17. Mitjana del nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris i per dies

Gràfic 18. Percentatge total de peces sobre els atemptats de París entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 sobre el total de peces sobre terrorisme

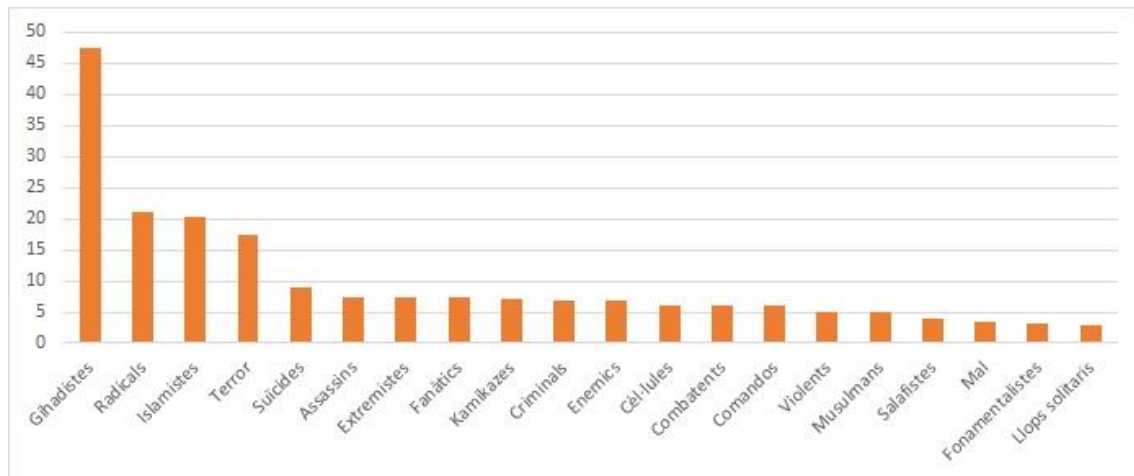
Gràfic 19. Percentatge mitjà de l'espai dedicat als atemptats de París entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 sobre el total de l'espai dels diaris

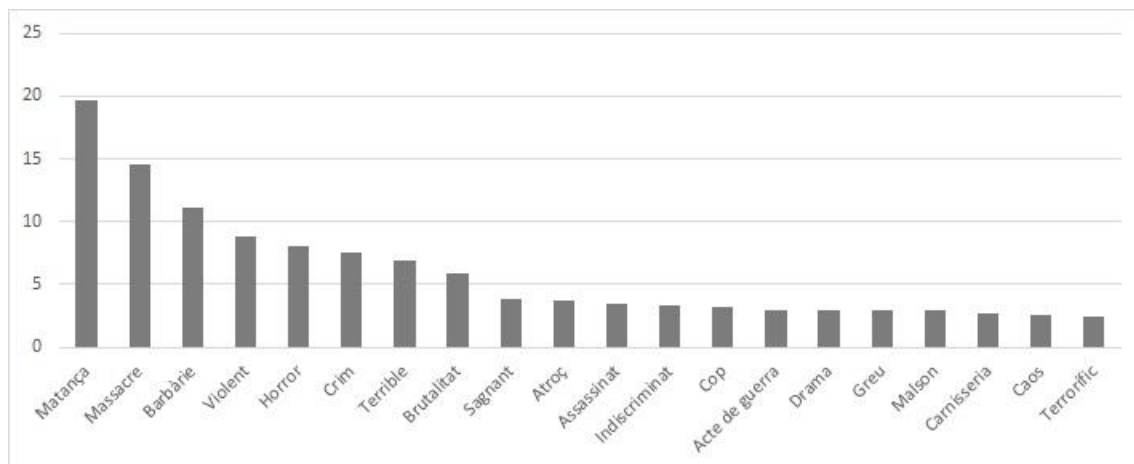
Gràfic 20. Evolució del percentatge total de l'espai dedicat als atemptats de París entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 sobre el total de l'espai dels diaris per diaris i per dies

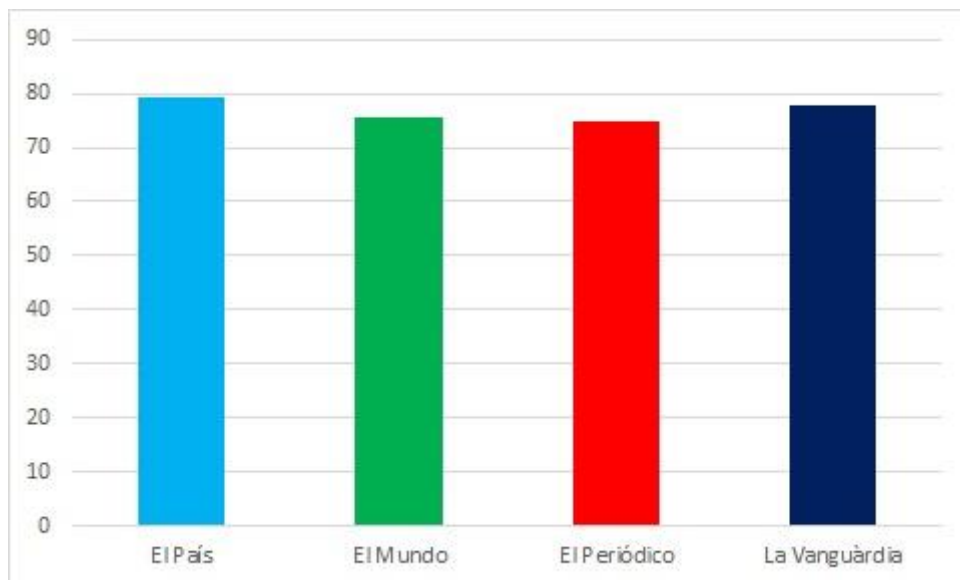
Gràfic 21. Top 20 dels atributs per descriure els perpetradors dels atacs fets servir a les peces analitzades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per percentatge de textos

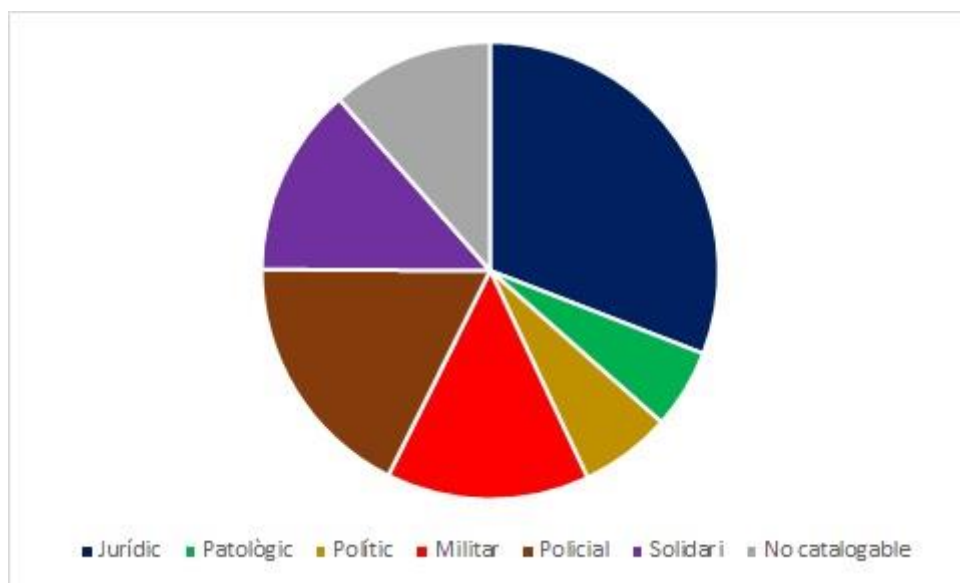
Gràfic 22. Top 20 dels atributs per descriure els atacs fets servir a les peces analitzades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per percentatge de textos

Gràfic 23. Percentatge de peces analitzades que fan servir la paraula “Terrorisme” entre el 14 i el 20 de novembre de 2015 per diaris

Gràfic 24. Percentatge d'utilització dels discursos sobre terrorisme a les peces analitzades entre el 14 i el 20 de novembre de 2015

Taules utilitzades a la recoll·lecció de dades*

El País. Global de la setmana

- Nombre de peces, espai mitjà a la pàgina i espai total al diari per dies

Dia	Nº peces	Espai mitjà pàgina (cm ²)	% mitjà pàgina	Espai total (cm ²)	% Espai total
14/11/2015	10	440,87	39	5065,31	9
15/11/2015	33	356,02	32	12414,5	20
16/11/2015	28	413,08	37	12210,11	23
17/11/2015	37	374,62	33	14448,65	23
18/11/2015	35	410,76	37	15001,49	24
19/11/2015	32	397,96	36	13345,25	21
20/11/2015	23	401,84	36	9720,38	15
	198			82205,69	
	28	399,31	36	11743,67	19

- Espai mitjà dels gràfics i nombre total i mitjà de cops que surt la paraula “terrorisme” per dies

Dia	Espai gràfics peça (cm ²)	% Gràfics peça	"terrorisme" total	"terrorisme" mitjà
14/11/2015	156,41	14	38	3,8
15/11/2015	99,59	9	113	3,42
16/11/2015	110,19	10	97	3,46
17/11/2015	105,86	9	131	3,54
18/11/2015	119,03	11	118	3,37
19/11/2015	103,21	9	74	2,31
20/11/2015	118,47	11	57	2,48
			628	
	116,11	10	89,71	3,20

- Nombre total de peces que tenen i no tenen gràfics i mitjana de l'espai que ocupen els gràfics a les peces amb imatges

Gràfics			
	Total	Mitjana (cm ²)	% mig
Sí	111	198,62	35
No	87	0	0

*Aquesta versió del treball no inclou les taules utilitzades per cadascun dels 28 diaris analitzats, ja que era massa extens. La versió amb tots els annexos ha estat lliurada al tutor a part.

- Nombre de peces total i mitjà per dia per gèneres periodístics

Gènere	Nº peces	mitjana	%
Notícia	78	11,14	39
Crònica	34	4,86	17
Reportatge	28	4,00	14
Opinió	39	5,57	20
Editorial	4	0,57	2
Carta al director	9	1,29	5
Entrevista	6	0,86	3

- Nombre de peces sobre terrorisme i espai total i mitjà que ocupen per seccions

Secció	Nº peces	Espai (cm ²)	Espai mitjà (cm ²)	% mig
Pàgina 2	9	1103,88	122,65	21
Internacional	102	45054,71	441,71	61
Opinió	25	5002,14	200,09	34
Espanya	41	13084,13	319,13	16
Cultura	2	1010,32	505,16	2
Esports	11	5251,38	477,40	14
Economia	1	228,78	228,78	1
Gent	1	115,46	115,46	1
Pantalles	4	738,84	184,71	5
Contraportada	2	739,46	369,73	9

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els autors

Altres termes pels autors		Altres termes pels autors	
Activistes	1	Malfactors	4
Adeptes	1	Marginats	1
Àrabs	2	Màrtirs	1
Assassins	6	Mercenaris	1
Bàrbars	4	Milicians	3
Bastards	1	Militants	4
Bel·licosos	1	Militars	1
Bojos	1	Monoteistes	1
Botxins	2	Monstres	2
Cèl·lules	11	Musulmans	7
Comandos	10	Nihilistes	1
Combatents	11	Plaga	1
Convençuts	1	Practicants	1
Convertits	1	Prosèlits	1
Covards	2	Radicals	48
Creients	1	Reclutes	1
Criminals	10	Religiosos	2
Cruels	1	Salafistes	6
Culte	1	Salvatges	3
Delinqüents	6	Sectaris	2
Desequilibrats	1	Segrestadors	1
Enemics	2	Sense cor	1
Etarres	1	Sense pietat	1
Extremistes	9	Soldats	1
Fanàtics	10	Suïcides	21
Feixistes	2	Talibans	2
Fonamentalistes	5	Terror	27
Guerrillers	4	Traficants	1
Incults	1	Verí	1
Integristes	2	Violents	3
Intolerants	1	Xacra	1
Islamistes	34	Xenòfobs	1
Kamikazes	7	Gihadistes	99
Llops solitaris	7		67

- Top 10 dels atributs més utilitzats per descriure els autors

Top 10 termes pels autors		
Gihadistes	99	50
Radicals	48	24
Islamistes	34	17
Terror	27	14
Suïcides	21	11
Cèl·lules	11	6
Combatents	11	6
Comandos	10	5
Criminals	10	5
Fanàtics	10	5

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els atemptats

Adjectius per l'atemptat		Adjectius per l'atemptat	
Acte de guerra	7	Inhumà	2
Agressió	2	Legítim	1
Assassinat	7	Letal	2
Atroç	5	Macabre	1
Atziac	1	Malson	5
Barbàrie	12	Massacre	27
Blasfèmia	1	Massiu	2
Bogeria	1	Matança	48
Brutalitat	8	Mortal	1
Caos	1	Odiós	1
Carnisseria	6	Rebel·lió	1
Catàstrofe	1	Reguera de sang	2
Complot	1	Repulsiu	1
Cop	6	Resistència	1
Crim	16	Sagnant	8
Cruel	2	Salvatjada	3
Descomunal	2	Segrest	1
Desgraciat	2	Sense sentit	1
Drama	4	Sinistre	1
Dur	1	Terrible	9
Espantós	1	Terrorífic	6
Execrable	1	Tràgic	18
Fatídic	1	Trauma	4
Greu	2	Trist	1
Horrible	3	Violència política	1
Horror	13	Violent	14
Indiscriminat	5		54
Infern	2		

- Top 10 dels atributs més utilitzats per definir els atemptats

Top 10 adjectius per l'atemptat		
Matança	48	24
Massacre	27	14
Tràgic	18	9
Crim	16	8
Violent	14	7
Horror	13	7
Barbàrie	12	6
Terrible	9	5
Brutalitat	8	4
Sagnant	8	4

- Nombre de peces sobre terrorisme per discursos

Tipus de discurs		
Jurídic	66	33
Patològic	7	4
Polític	15	8
Militar	42	21
Policial	45	23
Solidari	22	11
No catalogable	19	10

- Nombre de peces, espai al diari i espai sobre el total del terrorisme per peces relacionades amb els atemptats de París i peces no relacionades amb els atemptats de París

¿París?	Nº peces	Espai total (cm^2)	% Diari	% Terrorisme
Sí	182	70545,93	17	91
No	16	7392,33	2	9

- Nombre peces sobre terrorisme, nombre total de peces, espai mitjà del terrorisme i espai mitjà dels gràfics a la portada per dies

Portada						
Dia	Peces terrorisme	Peces totals	Presència (cm ²)	% Presència	Gràfics (cm ²)	% Gràfics
14/11/2015	3	3	656,64	59	278	25
15/11/2015	6	6	665,88	59	354,24	25
16/11/2015	2	2	643,74	57	362	32
17/11/2015	3	4	587,84	52	244,28	22
18/11/2015	3	4	624,89	56	243,04	22
19/11/2015	4	5	610,44	55	231,28	21
20/11/2015	2	5	478	43	182,84	16
	23	29	609,63	54	270,75	23

- Pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme, pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme i nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme al diari per dies

Global			
Dia	1a pàgina terrorisme	1a pàgina no terrorisme	Nº pàgines terrorisme
14/11/2015	3	8	7
15/11/2015	4	16	18
16/11/2015	2	14	18
17/11/2015	2	13	20
18/11/2015	2	14	21
19/11/2015	2	16	21
20/11/2015	2	10	17
	2	13	17

El Mundo. Global de la setmana

- Nombre de peces, espai mitjà a la pàgina i espai total al diari per dies

Dia	Nº peces	Espai mitjà pàgina (cm ²)	% mitjà pàgina	Espai total (cm ²)	% Espai total
14/11/2015	8	556,34	54	5119,95	7
15/11/2015	22	552,08	53	13555,22	17
16/11/2015	24	405,20	39	10447,56	19
17/11/2015	22	450,12	43	10441,55	18
18/11/2015	27	405,92	39	11397,53	15
19/11/2015	24	395,29	38	9926,78	15
20/11/2015	17	506,17	49	8923,87	11
	144			69812,46	
	21	467,30	45	9973,21	15

- Espai mitjà dels gràfics i nombre total i mitjà de cops que surt la paraula “terrorisme” per dies

Dia	Espai gràfics peça (cm ²)	% Gràfics peça	"terrorisme" total	"terrorisme" mitjà
14/11/2015	245,65	24	15	1,88
15/11/2015	198,07	19	91	4,14
16/11/2015	109,25	11	77	3,21
17/11/2015	143,71	14	57	2,59
18/11/2015	123,11	12	74	2,74
19/11/2015	131,86	13	71	2,96
20/11/2015	200,44	19	55	3,24
			440	
	164,58	16	62,86	2,96

- Nombre total de peces que tenen i no tenen gràfics i mitjana de l'espai que ocupen els gràfics a les peces amb imatges

Gràfics			
	Total	Mitjana (cm ²)	% mig
Sí	108	203,73	37
No	36	0	0

- Nombre de peces total i mitjà per dia per gèneres periodístics

Gènere	Nº peces	mitjana	%
Notícia	41	5,86	28
Crònica	20	2,86	14
Reportatge	17	2,43	12
Opinió	40	5,71	28
Editorial	6	0,86	4
Carta al director	15	2,14	10
Entrevista	5	0,71	3

- Nombre de peces sobre terrorisme i espai total i mitjà que ocupen per seccions

Secció	Nº peces	Espai (cm ²)	Espai mitjà (cm ²)	% mig
Internacional	73	42418,58	581,08	61
Opinió	40	9222,65	230,57	25
Espanya	15	6656,58	443,77	15
Esports	7	3969,05	567,01	15
Pantalles	1	477,75	477,75	3
Contraportada	8	2530,85	316,36	35

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els autors

Altres termes pels autors	
Abominables	1
Activistes	1
Agressors	2
Ansiosos	1
Antioccidentalistes	1
Assassins	10
Bàrbars	5
Bojos	4
Botxins	5
Cecs	2
Cèl·lules	15
Comandos	8
Combatents	10
Condemnats	1
Conservadors	1
Covards	2
Criminals	9
Cruels	1
Delinqüents	2
Desaprensus	1
Descerebrats	1
Desequilibrats	1
Desesperats	1
Deshumanitzats	1
Dogmàtics	1
Dolents	2
Enemics	11
Etarres	2
Exaltats	1

Altres termes pels autors	
Executors	1
Exèrcit	2
Expansionistes	1
Extremistes	17
Fanàtics	9
Feixistes	4
Ferotges	1
Fonamentalistes	5
Freds	2
Frustrats	1
Guerrers	1
Guerrillers	1
Ignorants	2
Imperialistes	1
Inadaptats	1
Insurgents	2
Integristes	4
Intolerants	1
Irracionals	3
Islamistes	34
Kamikazes	14
Llops solitaris	7
Mal	3
Malintencionats	1
Màrtirs	3
Medievals	3
Milicians	2
Militants	3
Monstres	1

Altres termes pels autors	
Moviment	2
Musulmans	11
Nazis	1
Nihilistes	2
Obscurantistes	1
Plaga	1
Psicòpates	1
Racistes	1
Radicals	30
Rebels	1
Refugiats	1
Religiosos	3
Retornats	1
Revolucionaris	1
Romàntics	1
Sàdics	1
Salafistes	4
Salvatges	2
Sectaris	1
Segrestadors	1
Suïcides	14
Supremacistes	1
Talibans	1
Terror	27
Totalitaristes	3
Violents	11
Xacra	5
Gihadistes	68
	86

- Top 10 dels atributs més utilitzats per descriure els autors

Top 10 termes pels autors		
Gihadistes	68	47
Islamistes	34	24
Radicals	30	21
Terror	27	19
Extremistes	17	12
Cèl·lules	15	10
Kamikazes	14	10
Suïcides	14	10
Enemics	11	8
Musulmans	11	8

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els atemptats

Adjectius per l'atemptat		Adjectius per l'atemptat	
Absurd	1	Heroic	1
Acte de guerra	3	Horrible	3
Agressió	3	Horror	7
Apocalipsi	1	Inacceptable	1
Assassinat	6	Indiscriminat	4
Atroç	9	Infern	3
Barbàrie	15	Inhumà	3
Brutalitat	11	Intifada	1
Caos	5	Macabre	4
Carnisseria	3	Malson	2
Catàstrofe	1	Massacre	27
Complex	1	Massiu	3
Conflicte	1	Matança	20
Cop	11	Mortífer	2
Crim	11	Sabotatge	1
Cruel	1	Sagnant	8
Cruent	1	Salvatjada	3
Decapitació	1	Segrest	4
Desastre	2	Sense sentit	2
Desprietat	2	Sinistre	1
Desproporcionat	1	Tempesta	1
Drama	1	Terrible	5
Dur	1	Terrorífic	3
Escorxador	1	Tortura	1
Espantós	2	Tràgic	15
Execució	1	Vergonyós	1
Fatídic	1	Violència política	4
Funest	1	Violent	13
Greu	1		57

- Top 10 dels atributs més utilitzats per definir els atemptats

Top 10 adjectius per l'atemptat		
Massacre	27	19
Matança	20	14
Barbàrie	15	10
Tràgic	15	10
Violent	13	9
Caos	11	8
Cop	11	8
Crim	11	8
Atroç	9	6
Sagnant	8	6

- Nombre de peces sobre terrorisme per discursos

Tipus de discurs		
Jurídic	47	33
Patològic	15	10
Polític	9	6
Militar	31	22
Policia	29	20
Solidari	20	14
No catalogable	19	13

- Nombre de peces, espai al diari i espai sobre el total del terrorisme per peces relacionades amb els atemptats de París i peces no relacionades amb els atemptats de París

¿París?	Nº peces	Espai total (cm^2)	% Diari	% Terrorisme
Sí	132	59072,8	13	89
No	12	6202,66	1	11

- Nombre peces sobre terrorisme, nombre total de peces, espai mitjà del terrorisme i espai mitjà dels gràfics a la portada per dies

Portada						
Dia	Peces terrorisme	Peces totals	Presència (cm ²)	% Presència	Gràfics (cm ²)	% Gràfics
14/11/2015	2	2	669,2	65	312,45	30
15/11/2015	6	6	1409,46	136	1368,9	132
16/11/2015	5	5	722,75	70	324	31
17/11/2015	5	6	539	52	313,6	30
18/11/2015	4	7	437,8	42	228,9	22
19/11/2015	2	6	439,79	42	196,63	19
20/11/2015	3	6	319	31	0	0
	27	38	648,14	63	392,03	38

- Pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme, pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme i nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme al diari per dies

Global			
Dia	1a pàgina terrorisme	1a pàgina no terrorisme	Nº pàgines terrorisme
14/11/2015	3	8	6
15/11/2015	3	28	16
16/11/2015	2	20	16
17/11/2015	2	20	17
18/11/2015	2	12	19
19/11/2015	2	8	16
20/11/2015	2	15	14
	2	16	15

El Periódico. Global de la setmana

- Nombre de peces, espai mitjà a la pàgina i espai total al diari per dies

Dia	Nº peces	Espai mitjà pàgina (cm ²)	% mitjà pàgina	Espai total (cm ²)	% Espai total
14/11/2015	8	602,41	49	5577,47	7
15/11/2015	24	652,09	53	16467,79	16
16/11/2015	17	548,50	44	10149,67	12
17/11/2015	31	405,12	33	13258,52	17
18/11/2015	30	388,57	31	12359,55	12
19/11/2015	24	542,31	44	13625,09	17
20/11/2015	22	421,76	34	9362,19	9
	156			80800,28	
	22	508,68	41	11542,90	13

- Espai mitjà dels gràfics i nombre total i mitjà de cops que surt la paraula “terrorisme” per dies

Dia	Espai gràfics peça (cm ²)	% Gràfics peça	"terrorisme" total	"terrorisme" mitjà
14/11/2015	178,57	14	11	1,38
15/11/2015	244,53	20	91	3,79
16/11/2015	181,36	15	56	3,29
17/11/2015	118,11	10	67	2,16
18/11/2015	108,08	9	72	2,40
19/11/2015	180,67	15	63	2,63
20/11/2015	114,83	9	48	2,18
			408	
	160,88	13	58,29	2,55

- Nombre total de peces que tenen i no tenen gràfics i mitjana de l'espai que ocupen els gràfics a les peces amb imatges

Gràfics			
	Total	Mitjana (cm ²)	% mig
Sí	114	211,81	36
No	42	0	0

- Nombre de peces total i mitjà per dia per gèneres periodístics

Gènere	Nº peces	mitjana	%
Notícia	38	5,43	24
Crònica	20	2,86	13
Reportatge	23	3,29	15
Opinió	51	7,29	33
Editorial	6	0,86	4
Carta al director	16	2,29	10
Entrevista	2	0,29	1

- Nombre de peces sobre terrorisme i espai total i mitjà que ocupen per seccions

Secció	Nº peces	Espai (cm ²)	Espai mitjà (cm ²)	% mig
Tema del dia	66	44864,65	679,77	57
Política	2	1836,29	918,15	5
Internacional	15	8323,64	554,91	15
Opinió	48	9224,38	192,17	26
Cultura	2	409,62	204,81	1
Esports	10	7966,43	796,64	15
Economia	4	1569,51	392,38	3
Pantalles	4	861,55	215,39	3
Contraportada	5	1247,76	249,55	14

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els autors

Altres termes pels autors		Altres termes pels autors	
Activistes	2	Insurgents	1
Adversaris	1	Invisibles	1
Agressors	1	Irracionals	2
Àrabs	1	Islamistes	27
Assassins	15	Kamikazes	14
Aventurers	1	Llops solitaris	5
Bàrbars	5	Mal	6
Bel·licistes	1	Malalts	1
Bèsties	1	Maltractadors	1
Bojos	3	Màrtirs	4
Botxins	3	Milicians	3
Cèl·lules	9	Militants	2
Comandos	10	Militars	1
Combatents	13	Monstres	2
Conversos	2	Moviment	4
Covards	2	Musulmans	11
Criminals	11	Nihilistes	1
Cruels	2	Perillosos	3
Delinqüents	1	Professionals	1
Descerebrats	1	Psicòpates	3
Desraó	2	Radicals	36
Dolents	3	Rebels	2
Enemics	13	Refugiats	1
Etarres	1	Religiosos	5
Executors	2	Retornats	2
Exèrcit	6	Rigoristes	2
Extremistes	11	Sàdics	1
Faccions	2	Salafistes	8
Fanàtics	9	Salvadors	1
Feixistes	1	Sanguinaris	2
Feres	1	Sectaris	2
Fidels	1	Sense pietat	2
Fonamentalistes	5	Soldats	1
Freds	1	Suïcides	13
Frustrats	4	Talibans	2
Genocides	1	Teocràtics	1
Guerrillers	1	Terror	28
Herois	2	Totalitaristes	1
Inadaptats	1	Violents	5
Indesitjables	1	Gihadistes	78
Insaciabls	1		81

- Top 10 dels atributs més utilitzats per descriure els autors

Top 10 termes pels autors		
Gihadistes	78	50
Radicals	36	23
Terror	28	18
Islamistes	27	17
Assassins	15	10
Kamikazes	14	9
Combatents	13	8
Enemies	13	8
Suïcides	13	8
Criminals	11	7

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els atemptats

Adjectius per l'atemptat		Adjectius per l'atemptat	
Abominable	1	Greu	4
Absurd	1	Horrible	4
Acarnissament	1	Horror	11
Acte de guerra	8	Incomprensible	1
Agressió	4	Indiscriminat	7
Apocalipsi	3	Inexplicable	1
Assassinat	2	Infern	2
Atroç	7	Intens	1
Bany de sang	1	Lamentable	1
Barbàrie	23	Letal	2
Brutalitat	7	Macabre	4
Caos	5	Malson	8
Carnisseria	3	Massacre	37
Catàstrofe	3	Massiu	4
Complex	1	Matança	16
Condemnable	1	Mortífer	1
Crim	9	Precís	1
Cruel	3	Reguera de sang	1
Decapitació	2	Sagnant	3
Demolidor	2	Salvatjada	5
Desafiament	1	Segrest	1
Desamor	1	Selectiu	1
Desastre	3	Sinistre	1
Desgraciat	5	Terrible	13
Desolador	1	Terrorífic	3
Drama	9	Tràgic	23
Dur	1	Trampa	1
Esgarrifós	2	Trauma	1
Execrable	1	Trist	3
Execució	2	Violent	12
Exhibicionista	1		62
Genocidi	1		

- Top 10 dels atributs més utilitzats per definir els atemptats

Top 10 adjectius per l'atemptat		
Massacre	37	24
Barbàrie	23	15
Tràgic	23	15
Matança	16	10
Terrible	13	8
Violent	12	8
Horror	11	7
Crim	9	6
Drama	9	6
Acte de guerra	8	5

- Nombre de peces sobre terrorisme per discursos

Tipus de discurs		
Jurídic	69	44
Patològic	6	4
Polític	11	7
Militar	16	10
Policia	37	24
Solidari	29	19
No catalogable	31	20

- Nombre de peces, espai al diari i espai sobre el total del terrorisme per peces relacionades amb els atemptats de París i peces no relacionades amb els atemptats de París

¿París?	Nº peces	Espai total (cm ²)	% Diari	% Terrorisme
Sí	147	72738,11	12	90
No	9	3565,72	1	10

- Nombre peces sobre terrorisme, nombre total de peces, espai mitjà del terrorisme i espai mitjà dels gràfics a la portada per dies

Portada						
Dia	Peces terrorisme	Peces totals	Presència (cm ²)	% Presència	Gràfics (cm ²)	% Gràfics
14/11/2015	2	2	758,2	61	551,43	44
15/11/2015	1	1	817,71	66	487,79	39
16/11/2015	3	3	825,18	67	420	34
17/11/2015	2	4	699,69	56	414,44	33
18/11/2015	1	4	702,5	57	289,08	23
19/11/2015	1	4	609,77	49	302,22	24
20/11/2015	1	4	83,4	7	0	0
	11	22	642,35	52	352,09	28

- Pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme, pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme i nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme al diari per dies

Global			
Dia	1a pàgina terrorisme	1a pàgina no terrorisme	Nº pàgines terrorisme
14/11/2015	2	5	7
15/11/2015	4	34	23
16/11/2015	2	22	14
17/11/2015	2	15	17
18/11/2015	2	16	16
19/11/2015	2	17	19
20/11/2015	6	2	18
	3	16	16

La Vanguardia. Global de la setmana

- Nombre de peces, espai mitjà a la pàgina i espai total al diari per dies

Dia	Nº peces	Espai mitjà pàgina (cm ²)	% mitjà pàgina	Espai total (cm ²)	% Espai total
14/11/2015	5	829,47	72	4795,86	5
15/11/2015	33	461,06	40	15934,54	14
16/11/2015	25	469,14	40	12559,92	15
17/11/2015	37	486,31	42	18588,65	22
18/11/2015	27	494,20	43	13858,32	17
19/11/2015	23	440,87	38	10774,63	13
20/11/2015	20	463,75	40	9676,48	12
	170			86188,4	
	24	520,69	45	12312,63	14

- Espai mitjà dels gràfics i nombre total i mitjà de cops que surt la paraula “terrorisme” per dies

Dia	Espai gràfics peça (cm ²)	% Gràfics peça	"terrorisme" total	"terrorisme" mitjà
14/11/2015	301,64	26	21	4,20
15/11/2015	153,36	13	70	2,12
16/11/2015	138,08	12	52	2,08
17/11/2015	150,09	13	113	3,05
18/11/2015	145,36	13	84	3,11
19/11/2015	106,94	9	64	2,78
20/11/2015	119,58	10	54	2,70
			458	
	159,29	14	65,43	2,86

- Nombre total de peces que tenen i no tenen gràfics i mitjana de l'espai que ocupen els gràfics a les peces amb imatges

Gràfics			
	Total	Mitjana (cm ²)	% mig
Sí	117	208,12	33
No	53	0	0

- Nombre de peces total i mitjà per dia per gèneres periodístics

Gènere	Nº peces	mitjana	%
Notícia	41	5,86	24
Crònica	27	3,86	16
Reportatge	20	2,86	12
Opinió	45	6,43	26
Editorial	4	0,57	2
Carta al director	28	4,00	16
Entrevista	5	0,71	3

- Nombre de peces sobre terrorisme i espai total i mitjà que ocupen per seccions

Secció	Nº peces	Espai (cm ²)	Espai mitjà (cm ²)	% mig
Pàgina 2	5	1190	238,00	15
Política	17	9533,43	560,79	16
Internacional	70	46888,94	669,84	57
Opinió	53	9740,13	183,78	23
Cultura	4	2755,11	688,78	5
Esports	12	6410,19	534,18	10
Economia	4	1872,72	468,18	3
Gent	3	2061,8	687,27	5
Contraportada	2	1390,5	695,25	17

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els autors

Altres termes pels autors	
Activistes	1
Adversaris	3
Antidemocràtics	1
Àrabs	1
Assassins	19
Aventurers	1
Bàrbars	5
Bèsties	6
Bojos	4
Botxins	2
Carnissers	1
Cecs	1
Cèl·lules	6
Comandos	12
Combatents	7
Conversos	3
Covards	2
Creients	1
Criminals	16
Cruels	3
Cucs	1
Cultes	1
Delinqüents	8
Descerebrats	1
Desesperats	1
Deshumanitzats	2
Desraó	3
Dolents	3
Enemics	20
Estalinistes	1
Estúpids	1

Altres termes pels autors	
Etarres	1
Executors	2
Exèrcit	7
Extremistes	13
Fanàtics	21
Feixistes	7
Feristeles	1
Fonamentalistes	6
Freds	1
Guerrillers	3
Herois	5
Ignorants	1
Imbècils	1
Implacables	2
Integristes	1
Invisibles	2
Irracionals	3
Islamistes	40
Kamikazes	13
Llops solitaris	1
Lobotomitats	1
Màfies	1
Mal	14
Malalts	1
Maleïts	1
Malfactors	2
Malignes	1
Maltractadors	1
Màrtirs	4
Medievals	1
Milicians	3

Altres termes pels autors	
Militants	4
Monstres	5
Moviment	1
Musulmans	4
Nazis	2
Nihilistes	3
Obscurantistes	1
Perillosos	3
Pertorbats	1
Psicòpates	1
Radicals	26
Reclutes	1
Refugiats	10
Religiosos	5
Retornats	2
Salafistes	9
Salvatges	1
Sanguinaris	2
Sectaris	3
Sicaris	1
Sinistres	3
Soldats	3
Suïcides	12
Sunnites	1
Talibans	2
Terror	35
Tirans	1
Totalitaristes	6
Violents	15
Gihadistes	71
	92

- Top 10 dels atributs més utilitzats per descriure els autors

Top 10 termes pels autors		
Gihadistes	71	42
Islamistes	40	24
Terror	35	21
Radicals	26	15
Fanàtics	21	12
Enemies	20	12
Assassins	19	11
Criminals	16	9
Violents	15	9
Mal	14	8

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els atemptats

Adjectius per l'atemptat		Adjectius per l'atemptat	
Acte de guerra	2	Horripilant	1
Agressió	2	Horror	23
Apocalipsi	1	Imperdonable	1
Assassinat	8	Imprevisible	1
Atroç	4	Inacceptable	1
Bany de sang	1	Indiscriminat	6
Barbàrie	24	Infern	4
Bestialitat	1	Injustificable	1
Blasfèmia	1	Insult	1
Bogeria	5	Intifada	1
Brutalitat	13	Letal	5
Caos	6	Macabre	3
Carnisseria	6	Malson	5
Catàstrofe	6	Massacre	6
Complex	2	Massiu	2
Cop	4	Matança	47
Crim	14	Monstruós	2
Cru	1	Mortal	1
Desagradable	1	Mortífer	8
Desastre	5	Odiós	1
Descabellat	1	Reguera de sang	1
Desgraciat	3	Repugnant	3
Devastador	1	Repulsiu	1
Disbarat	1	Sagnant	7
Drama	6	Salvatjada	3
Dur	1	Segrest	1
Investida	1	Sense sentit	1
Esgarrifós	3	Seriós	2
Espantós	1	Tempesta	2
Estremidor	1	Terrible	19
Execrable	2	Terrorífic	4
Execució	3	Tràgic	22
Fatal	2	Trauma	1
Fatídic	1	Tremend	1
Funest	2	Trist	1
Greu	13	Violent	20
Homicidi	1		74
Horrible	3		

- Top 10 dels atributs més utilitzats per definir els atemptats

Top 10 adjectius per l'atemptat		
Matança	47	28
Barbàrie	24	14
Horror	23	14
Tràgic	22	13
Violent	20	12
Terrible	19	11
Crim	14	8
Brutalitat	13	8
Greu	13	8
Assassinat	8	5

- Nombre de peces sobre terrorisme per discursos

Tipus de discurs		
Jurídic	76	45
Patològic	19	11
Polític	19	11
Militar	31	18
Policia	37	22
Solidari	41	24
No catalogable	27	16

- Nombre de peces, espai al diari i espai sobre el total del terrorisme per peces relacionades amb els atemptats de París i peces no relacionades amb els atemptats de París

¿París?	Nº peces	Espai total (cm^2)	% Diari	% Terrorisme
Sí	161	78291,4	13	92
No	9	3551,42	1	8

- Nombre peces sobre terrorisme, nombre total de peces, espai mitjà del terrorisme i espai mitjà dels gràfics a la portada per dies

Portada						
Dia	Peces terrorisme	Peces totals	Presència (cm ²)	% Presència	Gràfics (cm ²)	% Gràfics
14/11/2015	3	3	648,5	56	356,2	31
15/11/2015	4	4	719,65	62	559,53	48
16/11/2015	3	3	831,39	72	353	30
17/11/2015	2	3	595,11	51	271,8	23
18/11/2015	3	5	514,8	44	279,6	24
19/11/2015	3	4	634,55	55	300,26	26
20/11/2015	1	5	401,58	35	213,34	18
	19	27	620,80	54	333,32	29

- Pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme, pàgina on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme i nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme al diari per dies

Global			
Dia	1a pàgina terrorisme	1a pàgina no terrorisme	Nº pàgines terrorisme
14/11/2015	3	8	5
15/11/2015	4	25	20
16/11/2015	2	17	18
17/11/2015	2	22	27
18/11/2015	2	12	21
19/11/2015	2	12	19
20/11/2015	3	16	15
	3	16	18

Resultats finals

- Nombre de peces, espai mitjà a la pàgina i espai total al diari per diaris

Dia	Nº peces	Espai mitjà pàgina (cm ²)	% mitjà pàgina	Espai total (cm ²)	% Espai total
El País	198	399,31	36	82205,69	19
El Mundo	144	467,30	45	69812,46	15
El Periódico	156	508,68	41	80800,28	13
La Vanguardia	170	520,69	45	86188,4	14
	668			319006,83	
	167	473,99	42	79751,71	15

- Espai mitjà dels gràfics i nombre total i mitjà de cops que surt la paraula “terrorisme” per diaris

Dia	Espai gràfics peça (cm ²)	% Gràfics peça	"terrorisme" total	"terrorisme" mitjà
El País	116,11	10	628	3,20
El Mundo	164,58	16	440	2,96
El Periódico	160,88	13	408	2,55
La Vanguardia	159,29	14	458	2,86
			1934	
	150,22	13	483,50	2,89

- Nombre total de peces que tenen i no tenen gràfics i mitjana de l'espai que ocupen els gràfics a les peces amb imatges

Gràfics			
	Total	Mitjana (cm ²)	% mig
Sí	450	205,57	35
No	218	0	0

- Nombre de peces total i mitjà per dia per gèneres periodístics

Gènere	Nº peces	mitjana	%
Notícia	198	49,50	30
Crònica	101	25,25	15
Reportatge	88	22,00	13
Opinió	175	43,75	26
Editorial	20	5,00	3
Carta al director	68	17,00	10
Entrevista	18	4,50	3

- Nombre de peces sobre terrorisme i espai total i mitjà que ocupen per seccions

Secció	Nº peces	Espai (cm ²)	Espai mitjà (cm ²)	% mig
Internacional	326	187550,52	575,31	60
Política	75	31110,43	414,81	13
Opinió	180	35483,18	197,13	26
Cultura	8	4175,05	521,88	3
Esports	40	23597,05	589,93	13
Economia	9	3671,01	407,89	2
Tendències	13	4255,4	327,34	2
Contraportada	17	5908,57	347,56	19

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els autors

Altres termes pels autors	
Abominables	1
Activistes	5
Adeptes	1
Adversaris	4
Agressors	3
Ansiosos	1
Antidemocràtics	1
Antioccidentalistes	1
Àrabs	4
Assassins	50
Aventurers	2
Bàrbars	19
Bastards	1
Bel·licistes	2
Bèsties	7
Bojos	12
Botxins	12
Carnissers	1
Cecs	3
Cèl·lules	41
Comandos	40
Combatents	41
Condemnats	1
Conservadors	1
Convençuts	1
Conversos	6
Covards	8
Creients	2
Criminals	46
Cruels	7
Cucs	1
Culte	1
Cultes	1
Delinqüents	17
Desaprensius	1
Descerebrats	3
Desequilibrats	2

Altres termes pels autors	
Desesperats	2
Deshumanitzats	3
Desraó	5
Dogmàtics	1
Dolents	8
Enemics	46
Estalinistes	1
Estúpids	1
Etarres	5
Exaltats	1
Executors	5
Exèrcit	15
Expansionistes	1
Extremistes	50
Faccions	2
Fanàtics	49
Feixistes	14
Feres	1
Feristeles	1
Ferotges	1
Fidels	1
Fonamentalistes	21
Freds	4
Frustrats	5
Genocides	1
Guerrers	1
Guerrillers	9
Herois	7
Ignorants	3
Imbècils	1
Imperialistes	1
Implacables	2
Inadaptats	2
Incults	1
Indesitjables	1
Insaciables	1
Insurgents	3

Altres termes pels autors	
Integristes	7
Intolerants	2
Invisibles	3
Irracionals	8
Islamistes	135
Kamikazes	48
Llops solitaris	20
Lobotomitats	1
Màfies	1
Mal	23
Malalts	2
Maleïts	1
Malfactors	6
Malignes	1
Malintencionats	1
Maltractadors	2
Marginats	1
Màrtirs	12
Medievals	4
Mercenaris	1
Milicians	11
Militants	13
Militars	2
Monoteistes	1
Monstres	10
Moviment	7
Musulmans	33
Nazis	3
Nihilistes	7
Obscurantistes	2
Perillosos	6
Pertorbats	1
Plaga	2
Practicants	1
Professionals	1
Prosèlits	1
Psicòpates	5

Altres termes pels autors	
Racistes	1
Radicals	140
Rebels	3
Reclutes	2
Refugiats	12
Religiosos	15
Retornats	5
Revolucionaris	1
Rigoristes	2
Romàntics	1
Sàdics	2
Salafistes	27
Salvadors	1
Salvatges	6
Sanguinaris	4
Sectaris	8
Segrestadors	2
Sense cor	1
Sense pietat	3
Sicaris	1
Sinistres	3
Soldats	5
Suïcides	60
Sunnites	1
Supremacistes	1
Talibans	7
Teocràtics	1
Terror	117
Tirans	1
Totalitaristes	10
Traficants	1
Verí	1
Violents	34
Xacra	6
Xenòfobs	1
Gihadistes	316
	147

- Top 20 dels atributs més utilitzats per descriure els autors i nombre de peces que fan servir la paraula “Terrorisme”

Top 20 termes pels autors		
Gihadistes	316	47
Radicals	140	21
Islamistes	135	20
Terror	117	18
Suïcides	60	9
Assassins	50	7
Extremistes	50	7
Fanàtics	49	7
Kamikazes	48	7
Criminals	46	7
Enemics	46	7
Cèl·lules	41	6
Combatents	41	6
Comandos	40	6
Violents	34	5
Musulmans	33	5
Salafistes	27	4
Mal	23	3
Fonamentalistes	21	3
Llops solitaris	20	3
Terrorisme	518	78

- Nombre de peces sobre terrorisme per atributs utilitzats per descriure els atemptats

Adjectius per l'atemptat	
Abominable	1
Absurd	2
Acarnissament	1
Acte de guerra	20
Agressió	11
Apocalipsi	5
Assassinat	23
Atroç	25
Atziac	1
Bany de sang	2
Barbàrie	74
Bestialitat	1
Blasfèmia	2
Bogeria	6
Brutalitat	39
Caos	17
Carnisseria	18
Catàstrofe	11
Complex	4
Complot	1
Condemnable	1
Conflicte	1
Cop	21
Crim	50
Cru	1
Cruel	6
Cruent	1
Decapitació	3
Demolidor	2
Desafiament	1
Desagradable	1
Desamor	1
Desastre	10
Descabellat	1
Descomunal	2
Desgraciat	10
Desolador	1

Adjectius per l'atemptat	
Despietat	2
Desproporcionat	1
Devastador	1
Disbarat	1
Drama	20
Dur	4
Envestida	1
Escorxador	1
Esgarrifós	5
Espantós	4
Estremidor	1
Execrable	4
Execució	6
Exhibicionista	1
Fatal	2
Fatídic	3
Funest	3
Genocidi	1
Greu	20
Heroic	1
Homicidi	1
Horrible	13
Horripilant	1
Horror	54
Imperdonable	1
Imprevisible	1
Inacceptable	2
Incomprensible	1
Indiscriminat	22
Inexplicable	1
Infern	11
Inhumà	5
Injustificable	1
Insult	1
Intens	1
Intifada	2
Lamentable	1

Adjectius per l'atemptat	
Legítim	1
Letal	9
Macabre	12
Malson	20
Massacre	97
Massiu	11
Matança	131
Monstruós	2
Mortal	1
Mortífer	11
Odiós	2
Precís	1
Rebel·lió	1
Reguera de sang	4
Repugnant	3
Repulsiu	2
Resistència	1
Sabotatge	1
Sagnant	26
Salvatjada	14
Segrest	7
Selectiu	1
Sense sentit	4
Seriós	2
Sinistre	3
Tempesta	3
Terrible	46
Terrorífic	16
Tortura	1
Tràgic	78
Trampa	1
Trauma	6
Tremend	1
Trist	5
Vergonyós	1
Violència política	5
Violent	59
111	

- Top 20 dels atributs més utilitzats per definir els atemptats

Top 20 adjectius per l'atemptat		
Matança	131	20
Massacre	97	15
Barbàrie	74	11
Violent	59	9
Horror	54	8
Crim	50	7
Terrible	46	7
Brutalitat	39	6
Sagnant	26	4
Atroç	25	4
Assassinat	23	3
Indiscriminat	22	3
Cop	21	3
Acte de guerra	20	3
Drama	20	3
Greu	20	3
Malson	20	3
Carnisseria	18	3
Caos	17	3
Terrorífic	16	2

- Nombre de peces sobre terrorisme per discursos

Tipus de discurs		
Jurídic	258	39
Patològic	47	7
Polític	54	8
Militar	120	18
Policia	148	22
Solidari	112	17
No catalogable	96	14

- Nombre de peces, espai al diari i espai sobre el total del terrorisme per peces relacionades amb els atemptats de París i peces no relacionades amb els atemptats de París

¿París?	Nº peces	Espai total (cm ²)	% Diari	% Terrorisme
Sí	622	280648,24	13	90
No	46	20712,13	1	10

- Nombre peces sobre terrorisme, nombre total de peces, espai mitjà del terrorisme i espai mitjà dels gràfics a la portada per diaris

Portada						
Dia	Peces terrorisme	Peces totals	Presència (cm ²)	% Presència	Gràfics (cm ²)	% Gràfics
El País	23	29	609,63	54	270,75	23
El Mundo	27	38	648,14	63	392,03	38
El Periódico	11	22	642,35	52	352	28
La Vanguardia	19	27	620,80	54	333,32	29
	80	116	630,23	56	337,05	30

- Pàgina on es troba la primera peça sobre terrorisme de mitjana, pàgina mitja on es troba la primera peça no relacionada amb el terrorisme i mitjana del nombre de pàgines amb peces sobre terrorisme al diari per diaris

Global			
Dia	1a pàgina terrorisme	1a pàgina no terrorisme	Nº pàgines terrorisme
El País	2	13	17
El Mundo	2	16	15
El Periódico	3	16	16
La Vanguardia	3	16	18
	3	15	17